

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ДРУГА СЕДНИЦА
ДРУГОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Пети дан рада
1. новембар 2017. године

(Седница је почела у 10.10 часова. Председава Маја Гојковић, председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, настављамо рад Друге седнице Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствују 93 народна посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 87 народних посланика и да имамо услове за рад.

Обавештавам вас да су спречени да седници присуствују народни посланици Владимир Маринковић и Предраг Јеленковић.

Прелазимо на 1. тачку дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ (наставак претреса у појединостима).

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да сам позвала да данашњој седници присуствује министар просвете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић, као и његови сарадници.

На члан 3. амандмане, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Миљан Дамјановић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка

Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народна посланица Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Даме и господо, као што чусмо, настављамо са амандманима на Предлог закона о дуалном образовању и баш овај члан 3, чије смо брисање предложили, можда најбоље показује став СРС-а и наше разлоге због чега мислимо да овај закон не треба да се донесе и да не треба да постоји у правном промету Републике Србије. Зато су наши амандмани конципирани тако да предлажемо да се сваки члан Предлога закона брише.

Волела бих да данас, за разлику од јучерашњег дана, не буде вређања ни посланика ни оваквих амандмана, јер не постоји други начин, према пословнику по којем ми радимо, да једна посланичка група искаже свој став када жели и када мисли да одређени закон не треба да се донесе него управо да се предложи брисање сваког од предложених чланова.

Чак и да немамо такав став, овај члан 3, који иначе говори о принципима дуалног образовања, не би био добар. Овде постоји неколико интересантних ствари које заправо не могу представљати законску одредбу, које су више, онако, мало ћаскање о неким условима и принципима дуалног образовања, а то никада за закон није добро.

Како се дефинише, рецимо, у ставу 1. тачка 4), један од принципа дуалног образовања је „етичност – поштовање личности и достојанства ученика и остваривање циљева образовања“. Ово не значи ништа. Ово је лепа жеља, лепа препорука. Онај код кога евентуално ученик буде запослен, односно за кога буде радио у оквиру дуалног образовања, ово не мора да поштује, зато што неће трпети никакву санкцију уколико се понаша неетично.

Принцип је, кажете: „осигурање квалитета – координација и успостављање стандарда на свим нивоима и праћење ефикасности дуалног образовања“. Ово је такође више само некаква дефиниција него нешто што може законом да се дефинише, поготово не нешто што закон може да санкционише; сувише уопштено и не значи апсолутно ништа.

Шта је „каријерно вођење и запошљивост“? Кажете: „развој вештина управљања каријером и обезбеђивање већих шанси за запошљавање“. О каквој каријери ви говорите, извините, у оквиру дуалног образовања?

Или, рецимо, кажете: „целоживотно учење“. Знате, ако неко заврши занат, кројачки, аутомеханичарски, фризерски и тако даље, па наравно да мора цео живот да се образује, да учи нове технике, технологије, моделе и

тако даље. Ако то не буде радио, неће моћи да ради у тој својој радњи коју евентуално буде отворио.

„Право избора“. Кажете да овај закон пружа „слободу избора занимања и образовног профила у оквиру утврђених критеријума“. Ми мислимо супротно.

Још једанпут ћу поновити да је став СРС-а да је закон, сада предлог а ваљда и закон, о дуалном образовању заправо само једна шарена лажа, нешто што ће привући неке младе људе, ученике, да се упишу на неки од заната, да потпуно запоставе своју евентуалну заинтересованост за неко образовање вишег или високог степена зато што је ово прилика где виде да ће брзо доћи до неког динара.

Ви нам нисте одговорили, министре, пошто у закону то не пише, ни колико је то новца који ће евентуално добијати та деца која почну да раде код неког послодавца. Нисте нам, такође, одговорили на питање да ли ће се тој деци уплаћивати доприноси за пензијско и инвалидско осигурање. Нисте нам одговорили ни на питање шта ће се десити ако, не дај боже, неко од те деце у оквиру овог свог посла и на том послу доживи неку несрећу па, не дај боже, остане инвалид до краја живота, ко ће и на који начин даље бринути о њему. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Мариника Тепић, предлагач.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председнице.

Желим господину министру да кажем, као и колегама посланицима власти – цаба вам сва пропаганда и промоција и сви хвалоспјеви на рачун овог закона о дуалном образовању када сви, господине министре, знају о чему се овде ради и знају да је овај закон начин да легализујете дечји рад као најјефтинију радну снагу у Републици Србији.

То добро знају и професори средњих стручних школа са којима сам разговарала припремајући се за овај закон и којима је мука што их овим законом чините саучесницима у том вашем делу, а они то не смеју да вам кажу јер се плаше одмазде, и освете, и губитка радног места, што је иначе заштитни знак СНС-а за све државне институције. Стога је добро да постоје народни посланици опозиције који ће њихов глас да пренесу и овде у Народној скупштини.

Они, такође, добро примећују да управо у члану 3. у последњем ставу ви подижете на ниво институције Привредну комору Србије. Зато и кажу да они већ колоквијално вас, односно Александра Вучића као родоначелника ове идеје, зову „мама овог закона“, Привредну комору „тата овог закона“, а они су, заправо, послуга која треба да служи на добробит мами и тати и изузетно су кивни због тога.

Стога ми из Клуба самосталних посланика тражимо да се овај члан овог закона брише, као и сви остали, и скрећемо додатно пажњу на то да се не позивате више ни на Швајцарску, ни на Аустрију, ни на Немачку као позитивне примере за дуално образовање, зато што су тамо ученици добро плаћени за овај рад, плаћени су им доприноси и дозвољено им је синдикално удруживање када раде по дуалном образовању. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Потрошили сте време. Хвала.

Реч има Александар Марковић. Реплика.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Уважени министре, даме и господо народни посланици, предлажем да се не прихвати овај амандман из разлога у оном образложењу које је Влада Републике Србије већ нама доставила, о чему смо причали јуче, али и из разлога које смо малопре чули у усменом делу образложења које иде у прилог овог амандмана који је изнела претходна говорница.

Осим потпуних неистина, осим пројекције коју је малопре изнела о некаквој освети, одмазди и губитку радних места, то је вероватно пројекција која је последица онога што је њена странка или њене странке док су вршиле власт спроводиле на делу а што она данас пројектује на СНС, што нема везе са истином.

Али то је већ манир, манир и претходне говорнице али и колеге који седи поред ње, који је јуче исто, образлажући свој амандман, говорио о свему што нема никакве везе ни са овим законом, ни са дуалним образовањем, ни са амандманом, него смо слушали неке неистине овде.

Па смо слушали и неке примере, потпуно промашене теме, о „Јат техници“, о томе како, наводно, „Јат техника“ пропада и тако даље, што наравно није истина.

Дакле, руководство „Јат технике“ је наследило огромне дугове и минусе – ја то морам због грађана да кажем иако нема директне везе са темом али је претходни говорник врло злонамерно говорио о стању „Јат технике“ – а они су нам оставили те дугове, и дугове и губитке, и минусе, кредит од пет милиона евра који ми отплаћујемо, које садашње руководство отплаћује, 1.200 запослених, катастрофално лоше одржавано стање инфраструктуре; све то наше руководство данас исправља, сву ту штету коју сте ви оставили. „Ербас“ је закључио уговор са „Јат техником“, уговор за такозвано базно одржавање; ко је у теми зна о чему говорим.

Немојте ви да причате...

ПРЕДСЕДНИК: Време. Хвала.

(Балша Божовић: Реплика.)

Вама, Балша, ништа није речено.

Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Жао ми је што је претходни говорник усмерио своје излагање на оне који заправо нису циљ овог закона, а то је просветни кадар. Ми овде све време покушавамо да скренемо пажњу на злоупотребу деце и на оно што је замазивање очију јавности тиме што се промовише дуално образовање као откриће, као потпуно иновативна и реформаторска идеја у корист овог друштва, а заправо је ово пут, као што сам рекла, да се легализује дечји рад као најјефтинија радна снага.

Додаћу у прилог томе информацију, с обзиром на то да ми је претходно истекло време, да када се позивате, господине министре, на Швајцарску, Немачку, Аустрију, као и колега претходни говорник, који је јуче често говорио, онда треба да кажете да ученици који раде у овим државама по принципу дуалног образовања имају регулисане доприносе, дакле јесу у пореском систему препознати, имају право на синдикално удруживање, дакле на додатну помоћ за заштиту њихових права на раду – што не само да не постоји у овом закону него се синдикалне организације бришу из Закона о средњем образовању, где треба такође да уследи расправа али сумњам да ћемо до тог закона стићи.

Страшно је важно рећи и да приликом припреме овог закона уопште нису били консултовани репрезентативни синдикати нити Унија послодаваца Србије, а репрезентативни синдикати су скретали пажњу последњих дана управо на то да приступање разговору са министром не значи њихову сагласност, и не значи да су консултовани, зато што заједничка фотографија не подразумева договор, и инсистирали су на томе да се њихово присуство у контакту са вама не злоупотребљава као тумачење за сагласност.

ПРЕДСЕДНИК: Време. Хвала.

Од предлагача још Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Захваљујем се.

Дакле, ми смо поднели овај амандман зато што сматрамо да овакав концепт и овакви принципи који су успостављени у закону о дуалном образовању нису добри и неће довести до тога да се наша деца лакше запошљавају у будућности.

Сматрамо да се то што се само декларативно тврди и у овом члану, а то је да се дуално образовање заснива на обавези свих да се руководе најбољим интересом ученика, демантује већ самим овим чланом, где је као први принцип успостављено партнерство школе и послодавца.

И све време у овом закону је послодавац на првом месту. Уводи се Привредна комора, која штити интересе послодаваца, јер су послодавци ти који су удружени у Привредну комору, а не штити интересе ученика и не штити интересе грађана ове земље.

Овакав концепт дуалног образовања, заснован на овим принципима, доводи искључиво до тога да се помогне интерес крупног капитала и да се помогне интерес страних инвеститора, који долазе у Србију баш зато што је јефтина радна снага, отварају фабрике да би добили јефтину радну снагу. И сада то није довољно, него треба да буде још јефтинија. Дакле минимална цена рада у овој земљи је таква да ви имате месечну плату 23-24 хиљаде динара; е сада, ова деца 15–18 година треба да раде за 30% мање. И да се не уплаћују доприноси, што каже колегиница Тепић.

Дакле, интерес крупног капитала, интерес оних који имају фабрике у овој земљи је тај да се створи дуално образовање у Србији. То није интерес ученика, то није интерес наших грађана и наше државе. Ми имамо интерес да овде долазе фирме које ће упослити оне који имају знање, а то знање може да се стекне не у дуалном образовању него само у средњој школи или на факултету. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Народни посланик Михаило Јокић.

Изволите.

МИХАИЛО ЈОКИЋ: Да се разумемо, основни циљ дуалног образовања јесте стручан и образован радник. Значи, ученик је присутан у предузећима, а присутан ће бити и у школским радионицама, због тога да би постао добар и стручан мајстор а не да би зарадио. Та зарада о којој ви причате, о јефтиној радној снази итд., то је максимална недобронамерност.

Значи, све је у функцији да добијемо стручног и образованог радника, а то је интерес пре свега ученика, и ученика у том процесу максимално штити школа, односно Министарство. Школа ће паралелно са условима који ће постојати ван школе стварати услове да они постоје и у школи; део тог практичног образовања биће и у школи.

Према томе, немојмо причати ни о надокнади, ни о послодавцима, ни о радној снази, него говоримо о образовању и васпитању, јер овде је реч о васпитању и образовању и циљу да добијемо стручног и образованог радника који ће сутра бити цењен и тражен на тржишту рада и одлучивати о својој судбини и моћи да буде приватник и да оснива своје предузеће. Толико. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Ана Чарапић.

Изволите.

АНА ЧАРАПИЋ: Поштована председнице, поштовани министре, даме и господо народни посланици, предлажем да се амандман не прихвати, зато што члан указује на то да се дуално образовање заснива на обавези свих учесника да се руководе најбољим интересима ученика, значи на укљученост не само министарства за образовање већ и локалних самоуправа.

Колики је значај укључивања јединица локалне самоуправе у систем образовања могу најбоље кроз пример своје општине да покажем. Наиме, Општина Куршумлија, на челу са СНС, и те како је укључена у систем образовања, и те како помаже и стимулише ученике. Данас Општина Куршумлија стипендира 410 ученика средњих школа и 269 студената. Укупно имамо 679 стипендиста, што је неупоредиво више него што је било са бившом влашћу на челу, где је било само пет стипендиста.

Општина Куршумлија, на челу са СНС, данас из свог буџета издваја 25.000.000 динара на годишњем нивоу за ученичке и студентске стипендије и награде, а 2007. године то је било само 250.000 динара. Данас је сто пута више и то говори да се данас стимулише образовање много више него раније. Толико, хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Муамер Бачевац.

Изволите.

МУАМЕР БАЧЕВАЦ: Уважене колеге и колегинице, наравно, пред нама је један одличан закон. Ми који долазимо из локалних средина то најбоље знамо, средина које су опредељене за микро-бизнис.

Све тренутно указује на то да је овај закон више него неопходан. Имамо недостатак квалитетне младе радне снаге на тржишту. Људи у Новом Пазару и сви приватници се практично жале да немају квалитетну радну снагу и не видим због чега оволике тешке речи, оволико недобронамерних, лоших сугестија, да тако кажем, има опозиција. Ово је неопходност која заиста Србију води у једно друштво једнаких могућности.

И, ако говоримо о принципима, не знам који принцип овде може да засмета. Ови принципи су мотивациони фактор за све ђаке. На крају, један од принципа је и слобода избора занимања и образовног профила. Тако да мислим да је пред нама један одличан закон, да амандман у сваком случају треба одбацити, а да закон овакав какав је доприноси бољем привредном развоју али и бољој ефикасности и знању ученика.

Практична знања највише су потребна људима, и то најбоље знамо ми из природних наука. На пример, ми лекари, без практичних знања које смо стицали на самим клиникама, наше знање које смо учили и добијали из уџбеника и по систему екс катедра било би апсолутно неприменљиво. Стога мислим да ми из природних наука треба да будемо, пре свега, мотори

да се овакав један закон усвоји. Дуално образовање је заиста напредак и могућност која даје нашим младим људима да се образују и стекну праве вештине на прави начин.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Љубица Мрдаковић.

ЉУБИЦА МРДАКОВИЋ: Поштовани господине министре, ми из СНС сматрамо да је закон изузетно добар и да све амандмане, предложене по типу покварене грамофонске плоче, „брише се“ треба одбацити.

Господине министре, ретки су појединци који могу да се школују само ради стицања одређеног нивоа образовања, без потреба и амбиција да стечено знање материјализују кроз рад у струци за коју су се образовали. Велика већина младих људи се школује са намером да сутра по завршетку свог школовања нађе одговарајући посао у струци, да се укључи у друштвене и привредне токове и да обезбеди себи и својој породици егзистенцију и просперитет.

С обзиром на то да је привреда данас веома динамична област, рећи ћу, рецимо, за Ниш и Нишавски округ – велики број фабрика и нових радних места је отворено. Такође, у наредном периоду планира се отварање још четири нове фабрике, са 7.000 нових радних места. Тако да се из дана у дан јављају потребе за новим занимањима и новим образовним профилима, али послодавци траже стручни кадар који ће се одмах укључити у процес рада, што овај закон и омогућава.

На тај начин ћемо превазићи досадашњу праксу да млади људи који нађу одговарајући посао потроше прилично времена да се привикну на радно место и науче да раде. Тако да сматрам да је комбинација теоретског знања и адекватне стручне праксе добра комбинација, која је дала добре резултате и у другим земљама и срединама па не видим разлог зашто то тако не би било и код нас.

Ево, поменућу пример Електротехничке школе „Никола Тесла“ у Нишу, која има веома добру сарадњу са осам претежно домаћих фирми где ученици стичу различите компетенције кроз више модула које изучавају. Раније се то звао кооперативни модел, а сада је то модел са елементима дуалног образовања. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Љубиша Стојмировић.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Поштоване колегинице и колеге, нажалост, ми опет упадамо у једну замку која је специфична за нас. образовање није процес који треба да води једна странка, то је процес који је у интересу целе државе и целог друштва. Ја могу да похвалим ово што је урадило Министарство просвете, што је смогло снаге да крене у један

овакав подухват. Међутим, не могу да разумем колеге које све што долази од стране власти одмах осуђују на пропаст.

Могу да укажем на једну чињеницу. Недавно сам био у друштву са групом људи који се баве грађевинарством и њихов велики проблем је тај што нема довољно квалитетних мајстора у Србији. Чак сам на телевизији пре неки дан чуо да увозимо армираче из Албаније да би радили овде одређене послове за које ми немамо стручну и квалитетну радну снагу. У Црној Трави је, код мене горе, постојала једна школа која је била чувена широм оне Југославије као грађевинска школа која је обучавала грађевинаре за сва могућа занимања. Данас, када дођете горе, видећете да једва има једно одељење, и то није одељење које се бави грађевинарством него им је једна друга струка сада примарна.

Волео бих да се потруди Министарство и локална самоуправа из Црне Траве, која ми је обећала да то хоће, да се и горе направи на неки начин једно одељење које би обучавало те младе људе да се баве тим занатима који ће нам у будућности бити веома потребни. Неће проћи много времена, ми ћемо се ударити у главу и видећемо да немамо квалитетне и стручне људе на том нивоу који ће моћи да обављају послове који су неопходни за сваку земљу.

Лепо је рекао колега Јокић, нама требају стручни радници, људи који ће се бавити струком. Могу из свог искуства да изнесем пример и да кажем колико ми је било лакше да схватим мотор са унутрашњим сагоревањем када сам после теоретског дела дошао у радионицу где је био тај мотор исечен и видео како то изгледа. Е тако ће и ови млади људи у том свом будућем дуалном занимању моћи на један видљивији начин да се суче са оним што треба да раде у пракси. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Никола Јовановић.

НИКОЛА ЈОВАНОВИЋ: Овај амандман не треба прихватити јер се њиме тражи брисање члана закона који представља срж овог закона.

Супротно тврдњама из образложења амандмана, и непостојањем дуалног образовања, које чини један део средњег стручног образовања, довели смо младе људе у позицију да постану јефтина радна снага. Управо овим дуалним образовањем се омогућава модернизација и креирање нових профила који су усклађени са савременим техничким и технолошким развојем. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 3. амандман, у истоветном тексту, поднели су посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована председнице, пошто овај закон о дуалном образовању, који је иницирао председник Републике Србије Александар Вучић а реализовао министар Младен Шарчевић, представља највећи педагошко-реформски искорак на подручју васпитања и образовања последњих четрнаест година а саставни је део модернизације Србије, одустајем од образлагања овог амандмана. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овај амандман говори о најбољем интересу ученика. И ја сам одрастао и школовао се у време када су говорили људи – има златан занат.

После тога је наступило време где кажу – треба да се школује а да ништа не ради. Каже – баш му је добро, добро се запослио, ништа не ради. То нам је на одређени начин дошло главе и сад се треба вратити поново на оно – златни занат, јер занат и та врста знања је богатство које свог власника, бившег ученика, свуда прати. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 3. амандман су заједно поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 4. и члан 4. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић..., у ствари сви из Посланичке групе ДС.

Реч има народни посланик Маја Виденовић.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Господине министре, даме и господо народни посланици, члан 4. је јако важан члан овог закона о дуалном образовању и све оно што стоји у нечему што сте назвали „Циљеви дуалног образовања“ је невероватна слика ваше ароганције.

Дакле, циљеви дуалног образовања и оно што сте поставили овде је потпуно контрадикторно свему ономе што стоји у овом закону. Много важније, контрадикторно је реалности, контрадикторно је намерама, контрадикторно је поруци коју шаљете, превасходно младим ученицима и њиховим родитељима, контрадикторно је вашем схватању о томе колико је образовање важно и које су шансе и која су то занимања за будућност.

Када кажете овде у члану 4. да су циљеви дуалног образовања „обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада“, ја бих вас молила, не само са документима, са стратегијама које су највећи стручњаци у Србији урадили, него и са стратегијама у Европи, да се управо ради на томе да је то целоживотно учење, да је то учење учења, а то је оно што су моје колеге, што смо говорили у начелу, није само то да би требало цео живот сви да

уче, него да се државе и одговорне владе труде да младе људе оставе што дуже у систему образовања и да се развијају компетенције које могу да буду конкурентне и које одговарају савременом свету.

То су нова занимања, то је сусрет са будућношћу, а не овај неодговоран поглед у прошлост. Дакле, никакве везе циљ који сте поставили овде нема са оним што је написано у закону.

Када говорите о доприносу јачању конкурентности привреде у Србији и да су циљеви овог закона веза образовања и привреде, ми немамо привреду која може да подржи овако нешто, а још мање имамо стабилну привреду која може да предвиди радна места у наредних десет година. Значи, потпуно невероватно.

Оно што је посебно важно, господине министре, ја вас молим да нам одговорите на неколико питања која се налазе у члану 4.

Кажете да су циљеви закона о дуалном образовању, између осталог, „развијање предузимљивости, иновативности и креативности сваког појединца ради његовог професионалног и каријерног развоја“. Ви сте изабрали да приоритет и највећи проблем у образовању у 2017. години у Србији буде дуално образовање. Значи не проблеми које образовање трпи, не потреба да реформишемо гимназије, не потреба да осавременимо образовање, него је дуално образовање приоритет, дуално образовање је питање које треба да буде најважније питање када говоримо о будућности и кажете да ће се тиме развијати иновативност и креативност детета које ће ићи на дуално образовање, које ће, поред тога што ће имати мањи обим знања које ће учити у школи, радити на некаквим машинама које ће време да учини старомодним.

Оно што је посебно важно и што бих вас молила за коментар, кажете да су циљеви закона о дуалном образовању, између осталог, „развијање способности самовредновања и изражавања сопственог мишљења“. Значи, изражавање сопственог мишљења као циљ дуалног образовања је тако што ће дете од 15 и 16 година, ученик...

И то су у праву моје колеге. Знате, злоупотреба положаја у ком се неко дете налази, чињеница да ће оно због тога добити надокнаду, која је срамотна, на тај начин лишити себе шансе коју у том тренутку можда не може ни да препозна да је он спреман, способан, мотивисан и амбициозан да настави школовање и да ће он за некаквим стругом, како се колоквијално каже, иако то свакако нису искључива занимања која су прописана овиме, да ће тиме он јачати слободу изражавања – тиме што ће бити јефтина радна снага, тиме што ћете га на тај начин учити да ћути и да трпи услове који нису цивилизовани, нису достојни никога а камоли детета. То је нешто што је потпуно невероватно.

Циљеви који су постављени су погрешни, циљеви који су постављени не кореспондирају са члановима закона који следе и дужни сте грађанима да објасните и да одговорите на ове примедбе.

ПРЕДСЕДНИК: Министар.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ево, кад сам дужан, да узем реч, може.

Не знам да ли сте приметили у уводној расправи да смо гимназије редефинисали и да је реформа гимназије у току. Учествовале су све гимназије у Србији. Значи, подиже се изборност код гимназија и гимназије дижемо на 40%, са великим закашњењем у односу на план Стратегије. Тако да се ту апсолутно ради на свим фронтовима.

Опет, поновићу, говоримо о делу средњег стручног образовања које чини 7,5% и не видим уопште потребу... Нисам бележио, али више десетина пута је поновљена једна иста фраза – јефтина радна снага. Ја сам много времена потрошио разговарајући са послодавцима и, према истраживању које смо спровели, њима треба стручна радна снага, а не јефтина.

А кад говоримо о томе да ли је наша привреда јака за дуално, па јесте. Модел који ми радимо је национални модел, није тврд као немачки. Отуда не идемо сада на стаж, на све оне друге принадлежности, да не буде радни однос детета. Значи, да ли ће то сазрети за неко време, па о томе ће јавност дати суд. Видећемо у ком смеру ће се прича развијати.

Истина је да долази један број компанија које су нискобуџетне, али долазе и озбиљне компаније. Истраживачки центар у Новом Саду, који је отворен недавно, врло је развојна компанија „Континентала“.

Оно што је битно да знате, дуално образовање није само тростепено, него и четворогодишње. Ево, тренутно се формирају профили који се зову: техничар за обликовање интернет садржаја, траје четири године; техничар мехатронике, четири године; оператер на ЦНЦ машинама и туристички техничар.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Оливера Пешић.

Изволите.

ОЛИВЕРА ПЕШИЋ: Захваљујем.

Поштована председнице, на почетку желим да се извиним министру што се јављам после њега, али надовезаћу се на излагање колегинице која је била претходни говорник.

Ароганција и контрадикторност је када упропастите генерације младих људи а онда поднесете амандман и кажете да управо нећете дозволити да генерације будућих ђака буду упропашћене због нечијег хира.

Предлажем да се овај амандман не прихвати, јер се њиме тражи брисање члана 4, којим се утврђују циљеви дуалног образовања, односно члан 4. представља основ овог закона и он никако не може бити избрисан.

Један од циљева који стоје у члану 4. је обезбеђивање услова за запошљавање по завршеном средњем образовању и овај циљ ће се свакако остварити усвајањем закона о дуалном образовању. Дуално образовање даје младима шансу да постану стручњаци, да постану лако упошљиви, да постану конкурентни на тржишту рада. Доказ за то је пример добре праксе града Лесковца и општине Власотинце, које спроводе пилот-пројекат упознавања са дуалним образовањем још од 2013. године.

У немачкој компанији „Фалке“ радно место добило је четири генерације младих људи који су, наравно, након средње школе конкурисали и желели да добију та радна места. Кажем који су конкурисали и желели да добију радна места зато што је одређен проценат тих младих људи покренуо сопствене бизнисе. Због тога је важно да усвојимо закон о дуалном образовању, јер он пре свега подстиче и предузетнички дух код младих људи.

Такође, у „Ауто-стопу“ у Лесковцу три генерације ученика који су учећи кроз рад стекли знање добили су своје радно место. Компанија „Грунер“ у Власотинцу, која је само пре две недеље отворила нови погон, до 2022. године ће отворити нова радна места где ће, наравно, приоритет приликом запошљавања имати управо млади људи из Техничке школе у Власотинцу који су стекли знање учећи кроз рад.

Што се тиче образложења које је дато од стране предлагача амандмана да се увођењем дуалног образовања добија јефтина радна снага, желим да кажем да се јефтина радна снага добија управо када млади људи немају шансу да стекну знање кроз практичну наставу. Дуално образовање не ствара јефтину радну снагу, већ подстиче боље повезивање привреде и образовања на свим нивоима. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Дубравка Филиповски.

Изволите.

ДУБРАВКА ФИЛИПОВСКИ: Дуално образовање је свакако само једна у низу реформи целокупног система образовања, које је Србији и те како било потребно и чија се реформа дуги низ година одлагала.

Морам да подсетим, због грађана Србије, да смо ми имали дуално образовање у неком претходном периоду и да је наш проблем као државе био што немамо континуитет у неким областима које поставимо.

Претходна колегиница је споменула да дете не може у 15. или 16. години да изрази своје сопствено мишљење. Како може дете у 15. години да изрази своје сопствено мишљење? Ја сам педагог по образовању и сматрам

да се управо дуалним образовањем и праксом код деце подстиче креативност и апсолутно могућност да изразе своје сопствено мишљење, креативност и предузетнички дух.

Слажем се са вашом оценом, министре, да ово подметање тезе о јефтиној радној снази јесте једна флоскула која неће проћи, јер је реч о стручној радној снази и, опет због грађана Србије, желим да подсетим да су на задњем састанку који смо имали у Стразбуру, Одбора за стабилизацију и придруживање, управо посланици опозиције покушали да предложе амандман да се осуди увођење дуалног образовања у Србији, а да су европски посланици реаговали против тога и нису прихватили амандман. То је прва ствар.

А друга ствар коју сам такође хтела да кажем, ви сте са својим сарадницима обавили разговоре, са представницима школа, и имате преко 1.800 институција и школа које желе да подрже овај пројекат. И ја сам недавно била на једном таквом састанку у Аранђеловцу, када је предузетник текстилне индустрије случајно пришао и рекао колико је то неопходно за његову фабрику.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Михаило Јокић.

Изволите.

МИХАИЛО ЈОКИЋ: Не разумем. Ученик у предузећу не ради оно што од њега тражи послодавац; он код послодавца ради оно што пише у наставном плану и програму. Не заборавите то. Значи, ради по наставном плану и програму. Ако то послодавац не испоштује, школа има права и треба да раскине уговор који постоји са послодавцем.

Тачна је чињеница да ми немамо привреду. Нажалост, немамо привреду. А што немамо привреду? Зато што сте ви све опљачкали и уништили од 2000. године. То се мора рећи.

И трећа ствар коју желим да кажем, дуално образовање обухвата трећи и четврти степен. Најбољи факултетски образовани људи и руководиоци су они који су претходно завршили трећи и четврти степен дуалног образовања. Значи, најбољи директори угоститељских предузећа и хотела су они који су пре тога завршили за конобара или куvara, а то можете да се уверите на лицу места. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 4. амандман, у истоветном тексту, поднели су посланици: заједно Зоран Красић, Александар Белачић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић и Александра Чабраја, Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић, Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Пошто се овде углавном говори због јавности, и то је, наравно, потпуно легитимно, ја морам да објасним још једанпут, због неких колега који су посредно или најдиректније стављали примедбе на амандмане где се предлаже брисање сваког појединачног члана, просто, није лепо да народни посланик каже да су то амандмани типа „покварене грамофонске плоче“. То само говори о посланику који је то рекао да не зна, значи тај посланик не зна да сваки народни посланик има право да поднесе амандман и да има право да предложи да се брише одређени члан.

То, једноставно, говори о томе да се јавности скреће пажња како ми овде, ето, нешто радимо што је онако само да би се радило, а суштина је да посланици владајуће већине сви говоре о сваком амандману. И то је њихово право, да се разумемо, не противим се том праву, али говори о томе да ми имамо ограничено време за образлагање амандмана.

У том Пословником ограниченом времену, на начин како је кренула ова расправа, ми ћемо стићи можда да завршимо амандмане о једном, уврх главе два закона, а бар два закона ће остати без иједне речи од стране опозиције и подносилаца амандмана. Е, поштовани грађани, то је суштина и то је права истина.

Када је у питању амандман на члан 4, односно члан 4. говори о циљевима дуалног образовања. Ви сте сад овде набројали шта су све циљеви дуалног образовања, између осталог, кажете да је то „допринос јачању конкурентности привреде Републике Србије“. Баш бих волела да чујем како то дуално образовање може допринети конкурентности привреде. То заиста нема везе са оним што је ваљда намера овог дуалног образовања.

И још један од циљева који ми је интересантан – кажете да је циљ дуалног образовања, између осталог, „развијање свести о важности здравља и безбедности, укључујући безбедност и здравље на раду“. Е, ово ко ми објасни, стварно је за медаљу. Законом о дуалном образовању кажете да развијате свест о важности здравља и безбедности и тако даље.

Да ли то значи да је тачно оно што ми већ неколико дана причамо, да ће та деца тамо радити без одговарајуће заштите, да ће та деца радити без доприноса за инвалидско и пензионо осигурање па зато морају да развијају свест да се, не дај боже, не повреде, да им, не дај боже, не падне нешто на главу зато што немају шлем и тако даље? Е то је једино како ја тумачим ову одредбу.

Али министре и колеге посланици из владајуће већине који ћете гласати за овај закон, циљ овог закона у једној реченици је, не знам да ли свесно или несвесно, дефинисао један од колега који ће гласати за закон.

Он је рекао да је циљ овог закона стручан и добар мајстор. Управо зато ми мислимо да овај закон не треба да се донесе и све друго што причате је фарса. Ово је циљ.

Дакле, није вам циљ оно што причате. Моћи ће ти људи и даље да се образују, само нико није објаснио како може неко ко заврши за механичара, да би што пре дошао до корице хлеба, постати лекар, како неко ко заврши за кројача може постати атомски физичар и тако даље.

Дакле, није тачно ово што причате. Још једанпут понављамо да овај закон лепо вратите, ионако неће скоро да се примењује, надамо се да неће уопште, и ово што причамо цео дан о овом закону, односно два дана, само ће скренути пажњу са оних других закона, о којима овде ни реч нећемо моћи проговорити о појединостима. Хвала.

(Балша Божовић: По Пословнику.)

ПРЕДСЕДНИК: Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председнице Скупштине.

Рекламирам члан 158. Пословника о раду. Ја сам током јучерашње расправе о појединостима замолио и вашег потпредседника да ми да обавештење како и на који начин ћемо мерити време када расправљамо о појединостима, да ли у складу с овим Пословником, зато што видим да су посланици Српске радикалне странке покушали да вам изађу у сусрет говорећи о томе да се ускоро завршава ова расправа и да нећемо имати времена да образлажемо своје амандмане.

По е-парламенту досада смо потрошили нешто више од пола сата, односно преко 35 минута, тачно 38 минута, имам информацију, када су у питању предлагачи амандмана, што је у складу са овим Пословником.

Дакле, нас само занима и моје питање је следеће – да ли је оно што је на е-парламенту валидно за народне посланике, да ли ми на тај начин можемо да се упознамо са временом које нам је остало за расправу у појединостима или постоји неки други модел по којем се израчунава то време а о којем ми нисмо обавештени?

ПРЕДСЕДНИК: Поштовани посланиче, ви сте обавештени о свему: дугогодишњи сте посланик.

Врло јасно је дефинисано у Пословнику колико траје време расправе предвиђено по основу јављања предлагача амандмана, до две минуте, пошто сам јуче чула море, хајде, уздржаћу се од коментара, дискусија о томе да ли се вреднује време када предлагач потроши минут, 30 секунди или пуних 60 секунди, те немамо тиме одговор на питање коме се прелива онда две, три, пет, 15 секунди.

Значи, врло је јасан Пословник и пише да расправа по амандманима, по предлагању амандмана траје десет сати, и уз то имате остале основе јављања. Врло је све јасно.

Јуче је потрошено мање времена. Само да нађем податак... Службе воде евиденцију, као и досада, као и последњих десет година. Ништа се није мењало, на велико ваше задовољство, јер сте увели тај систем.

Данас смо почели дан са 550 преосталих минута, то је 275 амандмана. Не видим у чему је проблем. А посланице Вјерице Радета, то се односи на основ по предлагању амандмана, да будемо јасни, значи по предлагању амандмана, и ја ћу вам саопштити, или ко буде председавајући, кад тај основ потрошимо, а редовно се троши време, време група и овлашћених предлагача, значи укупно негде 19 сати све заједно.

Реч има народни посланик Мариника Тепић, као предлагач.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председнице.

Наставила бих образлагање нашег амандмана из Нове странке и Клуба самосталних посланика на члан 4, којим предлагач дефинише циљеве дуалног образовања и ево баш под тачком 1) каже – „обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада“.

Ово је још један разлог зашто смо ми предложили да се овај члан брише, као и сви остали чланови, односно свеукупан закон, јер ви, с једне стране, овде помињете тржиште рада као нешто колоквијално, чисто да се нађе међу циљевима дуалног образовања, с друге стране, у ресорном Закону о средњем образовању, који је паралелно у овој расправи, ви елиминишете информације о тржишту рада међу информацијама које средњошколци треба да добију током образовања. Ми смо, такође, и на ту одредбу поднели амандман у Закону о средњошколском образовању.

Тиме заокружујете заправо будуће запошљавање и ангажовање људи, нарочито радника у Србији – искључиво ако имају чланску карту СНС-а. Па цела Србија зна, господине министре, да се биро за запошљавање преселио у СНС. Па и те фабрике – Александар Вучић се стално гура да он отвара на којој год функцији да је – отварају се кроз субвенције, односно нашим новцем, дакле и они који су гласали за СНС и они који нису гласали за СНС и они који уопште нису гласали, а китите се нашим буџетом.

Овај начин дефинисања закона о дуалном образовању, поновићу још једном, јесте само легализација дечјег рада као најјефтиније радне снаге, а у корист СНС-а.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Време.

Реч има народни посланик Владимир Орлић, реплика.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала лепо.

Па ајмо још мало – изгледа да је то потребно с времена на време – на тему елементарног размишљања.

Неко ко је приватни власник одређене компаније отвара погон или фабрику. И како онда може да утиче било ко и на који начин се формира логика којом тај неко одређује кога ће запослити? Па наравно да свако ко је приватни власник одређене фирме гледа како ће да помогне самом себи као власнику па да запосли некога ко је способан радник, да запосли неког ко је добар радник, некога ко је вредан, некога ко је педантан, некога ко уме да одради посао и да обезбеди резултат. То је ваљда елементарна ствар.

Каква странка, какве бесмислице ми слушамо овде који већ пут заредом? Дакле, како може неко да убеди човека да ради у интересу сопствене штете, да упропасти сопствено предузеће због тога што је неко умислио да сад странка може да запошљава у таквим ситуацијама?

А погледајте онда састав компанија које у Србију долазе, које отварају те погоне, који вам страшно сметају јер вас подсећају на вашу неспособност. Погледајте колико је реалног сектора, колико је приватног капитала у Србији данас и на чему је тежиште када говоримо о запошљавању и отварању нових радних места. Па управо на том сектору, управо на таквим лицима. Дакле на приватној иницијативи, где је елементарна пословна логика почетак и крај сваке логике.

И онда се нађе неко паметан и каже – ма не, запошљава се преко странке. А знате зашто? Прво, зато што мисли да ће на тај начин да смањи одличан резултат који се постиже данас. Неће, грађани то виде; да их превари не може. Друго, јер мисли да ће тиме да смањи своју срамоту и своју катастрофу оног ужаса који је оставио. Неће, грађани то јако добро памте. И трећа ствар, јер нема шта друго да каже ни на овој седници, као ни на било којој другој. Хвала вам лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ненад Константиновић.

Изволите.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Поднели смо амандман на члан 4, који говори о циљевима дуалног образовања и апсолутно је иста ситуација. Прокламују се циљеви, а ти циљеви не могу бити остварени јер даље одредбе закона ове циљеве апсолутно не подржавају.

Ви говорите о томе да је циљ да се обезбеде услови за запошљавање по завршеном образовању. То није тачно. Дакле, овим законом се уводи могућност да неко ко има 15, 16 и 17 година ради код послодавца и ради у фабрици а нема гаранције да ће после тога бити запослен. Зашто онда у овом закону нисте написали – све оне који заврше учење кроз рад код послодавца послодавац мора запослити?

Ако имају радна места, ако им треба радна снага, ако ће да га обуче, зашто га после и не запосле? Нек имају обавезу да их запосле. Не, немају никакву обавезу да их запосле. Та фабрика може да оде из Србије после три године, да је више нема. Тај човек остаје без икакве могућности да нађе посао, јер кад нема фабрике нема ни посла.

Немојте више да причате о томе како смо ми нешто уништили а ви нисте уништили. Ви врло добро знате с ким сте у партији и добро знате да сте били у Влади Републике Србије када су бомбардовали ову земљу.

(Владимир Орлић: Покојни деда је уништио.)

Иза вас је остала пустош 2000. године. Пустош! Уништено је све, а још је и сравњено са земљом у бомбардовању. То је резултат ваше политике.

(У сали се чују гласни коментари.)

(Владимир Орлић: Ко?)

Они који су тада били у Влади. Распитајте се мало ко је тада био у Влади.

Према томе, оставили сте пустош у овој земљи, а сада вам је крив неко ко је пре 10 година или 15 година почео реформу образовања. На шта то личи? Уништили сте све у овој земљи и 2012. године настављате оно што сте радили до 2000. године. Шта треба, поново да нас бомбардују?

ПРЕДСЕДНИК: Александар Мартиновић, по Пословнику.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Јављам се због повреде Пословника, члана 107.

Вас, господине Константиновићу, треба да је срамота због речи које сте изговорили. Јер ја знам на шта сте ви алудирали, само што ви немате храбрости да то кажете. Српска напредна странка је поносна на чињеницу што је, између осталог, министар у Влади која је бранила Србију од НАТО агресије био и наш председник Александар Вучић. На то сте, вероватно, мислили. Ми смо на ту чињеницу поносни.

Да ли сте ви поносни на то што сте радили као припадник „Отпора“ против интереса своје земље?! Што сте за то добијали новац од страних послодаваца?! Да ли вас је срамота зато што сте по Србији за доларе постављали локаторе да би НАТО бомбардери знали где да ударају по циљевима у Србији и Црној Гори?! Да ли вас је срамота због тога што сте позивали НАТО у пролеће 1999. године да што жешће удари по Србији, јер, каже, што буде жешће бомбардовање, пре ће пасти режим Слободана Милошевића?! И онда се појави Ненад Константиновић у 2017. години и држи нам лекције – он, припадник најгорег могућег режима који је

запамтила Србија – предавања о томе како ћемо ми наводно да изабљујемо неку децу, како доводимо послодавце због јефтине радне снаге...

У њихово време затворене су апсолутно све фабрике које су радиле у Србији. У време када је Александар Вучић био министар у Влади Републике Србије, те фабрике су радиле. Када сте ви преузели власт, те фабрике су затворене. Србија не да није била место јефтине радне снаге, него уопште није имала радну снагу, јер сте апсолутно сва радна места затворили.

ПРЕДСЕДНИК: Време. Хвала.

Ненад Константиновић, повреда Пословника.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Председнице, повредили сте Пословник, нисте опоменули претходног говорника који се мени лично обраћао. По члану 107. Пословника нема права лично да ми се обраћа нити да помиње моје име.

Дакле, то што је претходни говорник био перјаница Српске радикалне странке и што се борио у овој скупштини и те како против Александра Вучића, чије име сада помиње, и покушавао на сваки могући начин да спречи Александра Вучића у томе да настане СНС па се сад мало променила ситуација и што се он са сетом сећа бомбардовања и поносан је на то... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, немојте вређати. Немојте да вређате.

(Ненад Константиновић: Човек се поноси.)

Ко се поноси у Србији бомбардовањем? Како можете то да кажете? Нема смисла.

Знам да сам вас искључила, јер не дозвољавам да неко каже да је било који грађанин Србије поносан на бомбардовање.

(Ненад Константиновић: А ја сам поставио локатор?)

Полако само.

Маријан Ристичевић, повреда Пословника.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, повређен је члан 108. и 109. Пословника.

Ја поштујем вашу толерантност, госпођо председавајућа, међутим...

(Балша Божовић: Да ли сте ви постављали локаторе?)

Ево Балша Божовић добацује, мисли да може да ме омете. Он не може да ме омете, он је зрео за Малдиве, да прави тамо неки свој одбор.

Него, мислим да сте у вези са достојанством морали да изрекнете опомену. Дакле, ако неко говори о деведесетим а био је у странци која је имала два министра у савезној влади Слободана Милошевића, ако неко говори о злогласним деведесетим а на Јахорину одведе руководство своје странке, ако неко говори о злогласним деведесетим а једе вола на Палама,

ако неко говори о деведесетим а у Републичкој влади има господина Радуловића, ако неко говори о злогласним деведесетим а при томе је у две владе био власт, ако неко говори о злогласним деведесетим, тај је озбиљно повредио достојанство Народне скупштине.

Ја се сећам, 1992. или 1993. године, господине Мартиновићу, ви то свакако знате и сећате се чувене коалиције коју су склопили господин Коштуница, господин Шешел и господин Ђинђић о томе да се заједнички изабере Влада Републике Србије и председник Парламента.

Па кад неко ко је учествовао у тим деведесетим, а ја нисам, дакле кад неко ко је био и на новцу Слободана Милошевића говори о злогласним деведесетим годинама, говори о њиховој антиратној активности а при томе је подржавао наставак рата у Босни чекајући НАТО, једући вола на Палама...

(Председник: Хвала.)

... Онда је то тешка повреда достојанства, због које треба изрећи опомену.

(Искључен микрофон.)

Не тражим да се гласа о повреди.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Случајно сам вам узела седам секунди, извините.

Реч има Бранка Стаменковић, повреда Пословника.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Повреда Пословника, члан 103. став 8. и та повреда је начињена два пута: једном у случају јављања колеге Мартиновића, други пут у случају јављања посланика Ристичевића. Обојица су се јавили по Пословнику а причали су и одговарали као да је реплика у питању.

У том смислу овај став 8. члана 103. захтева од вас као председнице Народне скупштине да посланичкој групи којој они припадају одузмете по два минута, која иначе имају за расправу, пошто су злоупотребили јављање по Пословнику да би ушли у реплику.

Ја вас молим да одклоните ову повреду Пословника тако што ћете одузети по два минута и једној и другој посланичкој групи, и у том случају, ако то урадите, не морамо да гласамо о повреди Пословника. Ако то пак не урадите, онда молим да се о овоме гласа у дану за гласање. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Нећу то урадити, зато што сте тражили селективно. Три говорника су у ствари реплицирала а нису се кретали у оквиру института повреде Пословника. Значи сва три – и Ненад Константиновић, и Маријан Ристичевић и Александар Мартиновић. Не знам зашто, дала бих свима реплику ако је било основа за реплику, овог пута је било. Према томе нећу и гласаћемо о повреди Пословника.

Дугујем још реплику Вјерици Радети.

Ви, повреда Пословника?

Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите, али нешто најновије, пошто ове три не могу.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Члан 103. став 7, да највећој посланичкој групи одузмете два минута зато што су користили и злоупотребљавали повреду Пословника. Рекламирам члан 103. став 7. Пословника и одузимање два минута из простог разлога...

(Председник: Став 8. је две минуте, 7. је нешто друго.)

Онда став 8.

(Председник: Извините, посланиче, то је било. Замолила сам вас. Сад је Бранка Стаменковић...)

Али рекламирам члан 103. став 7.

(Председник: Да, али сте цитирали став 8.)

Добро, али 103. став 7. сада.

(Председник: Шта има у ставу 7?)

Па прочитајте.

(Председник: Одузимање две минуте је став 8, то вам само сугеришем.)

Дакле, да се примењују одредбе од 108. до 111. је члан 103. став 7. Највећа посланичка група је злоупотребила Пословник, из простог разлога што је нападала и покојног премијера Србије и председника Демократске странке и говорила о постављању радио-локатора...

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, ви сте рекли члан 103. став 8, да одуздем две минуте. Скренула сам вам пажњу да је то било, онда сте рекли став 7. Потпуно вас разумем, али није дошло до повреде Пословника. Немогуће је лицитирати повреду Пословника једно те исто што су радили сви претходни посланици.

Реплика, Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Баш је проблем када аутори не знају Пословник који су сами писали, попут Балше Божовића, коме заправо реплицирам јер пре него што су кренули у ову заиста непримерену расправу везано за те деведесете године и за улогу овог или оног у тим деведесетим годинама, поготово у току бомбардовања, зна српска јавност, знаће историја ко је био на којој страни, зна се да су српски радикали као део Владе и тада били ту да бране отаџбину, зна се да су Ћинђићеве демократе и отпораши постављали локаторе, да је Ћинђић позивао на

бомбардовање Србије, али да се вратим сад на оно због чега сам се заправо јавила.

Балша Божовић је рекао малопре да радикали чине услугу напредњацима зато што сам ја рекла да нећемо стићи да говоримо о другим предлозима закона јер ћемо време потрошити на овим амандманима. То је апсолутно тачно, тачно је да ћемо потрошити време, а услугу напредњацима су учиниле демократе, јер су демократе урадиле овај Пословник, напредњаци га нису мењали, и овај пословник Демократске странке је тај који заправо онемогућава народне посланике да говоре о сваком амандману који поднесу.

Проблем је у томе што они који су својевремено писали овај пословник не знају шта у њему пише и не знају да га примене. Ево, нама је остало још 37 амандмана на закон о дуалном образовању. Досада се по сваком члану јављало најмање пет народних посланика. То значи да ћемо потрошити 370 минута, ако будемо ишли тим темпом, само на овај закон. Имамо око 500 минута, колико сте рекли, значи да ћемо једва прећи неколико амандмана од овог следећег закона.

(Председник: Хвала, разумела сам.)

Заиста, господин Божовић би то требало да зна, а не да злонамерно окреће причу како њему одговара. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Нећемо више да реплицирамо о повреди Пословника, молим вас.

(Балша Божовић: Реплика.)

По ком основу сада?

(Балша Божовић: По ком основу? Поменут сам лично, и Ћинђић и Демократска странка.)

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, мени је драго што је Вјерица Радета отворила ову тему како су српски радикали бранили те 1999. године своју земљу. На челу са Александром Вучићем, само сте то заборавили да кажете. Дакле, оно што је управо тема, а тада се ратовало око Косова...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Грешка, није намера. Само се поново пријавите, знам колико сте потрошили, око шест секунди.

БАЛША БОЖОВИЋ: Дакле ДС никада није желела да уђе у тај сукоб и мислимо да је тај сукоб нешто што је дубоко и веома много коштало и наш народ, и нашу земљу, и нашу економију, а то је, наравно, ваше заједничко дело. Ви сте ратовали, ви сте деведесетих година водили

такву политику да сте буквално терали Албанце да се одвоје од Србије, да све раде да би отишли из Србије.

(Посланици у сали наглас коментаришу и негодују.)

(Председник: Посланиче...)

Након тога сте потписали Бриселски споразум и свемирска правда је што се сада суочавате ви са тим проблемом и што је вама дошло на наплату све што сте радили деведесетих година.

Дакле, то је ваше заједничко дело, једне заједничке фамилије бивших и будућих радикала.

Оно што је такође ствар јесте, док су генерали, док су војници, док је народ ратовао, гладовао и сносио санкције, гинуо на крају крајева, ви сте куповали станове од једне марке по квадрату и ваш председник Александар Вучић и Војислав Шешељ и многи други... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланици – дозволићу реплике – молим вас све да размислите чему ово данас уопште води. Чему ово уопште води? Немојте после да ми замерате да нисмо имали времена да расправљамо о предлозима закона. Ако неко жели да се не расправља о предлозима закона, само напред онда, није проблем. Дозволићу реплике. Предалеко идете у томе и ово није добро ни за кога.

Реч има Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Јавност свакако зна – и не знам због чега је претходни колега покушао да унесе неку забуну у јавност у Србији – те 1999. године српски радикали су, понављам, били део власти. Били смо у Влади националног јединства. На челу СРС је био и тада и сада је проф. др Војислав Шешељ, који је тада био потпредседник Владе, Александар Вучић је био један од радикалских министара и ми немамо никакав проблем да то признамо и да то кажемо. И та Влада је одлично функционисала, али су, нажалост, ваши пријатељи, пре свега из САД и велике западне силе, ти који су иницирали крвави распад бивше Југославије још тада, па онда и 1999. године бомбардовање Србије.

А велика је срамота не само бити народни посланик, бити грађанин Србије и причати да су Срби и да је тадашња влада не знам како злостављала Шиптаре, да смо хтели да их протерамо из Србије итд. Просто је невероватно да неко себи дозволи такав луксуз, без обзира на то ко га плаћа, ко га тера да говори против своје државе, али овако се понашати, 2017. године изговарати ово са једнаким жаром као 1999. године, постављати локаторе, заиста је срамно и недопустиво. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Балша Божовић стално прича о неким пеленама. Ја мислим да он није изашао из тих политичких пелена, а

будући да је још увек у пеленама, ја ћу га подсетити мало на то шта је говорила његова Демократска странка 1995. године.

Овде имам један проглас који су потписали градски одбори Српске демократске странке српских земаља, СРС, ДСС и ДС. У питању су градски одбори Новог Сада. То је саопштење из 1995. године, па за господина у пеленама, само да га подсетим.

Каже: Српски народе Српске Атине, усташке власти из Загреба су обновили агресију на Републику Српску Крајину. У питању је операција „Бљесак“. Поново се заузима српска територија, убија српска нејач и немоћни, скрнавe српске светиње. Српски народе Српске Атине, пробуди се из сна југословенства у које те воде „несрби и српске издајнице. Сруши границу на Дрини и окрени се својој браћи која поново крваре бранећи српску земљу и највећи српски град под земљом – Јасеновац.“

Господине у пеленама, кажите ми да ли и даље стојите иза овог саопштења или сте у међувремену променили своју политику и сву кривицу за распад бивше Југославије и за дешавања на Косову и Метохији свалили на Србију и на српски народ.

ПРЕДСЕДНИК: Балша Божовић, реплика.

БАЛША БОЖОВИЋ: Све што је господин Мартиновић изјавио је гнусна лаж. Апсолутно никада се тако нешто није догодило и те фалсификате из времена СРС-а оставите за себе.

Оно што је 15. јула тих година говорио ваш председник странке јесте – сто за једног. Тако је. И то је оно што је остало уписано у историји.

Године 1999, након потписивања капитулације Кумановског тзв. споразума, односно капитулације југословенске војске, јесте изјава првака СРС – Војислава Шешеља, Томислава Николића и Александра Вучића – о томе да морамо сви да се мобилишемо и да наставимо рат за Косово.

Десет година је ваша политика проузроковала да тамо где је било Срба Срба више нема. Све их је мање и на Косову... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланици, одређујем, по члану 112, паузу.

Наставићемо да радимо по тачкама дневног реда. Ово више нема никаквог смисла.

(Аплауз.)

Можете да ми тапшете. Да, покушавам да водим седницу. Покушавам да ово личи на прави парламент.

Ако кренемо овако са увредама и грађана Србије и чланова Парламента и политичара, и расправљамо о историји, знам тачно шта ће се десити и какав ћете одговор добити.

Дакле, члан 112. ми омогућава да направим паузу, али не да наставимо са хаосом, него да наставимо да радимо по амандманима. Ко може, може. Ко не може, постоје и други инструменти у Пословнику.

(Марко Ђуришић: Колика је пауза?)

Довољно. Минут. Је л' вам то доста да се сви предомислите?

(Балша Божовић: Могу да наставим?)

Не. Јасно је да не.

(Балша Божовић: Какве сте кукавице, то је страшно!)

Ево сад ћу да вам покажем каква сам кукавица. Ево у паузи, да не би Двери имале, да не би ваше уважене колеге имале дилему како је било јуче.

(Маријан Ристичевић: Њему је смешно. Тући жену њему је смешно.)

Смешно, смешно. Баш смешно.

(После паузе.)

ПРЕДСЕДНИК: Иван Бауер се јавио.

Изволите.

ИВАН БАУЕР: Захваљујем, председнице.

Поштоване колегинице и колеге народни посланици, грађани Републике Србије, заиста не разумем како смо могли да стигнемо од дискусије о закону о дуалном образовању до бомбардовања СРЈ 1999. године. Заиста ми није јасно како је колега успео да те две теме повеже и да изазове пола сата расправе о нечему што није тема дневног реда.

Ја вас заиста молим, председнице, да не дозволите да се скреће с ове теме, нарочито с обзиром на то да опозиција тражи да се све време које је на располагању троши управо на дискусију о закону о дуалном образовању.

Овај закон и завређује да се о њему дискутује максимално, колико год је то могуће. И није уопште спорно да се опозициони посланици појаве са некаквом аргументованом критиком, али нагласак је на аргументованом, а не може се подразумевати да је аргументована критика ако се говори о јефтиној радној снази, јер подсећам да смо овај закон о дуалном образовању ми као идеју преузели од Немачке, Швајцарске и Аустрије.

Хвала на честитки.

Дакле, говоримо о земљама које су парадигма за Србију у сваком смислу, па и у смислу образовања. И сад, ако кажемо да се овај закон прави зато да бисмо ми запошљавали јефтину радну снагу, то значи, претпостављам, да су и ове три земље овакве законе донеле зато да би производиле јефтину радну снагу. Па ја не знам ко у то може да поверује.

Министар је лепо рекао – 7,5% су средње стручне школе. Па, извините, не могу сви да буду високообразовани. Наравно да треба да буде циљ наше земље да људи буду високообразовани, али ја не знам ниједну

земљу на планети која има сто посто високообразованих. Мора неко да ради и неке друге послове, а ти треба да буду за то оспособљени.

И хоћу због тога да изнесем само један део овог члана 4, о ком покушавамо да разговарамо а не успевамо зато што нас скрећу са теме без икакве потребе, притом отварамо неке теме које апсолутно никакве везе немају са темом дуалног образовања, а то је, сви се слажемо, важна тема.

Дакле, циљеви дуалног образовања су: обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенције у складу с потребама тржишта рада; допринос јачању конкурентности привреде Републике Србије; обезбеђивање услова за запошљавање по завршеном образовању; обезбеђивање услова за даље образовање и целоживотно учење.

(Неко добацује: Доживотно.)

Доживотно, целоживотно, како год хоћете.

И сад, кажите ми како на основу ових ствари о којима говоримо неко каже да се овај закон пише зато да би се неко на основу чланске карте СНС или било које странке запослио у некој фирми. Хоћете да ми кажете сада да странцу који дође у Србију и отвори погон неко може да нареди да запосли некога зато што тај има неку чланску карту? То стварно нема никаквог смисла.

Један колега каже да треба да уведемо да овај закон условљава послодавце да они некога запосле. Како може закон било које државе да условљава привреду, односно да условљава привредне субјекте да запошљавају некога? Дакле, то је нешто потпуно невероватно. Како можемо законом некога на нешто да условљавамо, да му нешто наређујемо? То је апсолутно невероватно.

И сад, биле су неке примедбе о којима можемо да дискутујемо. Каже – тржиште рада се мења и сад ми постављамо овде, уводимо дуално образовање, а тржиште рада се мења и потребе ће се мењати. Океј, и образовање је флуентна категорија. Ево, министар је данас рекао да се отварају неки нови смерови. Дакле ми покушавамо да кроз овај систем створимо кадрове за данас, нигде не пише да нећемо тај систем мењати онако како се буду мењале потребе тржишта рада. Не видим шта је ту спорно и не видим због чега се сад то доводи у питање.

Такође се каже – будућност је целоживотно учење. Па ко брани деци која заврше средње стручне школе или која заврше школе по систему дуалног образовања, а рекли смо да то није само трогодишње него и четворогодишње школовање, да уче читавог живота? Или, ко њима брани да постану предузетници? Јер они када науче кроз овај систем дуалног образовања праксу, за коју смо ми, када смо били у њиховим годинама, нажалост, били ускраћени...

Ја сам ишао у усмерено образовање, али зато што сам ишао у специфичну школу имао сам прилике да нешто научим и практично, а већина деце није учила ништа практично. Дакле нису знали апсолутно ништа када су изашли из школе, врло често нису знали ништа практично ни када су изашли с факултета. Због чега то не бисмо променили, заиста нисам у стању да разумем.

Дакле, молим вас, хајде да разговарамо. Није спорна аргументована критика, али дајте, молим вас, да говоримо о неким стварима које имају некаквог смисла, а не да дајемо некакве паушалне оцене, да политизујемо закон без икакве потребе. Ово је закон који је, сасвим сигурно, користан за Србију, а мислим да су земље из којих смо га преузели најбоља гаранција да је то нешто што је, хајде, не можемо рећи да је сто посто, али прилично сигурно нешто што је квалитетно и што има перспективу. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 4. амандман, у истоветном тексту, поднели су Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована председнице, бивши режим је задњих десет година уништио васпитање и образовање, посебно васпитање и образовање уз рад и за рад. Зато је добродошао овај закон о дуалном образовању, који, у првом реду, ставља у центар васпитања и образовања ученика као субјекта; поред тога, он га оспособљава за живот. И она девиза од Сенеке и те како је актуелна данас – „Не учимо за школу него за живот“.

Управо је овај закон о дуалном образовању један изузетан педагошки, да тако кажемо, и цивилизацијски искорак нашег министарства и наше владе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, амандман и члан су готово истоветни, ја то признајем, то су услови за целоживотно учење. Има она пословица, а ово дуално образовање је о томе, да је учење као веслање узводно; чим престанеш да учиш, враћаш се назад. Зато верујем да је овај закон права ствар.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем, председнице.

Ми смо поднели амандман којим хоћемо да бришемо цео закон, не само овај члан, зато што сматрамо да дуално образовање није адекватан образовани концепт; о томе смо причали и јуче.

А пре него што хоћете уопште да уведете дуално образовање, морате да направите корениту реформу нашег образовања и школовања.

Ви сами долазите из приватног образовања. Ја сам такође годинама радила у приватном образовању. Мени су долазила из основних школа, чак из неких централних београдских основних школа које важе за најбоље, деца која не знају да мисле. Ви њих када питате у школи, на пример, шта ти мислиш о нечему, они вас гледају и кажу – нас то никад нико није питао, нити нам је ико икада рекао да треба да мислимо.

Подсетићу вас и на онај цитат Алберта Ајнштајна који каже да циљ образовања није учење чињеница већ учење ученика да мисле. Тако да, пре него што уопште хоћете да спроведете дуално образовање, мислим да је првенствени циљ да ми научимо ученике да мисле, да направите корениту реформу која ће конкретне промене унети у наше образовање.

Ово је као да запушавате брод који тоне. Ништа се неће овим постићи, само ћемо имати велику, дугорочну штету, и ми као друштво и генерације ђака који долазе после нас. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 4. амандман су заједно поднели посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Да ли желите реч? (Не.)

На назив Главе II, назив изнад члана 5. и члан 5. амандман су заједно поднели посланици Посланичке групе ДС.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На члан 5. амандман, у истоветном тексту, поднели су посланици: заједно Зоран Красић, Немања Шаровић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: Члан 5. је коректно написан у смислу система који се промовише овим предлогом закона. Али пошто ми оспоравамо цео овај концепт, наравно да смо поднели амандман где тражимо да се брише и овај члан који се односи на планове и програме наставе и учења.

Само да допуним оно наше основно мишљење о овом предлогу закона. Дуално образовање би требало да значи да постоје два образовања. Међутим, овде нема два образовања; постоји једно образовање и практична настава. И то ништа није ново, то постоји код нас одавно. И треба да

постоји. Кроз практичну наставу треба да се савладају те мануелне и друге способности и вештине како би оно што је, хајде да кажем, теоријско знање из клупе могло да се и практично примени, а да се током образовања, и ово је само образовање, ништа више, ученик који треба да стекне знања стекне и потребне вештине да не би страдао на стругу, на некој другој машини када се буде евентуално запошљавао као оспособљено лице за рад.

И у том смислу, морам само да вам скренем пажњу, није потребан овај закон. У досадашњој нашој пракси тај део образовања који је пракса нешто није у реду, то треба евентуално поправити и омогућити да са вештинама ученици, а цео образовни процес се заснива на стицању знања, знања, знања и вештина, и мануелних и тако даље.

Ово сте дигли, потпуно непотребно, на један ниво. Очигледно да је потребна јавност, да је потребан неки публицитет, као да се нешто епохално дешава у складу са неким европским стандардима, неким тековинама. Никаква то тековина није, никакав то стандард није. То је нешто што је одувек постојало и постоји.

Не бих преносио нека лична искуства, пошто сам од ране младости био суочен са овим што се зове и учење и пракса, само желим да скренем пажњу – нама јесу потребни ти кадрови који, када заврше образовни процес, могу да се укључе у процес производње. Наравно, неће се они укључити са оном серијском производњом као што то има човек који десет година ради на одређеном радном месту, али да има основна предзнања да може да буде квалитетан радник који не угрожава нити машине, нити радни процес, а нити своје здравствено стање.

У том смислу мислим да је највећи недостатак овог концепта што сте изашли из простора просвете и образовања. Молим вас, најдуже шест часова дневно, најдуже 30 часова недељно? Вероватно то неће бити у тој количини, али сама помисао да најдуже шест сати дневно неко ко је у образовном процесу треба да буде на пракси где треба да ради... Ту се јавља и шкарт, ту се јавља и грешка, свашта се ту јавља. И онда, да би се то стимулисало на неки начин, иде се са 70% накнаде, а то је 91 динар по радном часу. Као то ће бити неки стимуланс.

Неки моји претходници су поменули нешто што се раније дешавало. Па ми смо при великим фабрикама, холдинзима, или СОУР-има својевремено, имали образовне институције, машинске центре, у Раковици, у „Електронској индустрији“, и била је права јагма да деца после основне школе упишу ту занатску школу како би се оспособили, јер знају да су, када заврше тај образовни процес, и радно оспособљени да сутра одмах могу да наставе са радним односом у дотичној фирми.

Ми данас, нажалост, нисмо у ситуацији да тако нешто радимо. Зашто? Зато што не постоје ти носиоци економског развоја, велики привредни системи. Код нас се јавља једна ментална грешка. Ми сматрамо да можемо изаћи из економске кризе страним директним инвестицијама. Ама, ниједна држава на кугли земаљској страним директним инвестицијама из иностранства није изашла из економске кризе. Ниједна није изашла.

Ми треба да користимо та искуства, да тражимо свој неки пут који треба да уважава ова лева, десна, северна, источна и тако даље гибања која иду према нама. Кол'ко? Да ухватимо прикључак, да не каскамо, али морамо да имамо аутентични свој развојни пут, прилагођен социјалном окружењу и економској ситуацији. И то је основни недостатак овог концепта дуалног образовања.

Дуално значи да има два образовања. Овде нема два образовања, овде је један образовни процес. Један је у учионици а други је у производном погону, где моторичке способности треба да дођу до изражаја. Без обзира на то што су застареле машине, али ученик у току процеса има да схвати шта је та машина, које су њене перформансе, које су опасности по околинду, шта је важно да би се направила добра серија, квалитетна серија, добри производи и тако даље.

И треба да имате у виду, господине министре, ми имамо сада железничку школу, па имамо ову столарску школу, али нико од њих не иде да буде железничар или столар, него када то заврши, иде на курс да буде полицајац. Ваљда сте упознати са тим. Ви у Раковици имате велики образовни центар. Чему он сад служи кад је све затворено? Јавиће се неки страни инвеститор или Привредна комора, који ће да каже – ма немојте, молим вас, око тога. То није решење. Аутентичан пут је решење.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Мариника Тепић, предлагач.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Ми из Нове странке, Клуба самосталних посланика, тражимо да се брише и члан 5. Закона о дуалном образовању, као и сваки други члан, односно сматрамо да је ово штетан и штеточински закон и да, поновићу сваки пут, легализује дечји рад као најјефтинију радну снагу.

Члан 5. је, иначе, насловљен „Планови и програми наставе и учења“. У првом ставу каже: „Основ за доношење планова и програма наставе и учења представља стандард квалификације који утврђује секторско веће за одређени сектор рада, у складу са законом који уређује национални оквир квалификација“.

Па се Агенција за борбу против корупције оштро противила оваквој дефиницији истичући ово као једну од коруптивних мера зато што још увек не постоји закон који уређује национални оквир квалификација. А зашто не

постоји? И то ћу, као сваки пут, да поновим – зато што је све, па и биро за запошљавање, и ове деце и њихових осиромашених родитеља, пребачен у Српску напредну странку.

И није тачно да СНС кроз своју чланску карту не може да утиче на запошљавање ове деце код приватника. Може, зато што се субвенционише запошљавање. Али не из приватног џепа Александра Вучића, како он то покушава да представи, већ из буџета Републике Србије, тако што субвенционисање радних места плаћају сви грађани ове земље. Дакле, сви отварају та радна места, а не један човек или једна партија.

И тачно је да је требало да и они радници који у пеленама раде постану чланови СНС-а да би добили и та једна, понижавајућа радна места.

И зато овај закон, молим вас, повуците из процедуре и не понижавајте даље наше раднике и њихову децу.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Владимир Орлић, реплика.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Е како се лако неки људи овде гађају и бројевима и разним категоријама, како се лако упуштају у теме које им звуче добро, скоро подједнако добро као оних десет милиона за „Банатске шоре“. Леп, округло број, у милионима се рачуна.

Кажу мора неко да се учлани у СНС због тога што ће држава онда дати некоме субвенцију, па ће тог да уцени да мора њеног човека да запосли и тако даље. То да изговори може неко ко представе благе нема колико отприлике износи просечна субвенција по радном месту, за колико се та субвенција враћа и шта после треба да ради неко ко се као брине за сопствено предузеће, сопствени капитал.

Да тај неко после 14 месеци... И то није нешто што тврдим ја, то тврде стручњаци који су те ствари испитивали, који су гледали и вредности уговора и трајање послова и шта држава добија с друге стране. Дакле 14 месеци треба да прође да би тај неко онда узео и пропао, пропао начисто. Па што је тај неко уопште почињао било какав бизнис, не у Србији, него било где? Што се уопште било чиме на овом свету бави ако је спреман да сам себе упропасти након 14 месеци, по тој чудној и накарадној логици коју ми слушамо са друге стране? То су бајке, и то врло лоше, јефтине, погубне бајке, које не служе ничему осим да се додатно овде мало сеје гнев, да се прича све и свашта аконто СНС-а, а све глупо и све без везе.

Дакле, да ли постоји приватник који је у стању да упропасти и самога себе само зато што то кажу самопроглашени експерти са друге стране? Они који су толико стручни и толико се разумеју и у радна места и у тржиште рада да су, још једном, стотине хиљада људи у овој земљи оставили без посла и дан-данас се тога не стиде. Ти и такви не стиде се ни

много крупнијих ствари, што би се стидели тако нечега? За њих су ти људи и њихове судбине увек били бесмислена прича и ништа више. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реплика, Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Јединствена прилика која ми се ево сада дала, захваљујем председници, да одговорим, у неколико наврата, на наводне оптужбе за финансирање „Банатских шора“ док сам била покрајинска секретарка за спорт и омладину, мандат којим се изузетно поносим. О томе можете да питате и вашег министра, господина Вању Удовичића, који је лично промовисао банатске шоре, који је лично на свим јавним расправама поводом новоусвојеног закона о спорту подржавао финансирање банатских шора као традиционалног спорта. Према томе, немате ви проблем са мном ако имате са „Шорама“, него имате са вашим министром.

А то што ви не разумете то, ви не разумете ни оно о чему опозиција упорно говори, о легитимизацији и легализацији дечијег рада као најјефтиније радне снаге. Не само ви, господине Орлићу, већ и неки претходни говорници. Ево, паде ми на памет и колега Бауер.

Ја потпуно разумем да ви ово не разумете, јер да разумете да вам је чланска карта СНС-а потребна за све живо у овој земљи, па и код приватних послодаваца, ви бисте вероватно били министар, не бисте остали овде, не би вас оставили овде да причате бајке. Наравно, у складу са вашим когнитивним способностима. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Владимир Орлић, реплика.

Изволите, посланиче.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Нећу, наравно, ја да одговарам на то зашто сам ја овде. Ваљда је више него јасно да сам овде са великим задовољством. Са великим задовољством показујем најгорима од најгорих где су и шта не знају и колико су неспособни. Са великим задовољством. Дакле немојте ви мени да тражите друго место, мени је овде сјајно.

Што се тиче ових прича о дечијој радној снази, ајмо овако – шта су та деца која уче? Кажете – јефтина радна снага. Шта су та деца у девестираној држави, у којој су њихови родитељи избачени на улицу? Данас не ваља ако неко добије плату и поштено је заради, својим рукама је заради и заслужи а држава је омогућила да има где ту плату да заради. То не ваља, то је испод нивоа достојанства. Слање људи на улицу и упућивање их љубазно да не знам шта раде, претурају по контејнеру, то је било достојанствено. То је држава достојанствених људи коју су неки градили и имају образа да уопште било шта овде коментаришу. Немојте да се заваравате, даме и господо.

Прича о томе шта се дешава данас и ко је за шта заслужан, ајмо још једном за оне који нису у стању да схвате и разумеју. Данас у Србији неко покушава нешто да направи. Тај који то данас покушава, то уме да уради. Па обезбеђује и радна места, и обезбеђује да ти људи имају неку будућност, па и та њихова деца за коју се лажно бринете, па да има одакле и то дете да плати уџбенике, о којима нешто сад овде причају надугачко и нашироко, и све остале трошкове о којима се прича да покрију. То данас неко у овој земљи ради.

Ко то не разуме? Онај који није у стању да разуме. Нећу уопште да улазим у то шта је разлог, да ли нечије способности или одсуство жеље, али кад говори, рецимо, о Александру Вучићу, тај да зна – кад му се обраћа, мора да подигне главу. Зато што говори човеку од себе вишем у сваком смислу, и интелектуалном, и моралном, и по свакој способности. Кад се тако обраћа, с подигнутом главом, ако пожели да се препусти раду својих језичких жлезда, само нека зна – ко увис пљује, на образ му се враћа. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Време. Хвала.

Идемо даље.

Реч има Ана Стевановић као предлагач амандмана.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем се.

Опет понављамо да овај предлог дуалног образовања уопште није добар и апелујемо да повучете овај закон из процедуре како бисте спровели оне реформе које су прекопотребне.

Један од предлога, о ком ћемо касније причати, када будемо говорили о осталим законима, тиче се бесплатних уџбеника. То је једна од мера која је врло лако спроводљива, за коју постоји и те како довољно новца у буџету, тако да не знам због чега не бисте то прихватили.

Када говоримо о бесплатним уџбеницима, позвала бих се на један јако леп цитат чувеног италијанског публицисте Итала Калвина, који каже следеће: „Земља која уништава своје школство никад то не чини само због пара, јер јој недостају средства, не, једна земља која уништава образовање је одвећ под владавином оних који од ширења образовања страхују, јер необразованим народом се најлакше манипулише.“

Молила бих вас да запамтите овај цитат и да га имате на уму док будемо образлагали наше предлоге за увођење бесплатних уџбеника за ученике свих средњих и основних школа, зато што новца у буџету за то и те како има а корист коју можемо имати од тога је вишеструка. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Марко Ђуришић, предлагач амандмана.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Ми смо предложили да се и члан 5. брише зато што сматрамо да је закон лош.

Ако се чита члан 5, види се да није јасно дефинисано у плану и програму колико ће за ученике који ће бити део дуалног образовања бити наставе за обавезне општеобразовне предмете, колико за стручне, а колико за изборне.

Говори се да ће план бити донет и одобрен од стране Министарства, а онда касније, у неким другим члановима се дефинише колико обавезне стручне наставе може максимално, рецимо, да се обавља кроз рад.

Онда се каже да то може да траје највише 30 сати недељно, односно шест сати дневно. А ја онда постављам питање – ако ће ученик проводити шест сати дневно на неком послу, тамо нешто радити и учити уз рад, када ће он и колико ће времена имати за општеобразовне предмете или за неки изборни предмет? То је та наша критика и зашто критикујемо да ово умањује шансе будућих генерација.

Ми треба да пружимо шансу свима да што веће образовање стекну. Зато тражимо да средње образовање буде обавезно, да учбеници буду бесплатни, а онда ће ти ученици кроз праксу уз образовање или касније неко кратко дошколовавање моћи да се оспособе за овај рад који им је предвиђен овим. Овако, министре, они ће радити 30 сати недељно и неће имати времена да уче даље. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Изволите, министре.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ово „30 сати недељно“ морате тумачити кроз неки контекст кад се деси случајно, кад има, рецимо, у завршној години циклус необављене праксе, да се може онда цела недеља ићи само на праксу. Значи, то није типичан пример.

Када се говори о општеобразовном проценту у оквиру дуалног, он је обухваћен Законом о средњој школи и не дира се, апсолутно остаје исти.

Када је у питању укупна реформа образовања, волео бих да подсетим све нас овде да смо недавно усвојили системски Закон о образовању и васпитању, у којем је, после 17 година, изгласана парадигма која ће имати за циљ учење путем исхода. Е то је она огромна промена, да неће бубати него ће заиста имати примену стечених знања, и већ 2018. године имаћемо ПИСА тестирање, када ћемо и знати да ли смо напредовали.

Та огромна промена се даље наставља кроз национални оквир плана и програма, или курикулума, који је на објављивању, а онда 2018. године почињу реформе и програми првог и петог разреда и првог разреда средње. Тако да је то нормалан след догађаја и то је нешто што, да не замаскирамо целу причу, постоји; то смо чак усвојили у овој скупштини.

Иначе, закон о националном оквиру квалификација је готов, улази за дан-два у јавну расправу. С обзиром на то да се закон о дуалном

образовању неће примењивати две године, тај услов ће се, наравно, испунити. Иначе, то је садржано у овом закону, у члану 38, у Прелазним и завршним одредбама. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Петар Петровић.

Изволите.

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ: Госпођо председнице, господине министре, даме и господо народни посланици, Посланичка група Јединствене Србије је, када је била начелна расправа, исказала свој став у вези са законом о дуалном образовању и тај став није променила ни данас.

Што се тиче ових амандмана којима се тражи брисање појединих чланова, нормално да Посланичка група ЈС неће подржати ниједан од тих амандмана, из разлога што на тај начин закон губи на значају; фактички, избацивањем једног, два, три или више чланова, како се предвиђа, закон буквално не постоји.

Али оно због чега сам се јавио да кажем неколико реченица, пошто припадам старијој генерацији, која памти неко друго образовање које се догађало у Србији, односно у некадашњој Југославији, у време такозваних школа ученика у привреди, индустријских школа и тако даље, када се један дан ишло у школу а један дан на праксу, када смо из школе добијали добре мајсторе, добре стручњаке у свим областима.

Ми данас имамо случајеве да људи, када траже доброг металоглодача, металостругара, вариоца или већ да не набрајам даље, аутолимара, лимара, нема их на тржишту; односно, има их са завршеном школом, неком дипломом, али нису обучени за тај посао. Они нису видели како изгледа глодалица, како изгледа струг, а завршили су за то занимање. Нажалост, то је истина.

Сећам се да смо ми у време када сам ја био млађи и када сам био у Фабрици каблова у неком периоду примали и по хиљаду радника на преквалификацију да бисмо добили раднике. Замислите сада младог човека који је завршио средњу школу, економску, електротехничку, машинско-техничку, и није налазио посао у струци па је морао да иде на преквалификацију. Фактички, он је бацио четири године свог живота, свог рада и свог учења да би постао нешто друго, радник неког другог занимања.

Управо због тога ово дуално образовање упућује на то да ћемо добити раднике, односно стручњаке за одређене области који ће уз теоријско знање имати и практично знање да могу да раде посао који се тражи, односно за који су се школовали.

Господине министре, оно што бих вам ја предложио, не знам да ли сте у могућности да то брзо спроведете али ми смо некада. у ондашњој

Југославији – додуше, није била демократска као данас, али је била развијена индустријска земља и развијена Србија – имали такозвано планирање кадрова. Па смо планирали за пет и десет година шта ће овој земљи требати, колико ће требати лекара, колико ће требати правника, оријентационо, колико ће требати неких радника и тако даље.

Данас тога нема. Ми данас имамо хиперпродукцију неких занимања где млади људи завршавају то за шта су се уписали, где су се уписали и школовали а никада се до своје старости неће запослити у струци за коју су се школовали. Молим вас, проверите то па ћете видети да данас имамо људе са 15 и 20 година стажа на заводима са неким занимањима за које нико нема потребе. Једноставно не постоји потреба у Србији за тим занимањима. Они су то негде завршили, не бих сада причао о томе како, где, на ком месту и тако даље, али ЈС се залаже и залагала се за то да се омогући младим људима да се школују за оно занимање где ће врло брзо наћи себе, имати посао, обезбедити себе и своју породицу да могу да размишљају о будућности.

И зато ја не разумем неку критику од стране неких уважених колегиница и колега. Критика ради критике, ајде да критикујем нешто. Ја сам увек волео аргументовану критику, али критику ради критике никад нисам поштовао. Молим вас, кад нешто критикујете, дајте супротан предлог, који ће бити бољи од оног што је предложено, а не само да кажемо да нешто не ваља а не знам шта је добро.

Зато Јединствена Србија даје пуну подршку, господине министре, овом закону и гласаће за њега.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Владимир Ђукановић.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Морао сам, једноставно, да се јавим, пошто, знате, имам ту особину да јако добро памтим.

Када су 2000. године дошли на власт ови што данас предлажу овај амандман, тада су они покренули једну реформу школства, покојни министар Гашо Кнежевић је то радио, и једна високопозиционирана личност у његовом министарству, на коју се данас често позивају, која је универзитетски професор, тада је нама студентима рекла једном приликом да је студирање привилегија богатих. И тада нам је објашњавала како не може баш свако да студира, а они су тада то свесрдно подржавали, пошто нам данас кажу како морамо да пружимо свима што шире образовање.

Данас ту госпођу, иначе, неретко зову у емисије, она даје разне коментаре, она је представник тог грађанског друштва и не знам чега. Она нам је тада објашњавала да је студирање привилегија богатих, па ме интересује како се тад нисте сетили да се јавите и да кажете – како те није

срамота, шта то предлагеш, ми нећемо да гласамо за такав закон. Којим су нам тада, иначе, уништили, тим законом, наше школство и образовање.

Слушам овде причу о бесплатним уџбеницима. Па те бесплатне уџбенике сте давали, посебно у граду Београду, тако што сте подизали кредите и задуживали грађане, а онда сте давали бесплатне уџбенике које су ученици морали на крају године да врате. И немојте ви да причате о бесплатним уџбеницима ако мора неко да подигне кредит. Задужили сте целу земљу, тако сте обезбеђивали те наводно бесплатне уџбенике.

Сећам се веома добро – пошто жалите данас често за образованим лекарима, који заврше медицински факултет па одлазе из ове земље; нажалост, одлазе, јер сте нас довели дотле да се лекарска струка заиста деградира – једног телевизијског прилога, момак је завршио медицину и морао да се преквалификује у медицинског техничара да би добио негде посао. Јер у њихово време нико није могао да добије посао као лекар, а данас ипак отварамо радна места за две хиљаде лекара. Е видите, то је та разлика.

Ја не знам шта ви хоћете. Тражите што шире образовање а, извините, по чему је то сајџија необразован? По чему је неки машински радник који жели да ради у индустрији необразован човек? Можда је најбољи у свом занату и треба да зарађује можда више од онога што је докторирао на Филозофији.

Извините, то је тржиште. Схватите. Ви сте нам уводили тржиште. Ви сте нам уводили 2000. године капитализам у најпримитивнијем облику. Па шта сад хоћете? Данас када неко уређује систем и када тржиште диктира шта се тражи, ви сад хоћете да вратите самоуправни социјализам и да имамо неку планску привреду. Тржиште диктира, људи. Извините, то је тако.

Ја сам се јавио да бих само подсетио грађане како су нам они који су нам доносили тада велику демократију говорили како је студирање привилегија богатих. Е, видите, у нашем систему то није тако; може свако да се образује, али може да се образује на основу онога што тржиште захтева. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 5. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Маријан Ристичевић и Марко Атлагић.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, овај члан говори о исходу учења. Ја ћу навести један пример.

Да је мој колега пољопривредник имао дуално образовање и да су га образовали за резивање винограда, окопавање, заштиту, прскање, брање, стручно брање, муљање – додуше, знао је да муља, али не грожђе – онда не би било штете по државу. Држава је уложила 550.000 евра, он све упропастио, ништа није знао. Да је било овог закона, верујем да те штете не би било. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована председнице, у знак протеста против лошег исхода учења једног народног посланика и покушаја давлена мене краватом овде у овом високом дому од стране једног, како рекох, народног посланика силеције, односно давитеља, и једностраног информисања новинара, и његовог упада у кабинет председнице Народне скупштине Републике Србије Маје Гојковић и бруталног напада на њу, одустајем од образложења овог амандмана како бих уступио време том народном посланику да се васпитава како ово више не би радио. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Повреда Пословника, Драган Весовић.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Повређен је Пословник, члан 106 – говорник може да говори само о тачки дневног реда.

Ја заиста не видим какве везе има назовидавлена колеге који је јуче с моје стране добио позив да седне на исто место да види да неће бити давлена, ако је уопште и давлена, са дневним редом. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Образлагао је своје разлоге зашто неће данас да образлаже свој амандман, што је дозвољено у времену краћем од две минуте. Не видим шта је ту проблем.

На назив изнад члана 6. и члан 6. амандман су заједно поднели народни посланици Посланичке групе Демократска странка.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

На члан 6: „Обим учења кроз рад износи најмање 20%, а највише 80% часова од укупног броја часова стручних предмета...“

Дакле, оно што је, господине министре, предложено, ми смо предложили да се обрише из простог разлога што не сматрамо да је дуално образовање образовање које ће донети било коме било шта добро у овој земљи. Неће ни тим ђацима, који ће добити најгора радна места, ако их уопште и добију, и то уз благослов најгорих капиталиста који ће плаћати минималну цену рада, за њих конкретно 70% минималне цене. Они ће бити,

наравно, све богатији и богатији, а ти будући радници неће себи моћи да плате ни најосновније животне потребе.

Уместо дуалног образовања ми смо предлагали обавезно средње образовање, са реформом средњих стручних школа, са реформом гимназија, како бисмо утицали на развој интелектуалне елите. Дакле, не за јефтину радну снагу, не за јефтине продужетке машина у фабрикама, већ за бесплатне уџбенике.

Да сте нас послушали, данас бисмо разговарали о бесплатним уџбеницима, како за основно тако и за средњошколско образовање, зато што је по Уставу бесплатно и зато што ставља све ђаке у једнаку раван без обзира на то из којих породица долазе, да ли имају везе, да ли неко има 10.000 евра годишње да школује своје дете или нема. Јако је важно да сви буду једнаки и да ми као друштво будемо солидарни према будућим генерацијама.

Све остало, наравно, пада у воду, зато што имате примере са којима и комуницирате а који су то дуално образовање завршили. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 6. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Љиљана Михајловић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајућа.

Овај члан 6. говори о обиму, периоду и месту реализације учења кроз рад. Министар је нешто одговорио, али ме није убедио да ће ових максималних 30 сати учења уз рад недељно бити на корист ученика а не на корист послодавца, и да ће то бити само у изузетним ситуацијама, можда када треба да се надокнади онај фонд времена учења уз рад.

Мислим да ће овај закон отворити врата за то да ученици раде у континуитету неколико месеци у складу са потребама послодавца, када њему треба нека додатна радна снага, и да ће за то време потпуно занемарити своје образовање, значи учење општеобразовних предмета, изборних предмета и оног дела стручних предмета које треба да уче у школи. Мислимо да, између осталог, и овај члан говори о стварној намери доносиоца овог закона, то је да се у Србији, нажалост, произведе јефтина радна снага.

Не сматрам да је добро решење да ученици, уместо да проводе време у школи уз образоване наставнике, да на њих педагошка знања, како

је овде један од колега говорио о важности педагошког образовања ученика, да то, уместо школованих наставника, који су завршили факултете, обављају инструктори који ће проћи четрдесетосатну обуку.

Да ли неко може педагошко-дидактичке мере да спроводи квалитетно ако је завршио 40 сати неке обуке у односу на наставника који је завршио факултет? Ја у то нисам убеђен.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Захваљујем.

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27. и члану 87. став 2. и став 3. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18.00 часова, због потребе да Народна скупштина што пре донесе акте из дневног реда ове седнице.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Ово је још један амандман којим тражимо брисање овог члана као што тражимо брисање свих чланова Предлога закона о дуалном образовању јер смо уверени да је доношење овог закона у најмању руку преурањено.

Ми морамо да реформишемо наш образовни систем јер је он лош, застарео и неправедан, али у тој реформи не можемо да крећемо да зидамо кућу од крова, него од темеља.

Ми сад уводимо дуално образовање да бисмо некако оправдали лоше резултате на крају основношколског образовања, јер деца завршавају основну школу са врло мало знања, а такву ситуацију имамо због тога што наш образовни систем, пре свега, деценијама касни у модернизацији и реформи начина извођења наставе и начина учења.

Изнова слушамо да нешто није у реду с нашом децом, да су деца оваква и онаква, лења, неће да уче и тако даље, па су онда криви и родитељи јер су овакви и онакви, и упорно покушавамо да и родитеље и децу 21. века угурамо у систем који ради по моделу из 19. века.

Морамо коначно да погледамо истини у очи. Времена су се променила; децу не треба прилагођавати старом школству, него школство треба прилагодити деци нових времена. Стога молим да хитно кренемо у реформу предшколског и основношколског образовања и да се манемо приче о дуалном док темеље не изградимо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо.

Ја се придружујем оценама претходника да закон не ваља, то смо и дефинисали кроз амандмане „брише се“. Драго ми је што су колеге из

других посланичких група прихватиле то лековито средство за борбу против глупости које добијамо као предлоге закона. У политичком смислу глупости, наравно.

Овде у овом члану је јако важно да дефинишемо то да обим, период и место реализације учења кроз рад у оквиру дуалног образовања нису предвиђени ниједним стратешким или развојним документом у области образовања у Републици Србији. Стратегије развоја образовања у Србији до 2020. године, као кровни ресорни документ, уопште не препознаје дуално образовање. То смо већ говорили у начелној расправи, али није штета поновити то неколико пута.

Такође, слажем се са оценама да је ово легализација дечјег рада по најнижим могућим ценама. То личи на оне сцене катастрофа које смо гледали у филмовима, из Азије и Африке, и то не треба да се дозволи. Наравно да деца треба да науче за шта год да се школују, да не добију само диплому, макар она била и права а не фалсификована као што је то обичај, али то не значи да треба да буду изабљивана целог свог живота.

Коначно, имам и добре вести за грађане Србије: овај закон никада неће бити спроведен. Или ће предлагач да одустане сам од њега кад схвати о чему се ради или ће бити спречен да то спроведе тиме што ће изгубити изборе који се најављују за март следеће године. Према томе, није ништа опасно. Ово је још једна варијанта плашења народа.

Дуално образовање има пар интересантних примера...

(Председавајући: Приводите крају, колега Живковићу.)

... Али о томе други пут.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Зоран Красић.

ЗОРАН КРАСИЋ: Овим чланом је предлагач у оквиру задате теме хтео да пропише неке минимуме и неке максимуме и вероватно има пуно тих специфичности зашто је било потребно да се каже до шест сати, до 30 часова недељно, не желим да улазим у то.

Ја не делим мишљење неких мојих претходника о експлоатацији, већ инсистирам на томе да ово у суштини треба да буде само образовни процес и више ништа друго.

Донекле имам разумевања за предлагаче закона, и што та стручна занимања нису популарна и треба некако учинити то доступним и интересантним за младе генерације, и да имају потребу да у овај систем увежу и државу и оно што су парадржавни органи, па чак и оно што је привреда, како би се што већи број младих људи определио за те занате, за та стручна занимања, да негде пре двадесете године регулишу свој радноправни статус. То опредељење, у крајњем случају, и није толико лоше. Међутим, основни недостатак овог предлога закона је – да ли је то у

ствари могуће. Он уопште није прилагођен постојећем социјалном окружењу.

Ја бих скренуо пажњу на, ето, једно искуство током боравка у иностранству пре неколико година у једној породици. Најмлађи син је завршавао основну школу и онда је тати рекао – наш професор каже да, када се будемо опредељивали за средње школе, не идемо у ове опште него да идемо у занатске школе. Зато што се у Немачкој предвиђа да у наредних десет година неће бити посла за врхунске интелектуалце, али ће бити посла за оне људе који имају браварски и ове друге занате. Наравно, немам намеру да упоређујем нас и Немачку, јер то је неупоредиво, али нама требају оригинално стратешка планска документа на основу којих бисмо могли да усмеравамо образовни процес.

Нажалост, наш образовни процес још увек има једну велику болест, а она се заснива на томе да ли је образовање на тржишту. И ми имамо један део образовања који је на тржишту, којим се баве привредна друштва, а привредна друштва се тиме баве да би зарадила, да би остварила добит, и имамо претежни или доминантни облик образовања који је у јавној својини, где основна функција није добит него знање и преношење знања. И докле год та два образовна система паралелно функционишу и међусобно конкуришу, сви наши образовни процеси биће у магли, зато што основа тог образовног процеса није на принципијелан начин регулисана.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 6. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, приликом уписа ученика у дуално образовање посебно треба водити рачуна о циљевима васпитања које ученици треба да стекну у основној школи. Један од тих циљева васпитања јесте и васпитање у духу српског патриотизма и родољубља.

Пошто је један народни посланик бившег режима приговорио нама који смо активно бранили свој народ и отаџбину, одустајем од даљег образлагања овог амандмана како бих уступио њему време да се васпитава у духу српског патриотизма као највећег и најзначајнијег циља васпитања и образовања не би ли он стекао бар мало тог патриотског осећања, као најузвишенијег осећања сваког човека, како не би остао суха грана на дрвету човечанства. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, обим учења, а то је предмет и амандмана и члана, мора да буде такав да, рецимо, овај „Војвода од Малдива“ не мора да иде по одело у лондонске робне куће *Harrods* већ да то може да купи овде, да наши кројачи зараде и да та одела не морају да коштају хиљаду, две, три хиљаде евра.

Пошто се овај „Војвода од Малдива“ залаже за социјална давања, да наши радници не би били социјални случајеви, боље је да шију одела и да „Војвода од Малдива“ то може да купи овде за 100-200 евра, а не да по лондонским робним кућама то плаћа хиљаду, две и три хиљаде евра. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 6. амандман су заједно поднели народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, Драган Весовић, Иван Костић, Зоран Радојичић и Миладин Шеварлић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Господине министре, сигуран сам да знате да члан 6. говори о процентуалном односу обима учења кроз рад, који је дат у закону, у односу најмање 20:80 посто. Наша идеја је била ту у неком мењају процената, али не што смо сигурни да је тај проценат који смо ми предложили апсолутно добар, него више да скренемо пажњу вама у Министарству да ту можда треба мало боље осмислити.

Ако сам јуче „грдио“ оне који су писали образложење, данас ћу образложење због чега је овај амандман одбијен да похвалим. Заиста је написано сажето, дати су и примери позитивне праксе, рада у Ваљаоници бакра у Севојну и алуминијума, у „Севалу“. Можда је опет ту неопходно да овај проценат рада у пракси иде и до толико великог процента, и то је у реду, а онда на почетку образложења имамо ону причу да поједине школе имају своја добра, да ли су то воћњаци, вероватно се мисли првенствено на пољопривредне школе. Међутим, кључна ствар, због чега смо ми предлагали да ви осмислите? И на сву срећу, тај период од две године до примењивања закона ће моћи да буде период када ћете то моћи да осмислите. Због оног разлога где смо рекли да је циљ овог образовања једна од три ствари – или да се оспособе да раде код онога који им је дао, дакле предузетника, условно речено, односно послодавца, или да раде приватно или да наставе школовање. Овај проценат у односу 20:80 никако не може да одговара ономе ко ће да настави школовање.

Тврдим вам одговорно као човек који је радио, то да је најмање највише, јесте, али како то обрачунати, како видети који је проценат оних који неће остати да раде нити ће кренути у приватни сопствени бизнис, већ сам изражавао неке моје замерке и неке слутње да ли је то могуће, али проценат оних трећих, мислим проценат ђака који треба да наставе школовање, сигурно неће моћи да настави школовање уколико остане овакав однос између обима учења и овог другог обима. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Хвала, председавајући.

Наравно да Посланичка група СНС и не може и неће да прихвати и да гласа за амандман Посланичке групе Двери.

Када се неко овде у Парламенту одлучује да ли ће подржати нечији предлог закона, да ли ће подржати амандман, сигурно се не руководи само тиме шта пише у самом амандману него и ко је заиста то написао и предложио.

Ко је написао овај амандман не можемо ни да претпоставимо, али ко га је предложио то сам могла да осетим јуче и ја и могао је да осети читав Парламент Републике Србије како то изгледа када немају тај терет обавезе да пишу амандмане него се боре за некакву квазибригу о породици, о женама, данас, подносећи ове амандмане, наводно о деци, и оно што је можда најстрашније, ту своју читаву бригу о деци покрију некаквом заштитом вере којој наводно припадају.

И како то изгледа, рекла сам, видела сам јуче ја, јер су подносиоци овог амандмана, три посланика предвођени једном женом, Маријом Јањушевић, упали код мене у кабинет, насилно провалили, поред тога што је секретарица рекла да се припремам за састанак и да не могу сада да их примим. Бошко Обрадовић је први упао, затим увео два посланика.

А како изгледа њихова брига о деци коју данас овде наводно показују, брига о женама, брига о демократији, како замишљају, то су најавили на Твитеру, да ће се борити против сваког свог политичког неистомишљеника, герилски, онако како су се борили италијански фашисти јер су се једино они борили на тај начин против својих политичких неистомишљеника, што СНС и посланичка група и, наравно, председник Парламента, који припада СНС-у, са поносом истиче... Сви они који нису злонамерни, који желе добро овој држави, који желе добро овом парламенту, ако приметите модрице које имам на себи, могу да виде како изгледа демократија изведена од стране предлагача амандмана, Посланичке групе Двери.

И што је најстрашније, тај амандман ће подржати посланици опозиционих странака, јер су и јуче овде износили сумњу у њихово фашистичко понашање у овом парламенту, па су се смејали, па су тражили да се направи баланс између две стране, а да не говорим о малициозном извештавању појединих медија који су пуштали монтирани снимак како они добронамерно улазе и, боже мој, интересују се за казну која им је изречена. Ево како су они казнили мене јуче....

(Посланици у сали наглас коментаришу.)

Па онда размислите да ли ћете да бојкотујете овде посланика који на шаљив начин говори о амандманима а нећете да бојкотујете силеције и оне које туку у Парламенту жене и који вређају овде и припаднице Министарства унутрашњих послова; ако сте на снимку приметили, то је била жена. Ако сте на снимку приметили, секретарице су жене, а којим чудом, ако сте приметили, и председник Парламента је жена.

И баш ме интересује како ћете ви дићи руку за амандмане Посланичке групе Двери и са којим ви то моралним кредибилитетом уопште седите поред њих после јучерашњег догађаја. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По Пословнику, народни посланик Иван Костић.

Изволите.

ИВАН КОСТИЋ: Повређен је члан 104. Не знам по ком основу сте дали народном посланику да прича о овим стварима. Ја желим овде, због јавности, да демантујем. Све ово што је госпођа Гојковић рекла јесте најбезочнија лаж и ниједан видео-снимак не постоји да се види да је њу неко тако... Значи, срамота је да председник Парламента константно говори лажи и вређа посланичку групу... (Искључен микрофон.)

(Народни посланици гласно негодују.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Костићу, ви сте неколико пута рекли народном посланику Маји Гојковић не да не говори истину него да лаже. Ја сматрам да је то увреда. Јер ако пронађете све стенограме...

(Иван Костић: Пустите ме да кажем две реченице. Народ види шта радите.)

По Пословнику реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Повреда Пословника, члан 109. став 1, алинеја 3: „Опомена се изриче народном посланику који, и поред упозорења председника Народне скупштине, говори о питању које није на дневном реду“.

У том смислу замолила бих председавајућег, Арсића, да изрекне две опомене. Као прву, да изрекне опомену посланици Маји Гојковић, која се

јавила да прича по амандману а причала је о модрицама. Другу опомену молим да изрекне сам себи, пошто је био дужан да упозори посланицу Гојковић да не сме да скреће са теме дневног реда а то није учинио те је самим тим и он сам заслужио опомену.

Ово нема смисла. Управо нам долазе студенти, срамота ме је од ове деце шта се овде ради и како се води ова скупштина. Срам вас било!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стаменковић, имате разлога да вас буде срамота због вашег понашања, због студената, ученика Прве београдске гимназије, који су управо ушли.

А што се тиче вашег рекламирања Пословника по члану 109, председавајући, односно председник одлучује о томе када се изриче мера опомене а не ви.

Сматрам да колегиница Гојковић није прекорачила своја овлашћења. Кроз читаву дискусију се провлачи да неко брани нека права деце. То вам нико не оспорава, али такође не можете да оспорите да су, уз децу, жене најугроженији део друштва. Тако да, ако неко треба да се извињава, то смо најмање колегиница Гојковић или ја.

Да ли желите да се Скупштина изјасни у дану за гласање о повреди Пословника?

(Бранка Стаменковић: Наравно.)

У реду.

Поштовани народни посланици, пре него што наставимо рад, дозволите ми да у ваше и у своје име поздравим ученике Прве београдске гимназије, који тренутно прате део данашње седнице са галерије Велике сале.

(Аплауз.)

Повреда Пословника, народни посланик Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Хвала.

Наравно да члан 107. став 1. говори о поштовању достојанства Народне скупштине.

Потпредседниче, казните ме, није никакав проблем. Ако то посланица из Посланичке групе Доста је било захтева, ви ме казните, а похвалите посланике Посланичке групе Двери због насиља у овом парламенту, због тога што су на друштвеним мрежама објавили да ће тући сваког члана СНС. То је нова политика, нова демократија, коју подржава њихов коалициони партнер Доста је било.

И чули сте да је њена једина замерка у Парламенту Републике Србије била та што сам ја скренула пажњу на то да имам модрице од демократског деловања Посланичке групе Двери јуче. То је једино што је

уважена посланица имала да каже овде, да каже „повреда Пословника“ и да треба да ме опоменете јер нисам говорила о тачки дневног реда.

Па нисам говорила о тачки дневног реда. Говорила сам о насиљу над женама у Парламенту. Говорила сам о томе како се постепено укида демократија у нашој држави. Говорила сам о томе да Посланичка група Двери жели да се обрачунава са политичким неистомишљеницима. Говорила сам о томе да треба да се бојим када видим неког припадника Посланичке групе Двери, да треба да бежим из Парламента, да треба да се склањам по улицама.

Па бојим се! Ако је ово најави почетка рађања фашизма у нашој држави, онда се бојим. И онда ме казните, није проблем, ал' модрице ће трајати барем 10 дана, па ће Бранка Стаменковић моћи да ужива у томе што ме је казнила. Није проблем никакав. Казните ме, потпредседнице!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Гојковић, и ви знате, кад бисмо примењивали тако Пословник, да бисмо врло брзо остали без посланика опозиције у Народној скупштини.

Народни посланик Драган Весовић, повреда Пословника.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Члан 106 – говорник може да говори само о тачки дневног реда.

Уважена колегиница Гојковић је говорила о свему сем о тачки дневног реда.

Ја се стварно чудим, господине председавајући, да сте показали нешто што бих ја назвао једном чудном сензибилношћу према госпођи Гојковић па сте замерили колеги из Посланичке групе Двери што је прегрубо употребио реч која постоји у речнику српског језика, а то је „лаж“. Ви сте рекли да је требало да каже да „није говорила истину“, а у исто време нисте реаговали када је колегиница Гојковић, после мог добронамерног предлога амандмана Министарству просвете, сугерисала да они не треба да прихвате амандман који су „предложиле силеције, фашисти, лажни верници, лажни патриоти“.

Нити сам силеција, нити сам фашиста, нити сам лажни верник, нити сам патриота, нити ико у овој скупштини има разлог да се мене плаши.

Господо из СНС-а, да ли вам значи ако вам кажем да нема разлога да се мене плашите?

Молим вас, примењујте Пословник коректно. Не дозволите да они који су већина из неког разлога, ајде да кажем, и вређају и генерализују ствари. Ја нећу да кажем шта сам све од појединих припадника већинских странака чуо, али то не може да буде разлог да се генерализује ствар.

И на крају, као закључак, повређен је члан 106. јер се мени брани и слобода говора. Дакле мени се посредно забрањује да дајем амандмане.

Хвала. Извињавам се за четири секунде.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не разумем, колега, зашто сте се ви пронашли у дискусији колегинице Гојковић.

(Драган Весовић: Директно је било после моје дискусије.)

Не разумем зашто сте се ви пронашли. А знате и сами да, рецимо, имате изреку за неваспитаног човека, тада нисте увредили никог него кажете да је неко неваспитан. Али ако кажете да је неко бараба, вуцибатина и тако даље, тад вређате људе.

Да ли желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о повреди Пословника?

(Драган Весовић: Први пут, да.)

Изјасниће се.

Реч има народни посланик Маја Гојковић, повреда Пословника.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Члан 27.

Молим, потпредседниче, само да питате уваженог посланика Посланичке групе Двери који тврди да не треба да их се бојим ни ја ни било који посланик СНС-а, нека само каже да ли он подржава оно што се јуче десило у Парламенту Републике Србије, да ли он подржава Бошка Обрадовића и посланике Марију Јањушевић и Срђана Нога, који су јуче упали у кабинет не Маје Гојковић него председника Парламента, који су направили хаос, који су малтретирали запослене овде, који су малтретирали припаднике Службе обезбеђења Парламента Републике Србије – а не онако како су Двери јуче лажно саопштиле јавности Србије, да је то некакво приватно обезбеђење – и нека каже да ли стоји иза тога што ја данас имам модрице овде од три уважена посланика из Посланичке групе Двери!

Јуче сам тражила помоћ доктора овде у амбуланти. Добила сам, имам лекарски извештај. Данас сам морала поново да се јавим због болова у овој руци. Према томе, немојте овде да говорите да неко измишља и да лаже, јер модрице говоре више од сваке моје речи.

Извините се. Оградите се од тога и онда ћемо моћи да наставимо да радимо. А ви све чините да говорите о томе да ја не говорим о тачки дневног реда, да ја кршим Пословник, да треба мени изрећи опомену. Све се ја то слажем. Ако жртва треба да добије опомену, онда смо стварно на правом путу.

Свака част Дверима и свака част оној политичкој партији која ће Двери узети у коалицију на изборима који следе. Свака част. Унапред кажем – само напред. Само напред! Делите исте идеје онда. (Аплауз.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Очигледно је да неки посланици подржавају оно што се десило јуче у кабинету председника Народне скупштине.

Сада, у складу са чланом 112. Пословника Народне скупштине, одређујем паузу у трајању од три минута док се не успостави ред на седници.

(После паузе – 12.50)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Поштовани народни посланици, настављамо даље са радом.

На члан 6. амандман су заједно поднели народни посланици Санда Рашковић Ивић, Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 7. и члан 7. амандман су заједно народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Мало сте брзо читали и нисмо чули ко је све поднео амандман.

Дакле, члан 7. каже: „Структура уписа ученика у средње стручне школе по подручјима рада за образовне профиле утврђује се у складу са потребама привреде и могућностима даљег школовања будућих ученика.“

Шта је наш проблем са овим чланом? Дакле, ви када планирате да се нешто деси у образовању, треба да планирате за неку будућност, макар и најмању, од три године, колико је потребно тој деци која сутра упишу дуално образовање да заврше макар оне трогодишње профиле на којима ће сутра бити потребно да они раде.

Међутим, проблем је у томе што ви не тражите од тих фирми не само икакве гаранције да ће они ту децу запослити сутра када заврше школу, него ви не тражите гаранције чак ни да ће ти профили бити потребни за наредне три године.

Ви сада нама говорите коме данас фали металоглодача, коме данас фали заваривача а коме ливаца, али ви у овом закону ни једним јединим словом не тражите гаранцију од тих фирми да ће њима ти образовни профили бити потребни макар у некој најкраћој будућности, па ево три године колико треба да та деца која прва буду уписала ту школу и тај образовни профил заврше школовање.

Зато нама смета логика која стоји иза овог закона, јер сваки члан овог закона говори о томе да је вама искључиви интерес да та деца раде док се школују, а када заврше школовање, да тај послодавац њих не запосли него му евентуално дођу нека нова деца, раде исто тако за 70% минималца и тако укруг.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Неки од претходних колега су се, образлажући због чега је дуално образовање добро и позивајући се на земље у којима је успешно примењено, позвали на неке чињенице које јесу меродавне, али опет то не мења чињеницу да дуално образовање ствара јефтину радну снагу каква нама уопште није потребна, како не смемо да дозволимо да је имамо у нашој земљи.

Неке колеге су такође казале да поменемо шта ми то предлажемо, који је онда систем бољи. Ево ја предлажем и позивам министра да применимо фински систем. Фински систем се показао као врло успешан, чак један од најуспешнијих у свету, а свакако најуспешнији у Европи.

Ево неких чињеница које говоре у прилог тој тврдњи. Наиме, 66% финских средњошколаца одлази на студије након завршетка средње школе. То је највећи проценат у Европи. Чак 93% финских ђака заврши средњу школу. Ја бих позвала министра да нам каже какве су бројке у нашој земљи што се овога тиче, чисто да можемо да упоредимо и да видимо колико је фински концепт добар, колико је тај систем врло добар.

Такође, фински школски систем је у потпуности финансиран од стране државе. Оно што Посланичка група Доста је било захтева јесте да држава за почетак макар финансира бесплатне уџбенике за ученике средњих и основних школа.

Подсетила бих и на један цитат америчког имама Малколма Икса, који каже да је едукација наш пасош за будућност, јер сутрашњица припада оним људима који се данас боре за њу. Молила бих вас да запамтите ово и да обратимо пажњу на ово што смо управо рекли. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Колегинице Тепић, по ком основу?

(Мариника Тепић: Имам молбу да нам још једном прочитате који амандман сте прочитали.)

Следећи амандман је ваш, ништа се не секирајте.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ево само пар реченица о чувеном финском моделу. Знате добро да је он почео да се креира крајем 80-их и да је била у питању технолошка револуција са „Нокијом“. Шта да кажемо кад је „Нокија“ у међувремену изгубила своје дејство у односу на друге компаније?

Фински модел који ми сада треба да пресликамо или да уважимо неке битне делове је нешто што су они већ напустили, иду у неку сада потпуно своју филозофију, то је нека друга фаза. Рекао сам и прошли пут, кад је био системски закон, ми смо једноставно нестрпљиви. Тамо су две године трајале припреме, две скупштинске гарнитуре су се договарале да се то не дира, а онда су кренули да раде неке озбиљне ствари. Наравно да и скандинавске земље имају моделе дуалног.

Ако кажемо да су две године разумно време, да ми видимо шта ће рећи тржиште, шта ће рећи све оно друго што ће се десити, а то су послодавци. Наше је да штитимо децу, да се не деси нешто лоше, али опет говоримо о врло малом проценту образовања, које је потребно, које постоји. Ако постоји до 8%, то мора да се уреди.

Кажем, у финском моделу штошта ваља, а штошта не ваља. Ја имам много бољи узор него што је фински, тако да ми наш модел доакадемског образовања усклађујемо према програму међународне матуре, или ИБ моделу, који је кудикамо садржан у систему образовања, основном закону. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Весна Ракоњац.

Изволите.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Хвала, уважени председавајући.

Поштовани министре са сарадницима, поштоване колеге, оно што упорно покушавам да схватим а не могу ни јуче ни данас, то је да наше колеге прекопута не могу да схвате да ми не желимо да упослимо радну снагу у фирмама које раде од данас до сутра. Зато су и укључене привредне коморе и то вам је одговор на једно од ваших питања. Ради се плански. Значи, три године у једном производном процесу за неку озбиљну компанију је врло кратак период. Те компаније планирају, имају стратешке планове за 20, 30 и 50 година унапред. Према томе, апсолутно не стоји то што говорите, да ли ће та деца и тај кадар бити актуелан на тржишту рада после три године завршеног средњошколског образовања.

Друга ствар, у ваше време фирме су баш пословале од данас до сутра. Чим не испуне услове када су порези у питању, оне се гасе, отварају се нове ћерке и друге фирме, тако да су људи остајали без посла и знамо како се то завршило.

Фински модел о ком сте причали, потпуно се слажем са министром. Када се ради о финском моделу – молим за мало пажње – као што је министар рекао, има и добрих и лоших страна, али оно што ми желимо то је наш модел. Желимо српски модел, прилагођен нашим условима, нашем тржишту, нашој деци.

Трећа ствар, како тумачите да је депресија болест број један у Финској и да имају велики извоз високошколоване радне снаге према Америци а да увозе радну снагу средњег стручног кадра из земаља Средње Европе? Објасните ми, ако је то толико добар модел, зашто је онда то тако у Финској.

Још једна ствар, мислим да за један од говора од синоћ дугујем извињење свим родитељима и свим мајкама у држави Србији јер смо чули, то је промакло можда посланицима, мени није, да ће родитељи упућивати децу због неког новчаног износа да иду на ову врсту образовања да би деца издржавала родитеље. Када будете имали родитељска осећања и када будете били родитељ, онда можете говорити о тако нечему.

Треба да имате осећај заштите. Извињавам се свим мајкама и очевима, јер оно о чему сте ви говорили, из времена Чарлса Дикенса које је давно прошло, у Србији то време никада није ни постојало. Родитељи у Србији имају заштитнички однос према својој деци, своју децу чак и у 35. и 40. години зову децом и штите их, а ви сте их довели у ту ситуацију, јер немају посла а издржавају их родитељи пензионери, који их и даље штите. Молим вас, водите рачуна када говорите о томе. Хвала.

(Александра Јерков: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нема основа, колегинице Јерков, за реплику. Нема основа.

(Александра Јерков: Колегиница се због нечега што сам ја рекла извињава свим родитељима и ја немам основ за реплику?)

Ви сте то рекли јуче? Нисам чуо то, тако да не може бити. Другом приликом.

На члан 7, амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: Зоран Красић, Момчило Мандић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

И члан 7. овог штетног закона је такав да ми из Нове странке, Клуба самосталних посланика, тражимо да се он брише као и сви други чланови овог закона, као што сматрамо да овај закон не треба да буде усвојен.

Као што нас искуство суседне Хрватске учи, штеточинска намера је у питању. Као што покушавам да докажем, Хрвати су после седам година одустали од дуалног образовања. Словенија има дуално образовање, али по угледу на Немачку, а то није оно што ви овде покушавате да замаскирате – да је и овај систем дуалног образовања онај који је налик немачком, швајцарском или аустријском моделу, зато што тамо ученици имају пуна права, имају право на синдикалну заштиту, имају уплаћене доприносе и тако даље и тако даље.

Оно што додатно деранжира у овом члану 7. јесте, као и у сваком члану, апсолутно површно бављење оним што се зове упис ученика, јер ви овде наводите: „Структура уписа ученика у средње стручне школе по подручјима рада за образовне профиле у дуалном образовању утврђује се у складу с потребама привреде и могућностима даљег школовања будућих ученика“. Нити је јасно који су то субјекти који учествују у утврђивању потреба привреде и могућности даљег школовања ученика, нити је јасно на који начин остали субјекти који се помињу у одредбама овог члана то раде, нити је јасно како ће се вршити распоређивање ученика приликом уписа у средње стручне школе. Ништа од тога овде није јасно и због тога тражимо да се овај члан брише.

И дозволићете ми, такође, да изразим на крају задовољство што су гимназијалци отишли са балкона ове сале, иако сам поздравила њихово присуство, да више не гледају како се овде понашају високообразовани грађани и посланици Републике Србије, јер смо ми у претходним данима, морам то да кажем, од мушкараца слушали како стално траже да се нешто овде вади, а жене су почеле да се скидају.

(Председавајући: Приводите крају, колегинице.)

Ја вас молим да упристојите ово заседање надаље и да се то више не понови.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Наравно, с обзиром на то да смо против оваквог начина уређења дуалног образовања и те наводне велике реформе, сматрали смо да и овај члан треба обрисати из закона и мислим да је важно још једном напоменути који су то принципијелни разлози који су нас определили за овакав приступ расправи о овом закону.

Овај закон, наводно, треба да реши проблем сто педесет хиљада младих, како каже министар у образложењу данас, између 15 и 24 године,

који нити се школују нити раде. Не видим ниједан начин на који овај закон може да допринесе решавању овог проблема. Посебно ако погледамо да се овим законом предвиђа да ће неких 2.000 ученика бити обухваћено дуалним образовањем. Значи то је, чини ми се, ако у генерацији има 60-70 хиљада ученика, минималан број ђака који ће бити део дуалног образовања.

Такође, овде расправљамо о овом закону по хитном поступку, а како је министар сам рекао, закон ће се спроводити тек од школске 2019/20. године. Значи никаквих разлога за хитност нема и могло је то све да се избегне, као што је и цео закон могао да се избегне.

Могло је да се дефинише учење уз рад, јер овај закон није закон о дуалном образовању какав постоји у земљама на које се позивамо, то морамо да поновимо сваки пут. Ово је закон о учењу уз рад, закон који ученицима који раде неће гарантовати никаква права, радиће за цену испод минималне цене рада...

(Председавајући: Приводите крају, колега Ђуришићу.)

... И који је једино у интересу малом броју послодаваца, који ће на овај начин доћи до јефтине радне снаге. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Морам пре свега да реагујем на излагање једне од претходних посланица, која тврди и која каже да ми који још нисмо родитељи не можемо да имамо та родитељска осећања и да не можемо да знамо шта је за нашу децу добро.

Радила сам у приватном образовном систему годинама и све што сам радила било је везано искључиво за добробит те деце. Примењивала сам врло активно гомиле метода из финског образовања и моји резултати са њима су били изузетни. Та деца су данас успешни студенти на факултетима које су желели да упишу. Тако да молим да нам се не спочитава да ми који немамо децу немамо та осећања, имамо их и те како. Чињеница да смо изабрали да радимо у образовању и да радимо са децом говори и сведочи о томе. Нема лепшег посла од образовања и мислим да свако ко је био у том послу то такође тврди.

Вратимо се... Што се тиче нашег амандмана, ми, наравно, предлажемо брисање, пошто је овај закон немогуће поправити, и мислимо да овај закон не може да створи децу која треба сутра да мисле и која ће бити слободна. У вези с тим поменула бих и представника касног стоицизма Епиктета, који је рекао да је „једино образован човек слободан“. Тако да саветујем, предлажем и апелујем на министра да се овај закон

повуче из процедуре, јер он неће створити слободне људе, мислеће људе, нити слободномислећу децу, а као таква деца не могу сутрадан да доносе интелигентне политичке одлуке и да тако креирају свој живот. Сведоци смо тога и те тврдње дан-данас. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 7. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче Народне скупштине, овај члан говори о структури уписа, међутим, приликом уписа ученика у дуално образовање, поред осталог, треба посебно водити рачуна и о мишљењу и ставовима привреде, али и о ученичкој могућности. Исто и о томе колико су наши ученици стекли знање на бази читања, с једне стране, а с друге извођења практичне наставе у школи у одређеном занимању.

Поштовани потпредседниче, ми два дана овде слушамо посланике опозиције који говоре заправо о ономе чега уопште нема овде у закону. Имам осећај да заиста нису читали закон. Како би га они и читали када нису хтели читати књиге него су их спаљивали у библиотеци овог високог дома? Завршићу ово цитатом Јосифа Бродског, који је добитник Нобелове награде за књижевност 1987. године, који је рекао: „Постоје злочини гори од спаљивања књига. Један од њих јесте нечитање.“

Господо из опозиције, читајте књиге и законе! Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, амандман говори о структури уписа.

Структура, министре, мора да буде таква да буде довољно зидара да представници странке бившег режима не морају да купују станове у Бечу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив изнад члана 8. и члан 8. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Најпре колегама који нам препоручују да читамо књиге да препоручим да читају Правопис, па им не би падало на памет да предлажу амандмане у којима се зарези стављају на места где запете у складу са Правописом српског језика не би смеле да стоје и да изразим жаљење што су се и поједине колегинице, попут колегинице Ракоњац, прикључиле овом општем лову на вештице без деце па се сада оним посланицима који немају децу спочитава то што брину о општем интересу.

Дакле, члан 8. говори о каријерном развоју ученика и ево у чему је наш проблем са овим чланом. Проблем је у томе што ми сматрамо да ће цело каријерно усмеравање ученика бити базирано на лажи од које полази овај закон, а то је да је у Србији незапосленост велика због тога што немамо довољно образоване радне снаге а не због тога што нам је привреда уништена, нема нових радних места, нема владавине права, долазе само они који добијају десетине хиљада евра по радном месту итд., и што све што се овој деци обећава у образложењу закона, у образложењу министра и у образложењима која нам овде дају посланици данима исто тако јесте лаж.

Три су лажна обећања: да ће моћи да наставе школовање, да ће моћи да започну сопствени бизнис и да ће се запослити у фирмама које раде. То што тој деци буде говорено на каријерном развоју и на саветовању које ће бити вођено тим поводом не сме бити базирано на ове три лажи.

Дакле, полазите од лажи да је зато велика незапосленост што су нам људи глупави, лењи, неспособни, нестручни, незналице и тако даље, обећавате им лажи и због тога и овај члан закона треба брисати.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику има народни посланик Весна Ракоњац.

Изволите.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Хвала.

Уважени председавајући, поштовани министре, пре свега, ја сам упутила извињење родитељима који су обележени да ће да злоупотребљавају своју децу. Тако сам разумела. Тако је и речено.

(Александра Јерков: Да ће неки родитељи то да раде.)

То је злочин према детету, ако се тако поступа, али то је и кажњиво законом, и Породичним и Кривичним.

(Александра Јерков: То је сада реплика.)

Молим вас, дозволите. Без добацавања, ја сам вас пажљиво слушала. Значи, немојте фрустрације које имате због вашег неуспеха... Имали сте прилике...

(Александра Јерков: Извините, зашто не реагујете, председавајући? Чујете ли ово? Ово је реплика.)

Ја ћу мирно да сачекам да ви завршите ћаскање, а онда ћу вам рећи све што треба да вам кажем.

Имали сте 12 година времена да уведете реформу образовања по мери и жељи грађана Србије, ви то нисте учинили. Сада стигматизујете сва радничка занимања. Зашто то чините? Зар је срамота данас бити частан радник са добром платом, са добрим животом? О чему се ради? Зашто плашите родитеље и децу да неће имати право на избор? Имаће право на избор, али не могу сви да буду високообразовани. Просто, није природно. Ни у једном друштву.

Ево даћу вам један пример. Производили сте у претходном периоду менаџере за све и свашта. На пример овако: направите менаџера за пекарску производњу па га ангажујете да вам одржи предавање како се праве пекарски производи и то вам добро и папрено наплати, како сте ви узимали средства из европских фондова да држите којекакве едукације и безвезна предавања просветарима и продавали им маглу ових 12 година. Уместо да сте радили нешто са децом и образовали их, ви сте чинили само супротно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Ракоњац.

Право на реплику, народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседнице Арсићу.

Није срамота бити радник. А знате шта је срамота? Срамота је да шаљете дете у фабрику лажно му обећавајући да ће добити посао након што заврши школовање, плаћати га за то 70% минималца, лажно му обећавајући да ће моћи да настави школовање, лажно га убеђујући да ће моћи да започне сопствени бизнис и још се извињавати родитељима због тога што ми кажемо да постоје родитељи који толико бедно живе да ће им 10.000 динара у кући и те како значити и да ће ти родитељи утицати на децу, у комбинацији са овим лажима које им ви сервирате, да упишу дуално образовање и да због тога нема речи ни о каквом слободном избору деце да то сами ураде сопственом вољом.

Е, то је срамота и за то треба да се извините родитељима, што обмањујете и њих и децу, што их убеђујете већ пет година да немају посла зато што су глупи, необразовани, лењи, чекају да им нешто падне са неба, нестручни, да су због тога сиромашни, да је бољи живот увек негде другде, да Србија врви од инвестиција, од напретка, само њима и баш њиховој породици не иде зато што нису довољно добри.

Е, то је срамота. За то треба да им се извињавате, а богоми треба и да одговарате. Јер колико год им се будете извињавали, верујте, нећете им се моћи довољно извинити за то што сте им радили претходних пет година – ни тим просветарима, којих су вам пуна уста, којима сте смањили плате, ни тим пензионерима, којима сте отели пензије, ниједном човеку који поштено у овој Србији ради, јер за пет година живите боље само ви, ваши чланови, ваши кумови, пријатељи, браћа и рођаци, а сви други пропадају. За то треба да се извините.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Весна Ракоњац.

Изволите.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Хвала, председавајући.

За то што родитељи бедно живе, ви сте криви. Ви сте криви! Ми их упошљавамо и више не живе бедно! Ви сте криви, не можемо за 60 година да исправимо оно што сте ви направили за 12. Па то је било као најезда скакаваца. О томе размишљајте.

Прво ћемо упослити родитеље, а онда деци пружити шансу. Како вас није срамота да на овај начин злоупотребљавате и децу и родитеље? Када немате аргументе, онда се одмах хватате за плате и пензије. Па ви сте довели до банкрота државу.

А само да вас питам – да ли се водите личним примером када сте од деце, да не кажем са посебним потребама јер сва деца имају посебне потребе, него са сметњама у развоју, узели новац од „Хетерленда“?

(Народни посланици у сали негодују и гласно коментаришу.)

И то је пример како ви поступате, како ви резонујете и како ви размишљате. То је начин вашег размишљања.

(Председавајући: Молим колеге посланике да пусте колегиницу Ракоњац да заврши.)

Ви не умете другачије да размишљате, ви размишљате само на такав начин: кумови, пријатељи, рођаци. Ми размишљамо на другачији начин: Србија испред свега, здрава нација, образована нација, образована деца, привреда у успону. То је вама мука, вама је жао што ви нисте то урадили. Имали сте прилику, народ вас је казнио јер нисте искористили прилику. Прихватите то једном за сва времена, можда ћете добити неки глас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Немања Шаровић.

Изволите.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Господине Арсићу, прекршили сте члан 27, члан 104. и члан 107. Пословника о раду Народне скупштине.

Имате тај обичај да се у неким деловима седнице практично понашате као да Пословник не постоји.

Ви сте као председавајући дозволили овде некакву расправу између идеолошких клонова из Српске напредне странке и Демократске странке...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изричем вам опомену, господине Шаровићу.

(Немања Шаровић: Из ког разлога?)

Зато што злоупотребљавате право на повреду Пословника и желите да се укључите у расправу између народних посланика без пословничког основа. Могли сте да се јавите по амандману.

(Немања Шаровић: По Пословнику!)

По Пословнику, народни посланик Немања Шаровић.

Изволите.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Дакле, сада сте повредили члан 103. Пословника. Члан 103. каже да народни посланик има право да усмено укаже на повреду у поступању председника Народне скупштине, да треба да наведе члан Пословника који је повређен и да има право да образложи у року од два минута. Ја сам навео уредно три члана Пословника која сте ви повредили и кренуо да образлажем, ви сте ме прекинули.

Ви имате веома пуно стрпљења овде да слушате све оно што нема везе ни са расправом, ни са темом дневног реда, ни са амандманима. Ви имате проблем – и не само ви као председавајући него очигледно и неки други – са мном лично, јер један пословник важи за све остале а други пословник и друга правила примењујете нада мном.

Тако што ћете ми одузети право на лични доходак, непрестаним бесмисленим, безразложним изрицањем опомена, покушавате да ме ућуткате. Нећете, господине Арсићу, то успети, јер сам ја радикал а не бивши радикал, и ви то упорно заборављате.

Никаквог разлога није било да ми изрекнете опомену, осим тога што вам се не свиђа политички оно што сам рекао и због тога што не дозвољавам да полемисете искључиво са демократама, против којих вам је лако. Ви на тај начин стварате некакву лажну слику да постоји у Србији борба између ваших и њихових идеја, а заправо су вам идентичне. Демократска странка је пресудно утицала и на формирање ваше странке.

Е сад, ваше је решење то што ћете мени сваки пут кад се јавим у складу с Пословником изрећи опомену.

(Председавајући: Два минута, господине Шаровићу.)

То је ваша срамота, господине Арсићу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Можете слободно да будете љути на мене, јер је опомена изречена баш у складу са чланом 103. Пословника о раду Народне скупштине, став 7, који каже: „Председник Народне скупштине је дужан да народном посланику који се не придржава одредаба из ст. 1, 2, 4. и 6. овог члана, или на други очигледан начин злоупотребљава права предвиђена овим чланом, изрекне мере предвиђене чл. 108. до 111. овог пословника.“

Значи, ви сте хтели да кроз институт повреде Пословника реплицирате и Посланичкој групи СНС и Посланичкој групи ДС, и управо сте то у својој другој дискусији о повреди пословника доказали.

Да ли сте задовољни одговором или желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о повреди Пословника?

Желите да се изјасни, у реду.

(Немања Шаровић: Не, ја нисам рекао. Имам право да се изјасним, да ме чује народ Србије. По Пословнику, поново.)

Да се изјасни, колега Шаровић.

Изволите.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Дакле, господине Арсићу, још једанпут сте прекршили Пословник, јер од мене захтевате да се ја изјасним мимо онога што Пословник одређује.

Дакле, ја нећу да се изјашњавам конклюдентним радњама, хоћу да добијем реч и на то имам право. Ви сте и претходно, ја сам започео да образлажем да сте прекршили, рекао сам, члан 27. Пословника...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Шаровићу, ако наставите овако, опет ћете да се раскукате због новчаних казни. Нећу да вам изричем сад никакву опомену.

(Немања Шаровић: Господине Арсићу, нема реплике на реплику. Једноставно, нема по Пословнику.

Опет сам искључен.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Пронађите то негде у Пословнику да пише па вам честитам.

(Немања Шаровић: Шта кажете?)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли још неко жели реч по овом амандману?

(Не.)

(Балша Божовић: Повреда Пословника. Тражио сам реч по Пословнику пре господина Шаровића.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Повреда Пословника, народни посланик Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, господине Арсићу.

Ја не желим било коме да реплицирам. Повредили сте члан 108. Пословника, зато што је требало да реагујете када је ваша колегиница, ајде

да кажем и наша, оптужила колегиницу Александру Јерков и Демократску странку за наводну крађу деци са посебним потребама у „Хетерленду“.

Ако сматрате да није било разлога да реагујете, мислим да сте у криву, а ја ћу вам и рећи због чега.

Лично сам, заједно са господином Бојаном Пајтићем, тужио оне који су оптуживали и ДС и њега лично...

(Александар Мартиновић: Ја као тужени у том поступку имам право да кажем.)

Само да завршим једну реченицу. Дакле, имам право да вама образложим.

... А суд још увек није успео да достави тужбени захтев припадницима Српске напредне странке, који беже од суочавања пред судом за ову срамотну лаж. А ви се стидите ако заиста мислите да ћете неке политичке поене на тај начин добити. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, били бисте потпуно у праву да исто нисам дозволио колегиници Јерков да каже како су посланици Српске напредне странке лажови, како лажу грађане, како их обмањују и тако даље. Значи, исти критеријум је био и за колегиницу Јерков и за колегиницу Ракоњац.

(Александра Јерков: Ја сам за Владу рекла.)

А ви сте за Владу рекли? Добро, ја не бих да причам о осам или девет милијарди евра кад падне Слободан Милошевић, или марака или како већ буде, и плате од две хиљаде марака, односно евра... Можемо тако данима.

Право на реплику, народни посланик Александар Мартиновић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господо народни посланици...

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

(Марко Ђуришић: Не може реплика на повреду Пословника.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Наставите, колега Мартиновићу.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем се, господине Арсићу.

Дакле, јавио сам се у својству некога кога је тужио бивши председник Демократске странке, Бојан Пајтић, зато што су речи Балше Божовића у ствари упућене мени. Мислим, да се не лажемо. За разлику од њих, који немају храбрости да спомињу имена и праве се невешти, ја ту врсту страха немам.

Дакле, Бојан Пајтић је тужио мене зато што сам рекао у више наврата да је он, да су директор Фонда за развој АП Војводине и Фонда за капитална улагања проневерили више од милион евра државног новца који

је био намењен за реконструкцију такозваног дворца Хетерленд. Иначе је то једна рушевина која апсолутно није прилагођена за становање икога, поготово не деце ометене у развоју, и због тога ме је Бојан Пајтић тужио.

Ја сам се уредно појављивао – сам, без адвоката – на свим рочиштима на која ме позива Основни суд у Новом Саду, али нема Бојана Пајтића. Бојан Пајтић се не појављује. Е, то је проблем.

А, господине Божовићу, што се мене тиче, ви само наставите...

(Председавајући: Молим вас, колега Мартиновићу, без личног обраћања.)

Дакле, вама се обраћам. Само нек наставе даље да подносе тужбе. Да упознам господина Балшу Божовића са током поступка, Основни суд у Новом Саду се огласио ненадлежним, пребацио је надлежност на Виши суд у Београд, а Апелациони суд у Новом Саду је по жалби ...

(Председавајући: Приводите крају.)

... Бојана Пајтића поништио ту одлуку и вратио на поновно суђење Основном суду у Новом Саду. Тако да, пренесите господину Пајтићу, једва чекам позив за ново рочиште па да саслушамо сведоке које сам предложио везано за пљачку деце ометене у развоју везано за дворац...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Балша Божовић: Реплика!)

Полако, колега Божовићу. Окрените се око себе, погледајте (подигнуте) пословнике.

Реч има Мариника Тепић, по Пословнику.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Морам одмах да вас питам, пошто сте по више основа повредили Пословник, кога се ви плашите па морате да дате колеги Мартиновићу...

(Председавајући: Реците бар један. Не више основа, него макар један. Значи најмање један.)

Јако је мало секунди прошло а ви сте ме прекинули. Дозволите да завршим реченицу да бисте чули шта сте урадили.

Дакле, кога се плашите па мимо Пословника дајете реплику Александру Мартиновићу, који реплицира...?

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Маја Виденовић.

Изволите.

(Мариника Тепић: Члан 103. Зашто ме прекидате?)

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Господине потпредседнице, ја вас молим да ме пажљиво саслушате.

Јављам се по члану 100. и члану 104. Пословника, те вас молим да нам објасните да ли сте ви увели праксу да је посланицима СНС-а, или то важи за све, дозвољена реплика на исказивање повреде Пословника, или је то нешто што важи само за господина Мартиновића.

Ја тумачим да реплицира сам себи, што смо у његовој политичкој каријери видели да се често дешава, да реплицира на наводе које је износио пре неколико година.

Дакле, да ли је то само у случају господина Мартиновића, који реплицира на сопствено излагање, или се дозвољава да се реплицира на повреду Пословника?

С тим у вези, у сваком случају сте прекршили оба члана Пословника везано за ово што сам вас питала, и ја вас молим да одговорите, а друго, злоупотребивши Пословник омогућили сте господину Мартиновићу да, по старом добром обичају, пресуђује пре суда, води истраге и ради све оно...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Разумео сам, колегинице Виденовић, на шта се односи. Сад ћу да вам...

(Маја Виденовић: Нисам завршила.)

Нема потребе, сад ћу да вам објасним. Колегиница Ракоњац је добила право на реплику због свог излагања, а колега Мартиновић је добио основ за реплику због спомињања политичке странке и посланичке групе. Е сад, у међувремену су, од стицања права на реплику до добијања реплике, биле повреде Пословника. Разумете?

(Маја Виденовић: Не.)

А, не разумете?

(Маја Виденовић: Ви не разумете, очигледно.)

Ја разумем одлично.

Повреда Пословника, народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

У више наврата је такође речено да нигде у Пословнику не пише када, у којој секунди, у ком минуту смо дужни да наведемо одредбу за коју сматрамо да сте је прекршили. Овом приликом рекламирам члан 103. став 5. Пословника, иако ми нисте претходно дозволили да завршим критику на ваш рачун јер не управљате добро овом седницом.

Наиме, ви сте дужни да дате објашњење када народни посланик укаже на то да сте прекршили Пословник, а не да коментаришете, не да добацујете и не да злоупотребљавате црвену лампицу на микрофону како се вама прохте када председавате мислећи да сте изнад свих нас осталих смртника овде у Народној скупштини. Ви то нисте. Ако хоћете да дебатуете, сиђите у посланичке клупе, што је почела да практикује и Маја

Гојковић, ја то поздрављам, или, ако немате на располагању потпредседнике да вас замене, одредите паузу, што такође поздрављам, али немојте коментарисати, износити овде неке цифре, уопште не знам којим поводом...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Члан 103. став 5. каже овако: „Ако сматра да повреда није учињена, председник Народне скупштине је дужан да да објашњење, а уколико сматра да је повреда учињена...”

То сад нема никакве везе са овим што ви говорите...

(Мариника Тепић: Има.)

„... Председник Народне скупштине је дужан да учињену повреду отклони.“

Е сад, колегинице, да бих ја разумео вашу повреду Пословника, пошто сам јако неинтелигентан, немојте прво да ми причате о образложењу, него ми дајте основ, на основу ког настаје образложење, значи члан Пословника који сам прекршио.

И кад пишете амандман, ви прво напишете амандман па дате образложење. Ваљда сте научили то. И у сваком акту...

(Мариника Тепић: Немојте ви мене учити.)

Учим вас Пословнику, пошто нисте научили за годину и по дана, скоро ће две. Значи, да бих ја могао да се старам о примени Пословника, ви прво морате да знате Пословник, као и сваки други посланик.

Да ли желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни? Јер о претходној вашој повреди Пословника нема Скупштина око чега да се изјашњава, јер нисте навели члан који је прекршен. Желите. У реду.

Повреда Пословника, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Члан 27, господине председавајући. Одмах да вам кажем, не тражим да се око тога изјашњавамо.

Пошто се овде поставило питање обраћања самоме себи, ја сам малопре, пажљиво слушајући онај позив да се упуту одређено извињење, или одређена извињења, то заиста схватио као обраћање самоме себи од стране оних који су то изrekli, дакле од представника Демократске странке, и због тога желим да се извиним грађанима Србије. Ја сам се због тога, пре свега, јавио.

(Александра Јерков: Је ли ово реплика или повреда Пословника?)

Дакле, обраћам се вама а извињавам се грађанима Србије за све за шта треба да се извинимо. На пример, за пола милиона изгубљених радних места у време „жутог предузећа“. Извињавам се. Извињавам се за то што неко може без икаквог радног стажа, искуства и заслуга за државу да се брине за сиромашне а да летује на Малдивима. Извињавам се. Извињавам

се зато што неко може сам себи да додели винограде па да онда овде изиграва неку поштењачину и држи главу горе. Такође се извињавам.

(Маја Виденовић: Шта је ово, председавајући?)

Извињавам се и за то што ће неки имати кандидате за градоначелнике који су учествовали на сепаратистичким трибинама, који раде против интереса ове државе. И за то се такође извињавам. Извињавам се што неке и даље погађа чињеница да су ухваћени у недељу оног момента када су проневерили новац намењен деци која имају проблеме у развоју. И за то се такође извињавам.

(Александра Јерков: Шта је ово?)

Извињавам се за сваки евро који се налази на штедном рачуну Драгана Шутановца. Извињавам се за сваки његов сат, извињавам се за сваку његову фотографију. Извињавам се за сваки квадратни метар на „пашњаку“ Драгана Шутановца. Извињавам се за сваки купљени...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Орлићу...

(Владимир Орлић: Нисам се извинио до краја.)

Колега Орлићу, на основу члана 103. Пословника, одузимам два минута времена Посланичкој групи Српске напредне странке на основу злоупотребе Пословника.

(Владимир Орлић: Нисам вас чуо, господине председавајући.)

Кажем да сте изгубили два минута за даљу дискусију због злоупотребе права на повреду Пословника.

(Владимир Орлић: Од овлашћеног представника или од посланичке групе?)

Од посланичке групе. Пословником је предвиђено од посланичке групе.

Повреда Пословника, народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, поштовани председавајући, члан 108. и члан 109. Пословника. Требало је већ да госпођи изрекнете опомену с обзиром на то да је у члановима 108. и 109. Пословника садржано шта све не сме да уради народни посланик приликом својих дискусија.

Ризикујући да и мени узмете два минута, а мислим да немате разлога јер је ово везано са чланом 107. Пословника, мислим да они нису имали довољно зидара да заврше „Хетерленд“. Нису имали образованог кадра. Деца јесу била ометена у развоју, али због политичара са посебним потребама, из Новог Сада.

(Маја Виденовић: Опомена! Да ли је могуће да ово дозвољавате?)

„Пељешановићи“, „Варајићи“, „Мутибарићи“ су узели милион евра! И данас они крше достојанство Народне скупштине када то негирају. Госпођа је била у тој влади која је дала милион евра од деце ометене у развоју за политичаре са посебним потребама.

(Марко Атлагић: Ау, срам је било!)

Госпођа је била у Влади где су давана средства за израду мртвачких ковчега а да се Покрајинској влади то врати у мртвачким ковчезима. То, на срећу, није урађено, али средства нису враћена. Али зато је никао код госпође стан од „сто квадрати“ иза Покрајинског извршног већа. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ристичевићу, исто је за вас као и за колегу Орлића, два минута од времена посланичке групе.

Сада, у складу са чланом 112. Пословника, одређујем паузу у трајању од три минута.

(После паузе – 13.40)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Настављамо даље са радом.

Поштоване колеге, само за оне који машу пословницима да прочитам члан 112: „Ако председник Народне скупштине редовним мерама не може да одржи ред на седници, одредиће паузу док се не успостави ред.“ Значи, редовним мерама. Редовне мере нису изрицање опомене ни искључење, то су ванредне.

Настављамо са радом.

На члан 8. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Дубравко Бојић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч?

(Немања Шаровић: По Пословнику.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Па има овде, поштовани председавајући, више колега који траже реч по Пословнику и врло је с моје стране неколегијално да покушавам да говорим док они траже реч по Пословнику, а с ваше стране је непрофесионално да водите седницу на овакав начин, да омогућавате само својим партијским колегама да се јављају за реч по Пословнику, да добијају реплику када за то немају основа, када говоре о повреди Пословника.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Наставите по свом амандману, колега Ђуришићу.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Све то говори о начину на који ви водите овај парламент, о начину на који ви водите ову државу већ шест година, а то се види и у овом закону и у сваком члану који смо ми тражили да се обрише, па и у члану 8.

Сам члан 8 – „Каријерно вођење и саветовање ученика“, да није овог дела о дуалном образовању, могао би и требало би да се нађе у Закону о средњем образовању. Наравно, у оваквом закону је штетан, као и сви други чланови, зато што дуално образовање, онако како сте га ви овде замислили, поновићу, није дуално образовање. Ово је учење уз рад.

Нажалост, тај рад неће бити адекватно плаћен ученицима, они ће за то примати само 70% минималне зараде у Србији и на тај начин ће бити експлоатисани од послодаваца, а питање је на који начин ће им бити пружена знања.

Сасвим сигурно немају никакву обавезу да те младе људе касније уведу у свој производни процес, запосле и пруже им неку каријеру. То је обавеза коју сте овим законом морали да уведете – обавезу послодавца да преузме даље каријеру тих ученика који ће проћи кроз дуално образовање.

Овако они неће остати нигде. Неће имати посла, послодавац их неће хтети, а, нажалост, неће моћи да наставе даље образовање. Један значајан део образовања ће им бити ускраћен, јер неће имати довољно времена за општеобразовне профиле и за изборне предмете. Хвала.

(Немања Шаровић: По Пословнику.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Дубравко Бојић.

(Немања Шаровић: По Пословнику.)

Изволите, колега Бојићу.

(Немања Шаровић: Јавио сам се по Пословнику и дужан је да ми да реч.)

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Ево, да сачекамо по Пословнику.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: У реду, сачекајте.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Колега Арсићу, ја вас молим да поштујете Пословник и да прво реч дате колеги Шаровићу...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ја вас молим, добили сте реч по амандману а не по Пословнику.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: ... Јер пријава повреде Пословника има предност у односу на било које друго јављање.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Желите ли да говорите о свом амандману или не?

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Желим да поштујете Пословник и да дате реч колеги Шаровићу, који по Пословнику има предност.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли још неко жели реч по овом амандману?

(Немања Шаровић: По Пословнику.)

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Ја ћу вас такође замолити да реагујете, јер ми који желимо да образлажемо своје амандмане не можемо то да радимо док су све време гласни апели колега из другог сектора, за које се ви правите да их не видите и не чујете, који упорно покушавају да рекламирају повреду Пословника с ваше стране.

Да ли можете да наставите да водите седницу у складу са чланом 27. и чланом 108. Пословника како бисмо сви пристојно радили и образлагали своје амандмане? Јер ја не могу да уђем у образлагање свог амандмана а да нису стечени услови за то, док колега упорно овде и мене уједно омета, не чујем себе док он покушава да уђе у ваш видокруг и да вам објасни да му дате реч за повреду Пословника.

Чекате да ми истекне време?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ништа, колегинице. Док се ви припремите, реч има народни посланик Наташа Јовановић, по Пословнику.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Господине Арсићу, мислите да сте духовити а уопште нисте. И мислим да сасвим добро видите.

Дакле, ви сте прекршили члан 27. Пословника. Оног тренутка када се Немања Шаровић, заменик шефа Посланичке групе СРС, јавио за реч, на шта вас је упозорила и колегиница Мариника Тепић, ви, без обзира на своје личне симпатије и антипатије, морате док председавате, и заменик секретара је дужан, такође, да вас на то упозори и да погледа по сали ко се јавио за реч и у систему, да дате реч колеги Шаровићу.

Сваки пут кад вас нешто подсети на вашу блиску или даљу прошлост или на нешто што се вама не допада, господине Арсићу, ви имате прилику да научите од колеге Шаровића или од нас нешто ново. Тако да би за вас било боље да поштујете Пословник и да одмах по завршетку мог образлагања – не желим да се Скупштина у дану за гласање изјасни о овоме – дате реч колеги Шаровићу, иначе ћу нон-стоп да се јављам за реч по Пословнику.

(Владимир Ђурић: Пословник.)

(Немања Шаровић: Пословник.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Јовановић, ја бих волео да нешто могу да научим од колеге Шаровића. Поготово што је он учио од мене, а то

значи да је ученик превазишао учитеља. Али у овом случају томе нема места.

Иначе, што се тиче рекламирања и упорног покушаја да се добије реч по повреди Пословника, могу да кажем да сам у складу са чланом 112. Пословника одредио паузу ради успостављања реда на седници, што подразумева да више по том основу нема права на реплике, нема права на повреду Пословника...

(Народни посланици гласно негодују.)

... Па зато што нисам успео ни да започнем седницу у наставку а већ је било реплика. А нисам ништа урадио да бих могао да повредим Пословник.

Да ли још неко жели реч по овом амандману?

По амандману, народни посланик Дубравко Бојић. Одустао.

(Владимир Ђурић: По пословнику. Јављам се по повреди Пословника најнепосредније, колега Арсићу.)

На члан 8. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овде се говори о каријерном развоју ученика и свакако да школа треба да подстиче тај каријерни развој ученика, формирање свога тима. То је, другим речима да кажем, радила раније професионална оријентација.

Оно што је битно сад да кажем то је што представници опозиције стално нама спочитавају зашто брже не радимо на променама васпитања и образовања. Ради истине изнећу сад у једној минути десет карактеристика васпитања и образовања, и дуалног, ту и оно спада, да виде у каквој су ситуацији оставили васпитање и образовање нама.

Под број један политизацију васпитања и образовања. Под два бирократизацију, под три антипедагогизацију, врло опасну. Под четири комерцијализацију, под пет сорошизацију, под шест квазиреформаторство, под седам широко поље корупције, под осам имитацију борбе за квалитет наставе, под девет неефикасност система и под десет американизацију. Ето, поштована господо, због чега не идемо брже у процес васпитања и образовања да га доведемо на ниво реформе.

Дозволите да кажем да је реформа започета, поготово са овим законом о дуалном образовању. Пошто је бивши режим требало да донесе овај закон о дуалном образовању, а није га донео, пре 14 година, чије последице ће осећати многе генерације, и не само осећати него и отклањати

последнице које су настале, а оне су јако тешке, једне од најтежих у историји педагогије Србије, зато дозволите да кажем да овај закон о дуалном образовању представља заиста један прворазредни педагошки реформски искорак како Владе Србије тако и Министарства просвете. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, како школа уме да подстиче развој ја то најбоље знам јер сам ишао у машинско-техничку школу и све занатлије из металске струке који су имали обуку, ми смо морали да имамо скраћену обуку да бисмо могли њих да разумемо приликом тумачења технологије и тако даље.

Ја сам радио у ИМТ-у после тога и пристао сам да радим металостругарске, глодачке и браварске послове. Тада је ИМТ производио трактора четрдесет осам хиљада комада, данашња вредност преко пет стотина милиона евра, плус прикључна механизација. Е тол'ко смо ми изгубили захваљујући овим „Пељешановићима“, изгубили смо цео ИМТ, изгубили смо БДП, а што је још горе, стари добри мајстори из ИМТ-а нису имали прилику да своје знање у пракси пренесу другима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По Пословнику, народни посланик Немања Шаровић.

Изволите.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Господине Арсићу, прекршили сте члан 27, прекршили сте члан 107, прекршили сте члан 103. и ко зна колико још чланова Пословника о раду Народне скупштине.

Мени је ово четврти мандат, господине Арсићу, још увек нисам присуствовао оваквој сцени. Било је заиста много кршења Пословника, много оних који су на бахат и осيون начин водили седнице Скупштине, много оних који су ме кажњавали без разлога, али овакво понашање још нисам доживео.

Ви сте дужни да поштујете Народну скупштину, да поштујете сваког посланика. Сви посланици су овде једнаки, сви имају иста права, сви имају исте обавезе. Ви сте суспендовали моје право да учествујем у седници, у раду Народне скупштине Републике Србије. Изrekli сте ми опомену. Иако сам се јавио у складу с Пословником, навео три члана Пословника, нисте дозволили да образложим.

Након тога сте слушали представнике ваше посланичке групе, који су брутално злоупотребљавали Пословник. Ви сте то констатовали али вам, наравно, није пало на памет да им изрекнете опомену. Одредили сте паузу и тиме поново прекршили Пословник. Одредили паузу три минута, почели

после минут и по, још једном прекршили Пословник. Одбили да ми дате реч, још једном прекршили Пословник. Давали реч другим посланицима, који су се јављали након мене, поново прекршили Пословник.

То што сте урадили, господине Арсићу, говори о вама. И увредили сте ме тиме што сте рекли да сам ја наводно био ваш ученик. Ја ваш ученик никада ни у чему нисам био.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Два минута, колега Шаровићу. Захваљујем.

Нисам имао намеру да вас увредим, колега Шаровићу. Ја вам се извињавам ако сте се осетили увређеним.

Што се тиче ваших рекламирања Пословника и ваше прве повреде Пословника коју сте дали, на основу ваше дискусије ви сте само изразили негодовање што се дебата у Народној скупштини води између Посланичке групе СНС и Посланичке групе ДС. Можемо да погледамо стенограм. И, сматрам да ту није било никакве повреде Пословника, него љубоморе што и ви у тој дискусији не учествујете.

Да ли желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни? Желите.

Поведа Пословника, Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала, председавајући.

Рекламираћу повреду Пословника, чл. 158. став 5, али бих могао и члан 103, у ком пише да повреда Пословника има предност у односу на друга јављања. Дакле, то је она непосредно по учињеној повреди, јер ми малопре нисте дали реч по повреди Пословника, него сте реч дали следећој говорници, која је управо своје излагање завршила пре колеге Шаровића, који се такође јавио по Пословнику.

По члану 158. став 5. прописано је да предлагачи амандмана своје амандмане образлажу у трајању до два минута. Колегиница Тепић је, нажалост, била онемогућена, а потрошено јој је минут од максимална два минута амандманског времена.

Желим да апелујем и да скренем пажњу да приведемо расправу дневном реду. Разумем да свађе о заслугама за деведесете, за „Хетерленде“ и слично генеришу конфликте, разумем да конфликти пријају одређеној групи бирача, али постоје и бирачи чији су посланици овде послати да озбиљно раде посао, да се држе дневног реда и апелујем да се конфликти у овом дому не подгревају и да се на такав начин не привлачи пажња публике. За такву публику постоје други телевизијски канали и други телевизијски програми, за то не служи Народна скупштина. Народна скупштина треба да ради по Пословнику.

Ко год мисли да има неко право, па још ако је правник, нека покрене правне лекове, нека не злоупотребљава време за расправу и Дом Народне скупштине за тако нешто.

(Владимир Ђукановић: Кад ћеш да научиш шта је правни лек?)

Молим вас и да опоменете колегу Ђукановића да не додацује. Ја сам споменуо правнике као струку коју поштујем, ниједног посланика нисам споменуо лично и скрећем пажњу – за два дана смо потрошили од 600 минута свега 84 минута амандманског времена, остало је 515. Петсто петнаест минута је остало! Дакле, дуго ћемо јако радити...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да уштедим два минута. Толико имате право на повреду Пословника, толико сте и добили.

Ја сам питао да ли још неко жели да се обрати по амандману где је и колегиница Мариника такође један од подносилаца. Нико се није јавио за реч и ја сам наставио са следећим амандманом.

Реч има народни посланик Владимир Ђукановић, по Пословнику.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, уважени председавајући.

Рекламирам повреду Пословника, члан 107 – повреда достојанства Парламента, зато што ја овде нисам ником ништа добацивао. Ја сам само указао колеги да научи шта су то правни лекови, да без везе не троши речи кад не зна ништа о томе, да му се не смеје читав аудиторијум а и да, наравно, не брука ову скупштину.

Ако је то био мој грех, извините што сам вам то сугерисао. Немојте то да схватите као добацивање, а добронамерно вам кажем да научите шта су правни лекови. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли се још неко јавља по овом амандману? (Не.)

(Немања Шаровић: По Пословнику.)

На назив изнад члана 9. и члан 9. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Маријановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Балша Божовић.

(Наташа Сп. Јовановић: Човек се јавио, није му дао реч.)

БАЛША БОЖОВИЋ: Господине Арсићу, само кратка, молим вас, пажња. Дакле, човек се јавио по амандману – можда систем није радио – пре мене, за претходни амандман, број осам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, колега би се јавио али није смео од Немање Шаровића; није грешка у електронском систему.

БАЛША БОЖОВИЋ: Оно што је члан 9. јесте „Одговорност ученика, школе и послодавца.“ Дакле, не само да се овим амандманом предвиђа да ће ученици радити, да се уводи дечји рад, након 150 година се враћа дечји рад код нас у земљи, већ ће, уколико не буду радили ревносно, бити истерани из школа.

Дакле, члан 9. јасно говори о обавезама ђака. Уколико они не буду радили онако како им буду послодавци говорили, уколико не буду радили на пословима које им послодавци буду дали, који могу да немају апсолутно никакве везе са школовањем, већ буду представљали јефтину снагу која се израбљује, дакле то је ваша политика – израбљивање деце да би неко стекао профит, е уколико то не буде хтео неки ђак да ради, уколико се буде побунио, уколико буде хтео да се жали или да штрајкује, е онда може бити истеран из школе. И шта ви онда нудите некеме као алтернативу уколико не буде радио све што му послодавац каже а више нема апсолутно ни права да иде у школу? Дакле апсолутно га остављате на улици, необразованог, неуког и убијате му сваку могућност да има будућност.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Немања Шаровић, по Пословнику.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Господине Арсићу, прекршили сте члан 103. Пословника и прекршили сте члан 107. Кренућу од овог последњег члана који сам поменуо а каже да говорник на седници Народне скупштине мора поштовати достојанство, да се не може непосредно обраћати, користити увредљиве изразе и тако даље.

Ви сте малочас рекли, то се чуло и у директном преносу, као председавајући, да господин Дубравко Бојић, који је мој уважен и драги пријатељ, није смео да се јави од Немање Шаровића. То је увреда. То је срамота. Ја нисам неко ко може да забрани било ком посланику да се јави, нити посланици из Посланичке групе СРС страхују од мене. Овде од мене страхују искључиво посланици владајуће коалиције, и то политички. Зато сам ја, господине Арсићу, једини посланик коме је суспендовано право да укаже на повреду Пословника и једини коме се без икаквог разлога, барем не разлога у складу с Пословником, изричу опомене. Ви сте мене поново пустили да стојим и троје посланика је добило реч иако сам се јавио за Пословник; и то сте чули, то су чули сви у сали, али сте то заобилазили.

(Маријан Ристичевић: Ја нисам.)

Ево, господин Маријан Ристичевић једини није, он каже да није.

Према томе, господине Арсићу, дужни сте да водите седницу у складу са чланом 27, у складу с Пословником. То шта сте ви мислили да

вама буде образложење – нисте ми дали да говорим о повреди Пословника јер сте мислили да сам ја љубоморан – то ви негде другде можете таква образложења да дајете.

И повредили сте моје право из члана 103. став 6. Пословника да затражим да се Скупштина изјасни у дану за гласање. Без образложења, али имам право да затражим.

(Председавајући: Време, господине Шаровићу.)

Затражити могу једино путем микрофона, кад ми дате реч.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Шаровићу.

Пошто сте се кроз читаву вашу дискусију о повреди Пословника представљали као да сте моја жртва, могу да вас обавестим да сте ви тренутно народни посланик који је у овом дану имао највише повреда Пословника. И, колико ви цените то да Пословник треба да се поштује, то видим да сте већ сада затражили поново реч о повреди Пословника а ниједну радњу нисам направио да бих могао да повредим Пословник. Осим да вам одговорим, ал' за то не можете да кажете да је повреда Пословника.

Ја сам већ и рекао да се о вашој претходној повреди Пословника Народна скупштина изјашњава, јер и ја имам право да затражим да се Скупштина изјасни да ли сам ја повредио Пословник или нисам. Имам право. Ви имате изричито право, али га и ја имам.

Да ли сте задовољни одговором или желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о повреди Пословника? Пошто видим да држите Пословник, Народна скупштина ће се изјаснити о повреди Пословника.

Да ли још неко жели реч по овом амандману? (Не.)

(Наташа Сп. Јовановић: Желим ја по Пословнику.)

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. став 1. Пословника Народне скупштине, сада одређујем паузу у трајању од једног сата. Са радом настављамо у 15.00 часова.

(После паузе – 15.00)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Даме и господо народни посланици, настављамо са радом.

На члан 9. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Зоран Красић и Весна Николић Вукајловић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја, Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић, Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Ево, настављамо ову расправу о дуалом образовању. Добили смо новог министра, дуалног вероватно, новог министра пољопривреде, који је ваљда дошао да симболички, лопатом је ли, сахрани средње образовање у Србији, јер овај закон, нажалост, неће донети никаква побољшања средњег образовања, а самим тим и образовања у Србији, и због тога смо ми против оваквог закона. Били смо против и у начелној расправи. Дали смо амандмане да се сваки члан овог закона брише, па и овај члан.

Овај члан говори о одговорности ученика, заштити права ученика и, нажалост, оно што смо више пута поновили је да ће најнезаштићенији радници у Србији сада бити ученици, који ће, кроз оно што се у овом закону зове учење уз рад, радити и за то примати 70% минималне зараде у Србији. За тај рад неће им бити уплаћивано ни социјално, ни здравствено осигурање, неће имати осигурање ако би се евентуално, не дај боже, догодила нека несрећа на раду. Зато говоримо да овај закон неће унапредити положај ученика, неће унапредити ни положај радника, напротив, све супротно од тога.

Ученици ће имати смањену количину знања које треба да стекну кроз средње образовање, биће им смањени видици, смањена шанса да у будућности раде добар и боље плаћен посао.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ђуришићу.

Да ли још неко жели реч по овом амандману? (Да.)

Реч има народни посланик Весна Николић Вукајловић.

Изволите.

ВЕСНА НИКОЛИЋ ВУКАЈЛОВИЋ: Прво да питам, не видим министра просвете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице, и господин Недимовић је овлашћен од Владе Републике Србије, тако да Влада има овлашћеног представника и можете наставити...

ВЕСНА НИКОЛИЋ ВУКАЈЛОВИЋ: Знате, ја нисам прочитала нигде да ће министар Недимовић да...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Можете да прочитате у допису од 1. новембра 2017. године.

ВЕСНА НИКОЛИЋ ВУКАЈЛОВИЋ: Извињавам се, добила сам допис. Али сматрам мало неозбиљним од стране Владе да сте на овај начин овлашћили човека који је овлашћен за пољопривреду да је овлашћен истовремено и за просвету. Тако да су ово, изгледа, министри опште праксе, како ствари стоје, што у ствари није добро.

Имала сам намеру да се као родитељ, и као човек и као посланик обратим министру просвете, јер је остављао утисак једног веома озбиљног човека и једног од ретко озбиљних министара у овој влади, тако да сада немам ту инспирацију да говорим као што бих говорила да је присутан министар просвете.

Оно што бих могла да кажем је сада мало и апсурдно. Ако сада прочитам овај члан 9, то је нешто што смо ми као СРС одредили да се брише, зато што је члан који апсолутно ништа не говори, значи бесмислен у тоталу. Е сад, ако бисте ви то, Недимовићу, када нисте ни прочитали? Нисте прочитали ниједан закон, а камоли да сте прочитали амандмане на које сте ви сада дошли да дајете нека мишљења. Уз то се и смејете.

Молим вас. Значи, ово је стварно неозбиљан рад. Ви сте ову тему, која је најозбиљнија у Србији данас, а ја сам као родитељ огорчена на ове законе и у име свих огорчених родитеља хтела сам да говорим врло озбиљно о томе а ви сте ми сада дали министра пољопривреде, који истовремено док ја говорим добацује, не показује одређено поштовање према посланику... А како бисте када уопште нисте укључени у ову материју? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Вукајловић, ја сам вас пустио да завршите своју дискусију, али ако очекујете да се неко према вама односи с поштовањем, исто и ви урадите. Није господин испред вас Недимовић него господин министар или министар Недимовић итд.

(Весна Николић Вукајловић: Али он није министар просвете.)

То апсолутно нема никакве везе. Он је овлашћени представник предлагача, а предлагач није Министарство просвете него Влада Републике Србије.

Реч има народни посланик Балша Божовић, по Пословнику.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, господине Арсићу.

Рекламирам члан 107. Повређено је достојанство Народне скупштине, из простог разлога што, када сам ушао у салу, више није било ресорног министра. Ја знам да сте ви послали обавештење у складу са Пословником, али оно што није у складу са Пословником јесте да ми данас расправљамо не у начелу него о појединостима.

Како господин Недимовић, министар пољопривреде, може да зна да ли неки амандман треба или не треба да се усвоји с обзиром на то да његов ресор нема апсолутно никакве везе са темом дневног реда? И како може да одговара на постављена питања народних посланика у складу са амандманима када се апсолутно његов ресор не бави оним што је тема дневног реда, а то је како ће Србија изгледати у наредних 30, 40 и 50 година

и како ћемо и на који начин младе генерације припремити да одрастају у овој земљи?

Дакле, из простог разлога што је јако шкакљива тема, јако дефинисана и веома важна, сматрам да је преко потребно или да прекинемо рад док не дође министар Шарчевић или да одредите неку врсту паузе па да сачекамо ресорног министра да се врати у салу и онда да наставимо да разговарамо о амандманима.

Овако се ругамо свима онима који сматрају да је ово за њих важно, а ви им на овај начин говорите да је ово потпуно небитна тема и за Владу, и за вас и за нас као народне посланике тиме што министра пољопривреде шаљете да брани закон о дуалном образовању. То је потпуно ван сваке памети. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Ваше излагање није имало никаквих додирних тачака са чланом 107.

БАЛША БОЖОВИЋ: А Недимовић има додирних тачака с дуалним образовањем?

ПРЕДСЕДНИК: Добро, немојте добацивати. Ја сам вас пажљиво саслушала, иако ништа нисте рекли о члану 107. Пословника.

БАЛША БОЖОВИЋ: Јесам. Достојанство је, председнице, угрожено.

ПРЕДСЕДНИК: Добро. Ето, није ни важно шта ћу ја рећи, ви имате своје ставове.

Пошто је предлагач Влада Републике Србије, ако треба да вас подучавам, у реду је да свако ко је члан Владе Републике Србије буде овлашћен...

(Балша Божовић: Па могли сте и друге...)

Немојте добацивати, посланиче Балша Божовићу. Дозволите једном да се доврши реченица до краја.

(Балша Божовић: Не добацујем, само вам...)

Добро, вама није ни важно шта ћу ја да кажем као председавајући и нећу тиме да замарам ни себе ни друге посланике.

Дакле, предлагач који је на листи пријављених је Бранка Стаменковић.

Да ли желите да искористите своје право?

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Савршене ли метафоре за оно о чему причамо, тј. о амандманима на сет образовних закона, тренутно дуалном али на програму су и амандмани на закон о предшколском, основношколском и средњошколском образовању. Значи, ја разумем што министра Шарчевића нема, срела сам га јуче у ходнику, човек се жалио, добио је температуру. Јасно ми је и зашто је

добрио температуру, чуди ме како је и ми сви овде већ немамо, али ми није јасно како Влади није пало на памет да, на пример, пошаље министра надлежног за дигитализацију, него министра за пољопривреду.

ПРЕДСЕДНИК: Уважена посланице, ви сте се јавили по члану 9, у ком се говори о одговорности ученика, школе и послодавца, те вас молим да, у складу са чланом 27...

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Ја вас молим да ми не одузимате време. Мој амандман је – брише се, јер цео овај закон о дуалном образовању треба да се брише.

ПРЕДСЕДНИК: ... И мојим овлашћењима да водим Парламент, поступите по Пословнику и говорите о тачки дневног реда.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Молим вас, немојте ми одузимати време на које имам право. Управо сте ми одузели пола минута.

ПРЕДСЕДНИК: Зато што не желите да говорите о амандману.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Мој амандман гласи – брише се, зато што дуално образовање није концепт за будућност наше деце.

ПРЕДСЕДНИК: По члану 106. Пословника дужни сте да говорите о амандману, зато што је ово расправа о појединостима.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Нашој деци треба реформа по финском моделу, који подразумева дигитализацију а не пољопривреду, о којој ћемо овде сад тренутно ваљда да причамо, одсад па надаље и убудуће, пошто нам је ту министар пољопривреде.

Слажем се да треба да направимо паузу и, ако не може министар Шарчевић, нека нам дође неки други министар, који ће да нас води у будућност а не у 15. век.

ПРЕДСЕДНИК: Уважена посланице, разумем ваш стваралачки занос, али погрешили сте. Овог пута смо говорили о члану 9, одговорности ученика, школе и послодавца.

(Посланице СНС-а додају: Одузмите јој два минута.)

Нећу јој одузети два минута. Потрошила је своје време за нешто што није у складу са чланом 106.

Да ли неко од предлагача жели реч? (Да.)

Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председнице.

Морам признати, за разлику од претходних говорника, да сте ми измамили осмех, министре Недимовићу, када сте се појавили. Пресрећна сам што Влада није послала, на пример, министра Вулина да замени министра Шарчевића.

С друге стране, драго ми је – ви сте потпуно свесни, наравно, знате да имате прилику да на лицу места прихватате амандмане и ја сам сигурна да ћете ви то учинити, јер сте један рационалан и разуман човек – да од овог тренутка постоји објективна шанса да амандмани опозиције буду прихваћени, па и овај амандман Нове странке и Клуба самосталних посланика којим тражимо да се брише и члан 9. овог закона о дуалном образовању и сви остали чланови закона. Односно, тиме шаљемо политичку поруку да је овај закон изузетно штетан, да је он пут ка легализацији дечјег рада, да постане јефтина радна снага у Републици Србији, са чим се ми дубоко не слажемо.

Али исто тако, дозволите да вас обавестим да, не знам шта су вам пренели док су вас припремали, вероватно, за ову седницу, али све што су посланици власти досада говорили у корист овог закона у циљу пропагирања овог закона је чиста измишљотина, нарочито у оном делу где нападају нас да смо ми против стручног оспособљавања средњошколаца.

То, напосто, није тачно. Закон о средњем образовању такође постоји и он се на овој седници мења. Средње стручне школе настављају да постоје. Наравно да ученичка пракса треба да постоји, као што је постојала деценијама и пре вас и пре нас, и постојаће и после нас, тако да подметања тог типа да смо ми против праксе ученика који ће учити за своје будуће професије нисмо, али смо против злоупотребе деце зарад користи коју има Александар Вучић, Привредна комора Србије и послодавци којима се подмећу, нажалост, ученици као најјефтинија радна снага.

Али ја сам сигурна да ћете ви то разумети и да ћете усвојити наше амандмане и хвала Влади, ако је то умесно, што нам је учинила плезир, што би рекли, и послала једног ипак рационалног министра, а не Вулина, на сву срећу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Наташа Сп. Јовановић.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Господине Недимовићу, можда ви имате одговор на амандман на члан 9, заправо да би аргументима које смо већ предочили јавности и министру Шарчевићу да СРС сматра да не треба да уводимо дуално образовање у наш образовни систем, ево даћу и на овом конкретном примеру, пошто се баш тиче одговорности ученика, школе и послодавца.

Врло добро знате, господине Недимовићу, као ресорни министар, да ми већ имамо одличне средње стручне школе када је у питању пољопривреда. Из мог краја најпознатија је она у Свилајнцу, али има их широм Србије, одакле су стасали као техничари а и будући агроинжењери,

изузетни стручњаци који данас раде у нашим водећим институтима, приватним компанијама, неки у министарствима итд.

Да ово не треба да радимо говори пример да ће та деца која би изабрала неко занимање из области пољопривреде на начин на који је то предвидео овај закон бити у веома подређеном положају. Она неће бити у истој ситуацији као када сада деца из Средње пољопривредне школе из Свилајнца иду на праксу на одређена имања или пољопривредне комбинате, махом су уништени и сад не знам како им се та пракса организује, или када то раде уз помоћ агрозаједнице Србије, али ће зато бити принуђена да иду код оних послодаваца који ће минорно да их плате за тај рад.

Ево то зна и господин Ристичевић, па и код мене у селу, одакле је мој отац, то је село Катрга, општина Чачак, код Мрчајеваца, пошто смо госпођа Гојковић и ја на неки начин земљакиње, па и у њеној Горњој Трепчи, тамо су вредна деца и свуда по Србији, помажу својим родитељима. И ко има мини-фарму, ко има узгој стоке, сами знате да је било пуно прилога, заиста за дивљење, како деца из ариљског краја или из Прибоја, одакле је колега Крсто, помажу родитељима да узгајају разне културе, али они помажу својим домаћинствима, својим родитељима. Дакле, родитељи навикавају своју децу од малих ногу да раде, као што су нас наши родитељи, бабе и деде код којих смо проводили летње распусте.

Али ово ће сада бити заиста страшно да та иста деца морају за неку минорну надокнаду, која може да буде бедних 5.000 динара, што је пет пута мање од утврђеног минималца, да раде по 35 сати недељно, а као уче. Па зашто они то не би могли у овом нормалном систему, који већ сада имамо, да науче у стручним школама?

Зато и ви, господине Недимовићу, треба да будете против дуалног образовања и да се залажете за то да се прихвати овај амандман СРС-а, који је поднела госпођа Весна Николић Вукајловић.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има министар Бранислав Недимовић.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштована госпођо председавајућа, поштовани посланици, желим прво, пре свега због свих вас а и због јавности, да кажем неколико ствари везано за моје данашње присуство.

Министар Шарчевић ће се појавити врло брзо, у наредних 45 минута, и немојте да бринете о томе. Ако вама пољопривреда, неком од вас, да сад не генерализујемо ствари, није толико важна, сматрам да се присуство пољопривреде у читавом систему дуалног образовања највише може осетити, а ово што је колегиница Јовановић малопре рекла говори у прилог томе.

Друга ствар, што се тиче пољопривреде, само још једну ствар да кажем, ми гледамо у будућност, никако у прошлост, које се не стидимо, тако да речи које су изнесене тим поводом не стоје.

Трећа ствар коју желим да кажем, апсолутно је у складу са Пословником да је Влада предложила лице које ће бити присутно на седници и своје поштовање према овом уваженом дому исказујем тако што нема паузе него долазимо да радимо од тренутка како је то утврђено Пословником о раду. А још једном ћу вас подсетити да овај пословник егзистира већ дужи низ година и апсолутно сви ви знате, много боље него ја, да је овде апсолутно све у складу са Пословником, који регулише рад овог уваженог дома.

Ствари које бих хтео да кажем а које се тичу конкретно овог амандмана... Када би дошло до уважавања амандмана који гласи „брише се“, онда апсолутно не би постојала ничија одговорност. Самим тим би онда био обесмишљен цео закон.

А што су малопре изнете тврдње око уважавања амандмана, будите апсолутно спокојни. Уколико предлагача убедите у сврсисходност својих амандмана, немојте имати никакву сумњу у погледу прихватљивости одређених амандмана. Овде не постоји априори да неко жели ...

(Председник: Време. Захваљујем.)

Извињавам се.

(Наташа Сп. Јовановић: Реплика.)

ПРЕДСЕДНИК: Нема реплике. Па не може, само је објашњено зашто ту није један министар а јесте други. Можете да дискутујете о амандману, ако желите, у преосталом времену.

На члан 9. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Изволите, да ли ви желите?

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована председнице, овде се говори о дуалном образовању и обавезама, с једне стране, ученика, а с друге стране обавезама школе, односно и послодавца.

Дозволите да кажем да је васпитање и образовање основни темељ сваког друштва. Ако је то тако, а тако јесте, онда васпитање у целини и образовање има прворазредни значај за модернизацију Србије. Колико је важно васпитање и образовање за друштво, па и дуално као саставни део васпитања и образовања, најбоље је показао још у 5. веку грчки филозоф и педагог Платон, који је рекао: „Држава неће бити на штету ако обућар нема појма о свом занату; једино ће Атињани бити лоше обувени. Али ако

учитељ буде рђаво васпитавао децу, будућа генерација биће незналица.“ Због тога је изузетно важан овај закон о дуалном образовању у целини.

Нажалост и нашу несрећу, рекао бих, бивши режим није водио рачуна у току владања Србијом о дуалном образовању и образовању у целини па је резултирао поражавајућим стањем у свим сегментима васпитања и образовања. За време бившег режима васпитање и образовање препуштено је стихији, без стварне реформе, чије последице није могао предвидети, ево, како сте видели, ни велики Платон, кроз цитиране његове мисли.

Као последица тога стања нестало је васпитања и образовања из школе, из породице, са малих екрана и других фактора васпитања и образовања. Уместо васпитања и квалитетног образовања, па и образовања кроз рад и уз рад, оставили су нам корупцију, бивши режим, невоспитање, необразовање, урушени лик наставника и кадрове који су бирани искључиво по партијској линији, чије ћемо, нажалост, последице отклањати деценијама. Зато је био у праву и председник Републике Србије када је већ 2004. године у свој експозе као главни задатак ставио модернизацију Србије, а с тим у вези и модернизацију васпитања и образовања.

Оно што је битно, чини ми се да опозициони посланици нису схватили дух дуалног образовања. Управо овај члан 9. говори где се изводи дуално образовање. Господо, оно се изводи у школи и код послодавца. Дакле, у школи се изводи настава и учи уз рад и вежбе, а код послодавца пракса.

Надаље, није тачно оно што покушавају негирати да се ученици не могу усавршавати после завршетка дуалног образовања. Они су квалитетнији, обученији и боље васпитани баш у овој концепцији дуалног васпитања, а и боље припремљени за наставак факултетског образовања, или, другим речима, доживотног.

Оно што је битно, потпуно је одређена одговорност улоге школе, а то значи и наставника с једне стране, и с друге стране послодавца за извођење практичне наставе. Дакле, с тим у вези дозволите да ипак кажем да наши опозициони посланици који су данас критиковали и одбацивали у потпуности овај закон имам осећај да га нису заиста прочитали. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овде смо чули представника свих стечајних управника како је рекао – неће пољопривреду. Три пута на тањиру дневно, а неће пољопривреду.

Пољопривреда, и оваква каква јесте – исцрпљена разним муљањем од 2000. до 2012. године, има извоз вредан 2,7 милијарди евра. Нису ову државу упропастили сељаци, они су је стварали, Карађорђе је најбољи

пример за то, и права је увреда кад неко каже неће пољопривреду. Права је увреда кад кажу да министар пољопривреде нема везе с дуалним образовањем – ПКБ, Футог, Ваљево, Свилајнац, Пожаревац, Шабац, Рума, итд., већина са домом ученика, већина са праксом, већина са дохотком.

Још треба да знају да, уколико желимо савремену пољопривреду, велике субвенције, ми ћемо морати да имамо образовање и за одрасле, јер неће моћи људи да добијају субвенције ако не знају. Сељаци су ти који уче целог живота. Уколико неко каже „нећемо пољопривреду“, „нећемо образовање кроз рад“, онда заборавља месаре, пекаре, фитосанитарне... То све долази у област пољопривреде. И када представници опозиције кажу „нећемо пољопривреду“, то, драги моји пољопривредници, говори о њима, али говори и о томе колико је њима уистину било стало до пољопривреде. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На назив изнад члана 10. и члан 10. амандман су заједно поднели народни посланици посланичке групе ДС.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Амандман на члан 10. говори о томе да ће ученици бити заштићени од психичког, социјалног, физичког, сексуалног и другог насиља, дискриминације и свега осталог.

Дакле, оно што је овде чињеница, господине Недимовићу, јесте да и сами знате – неће нико водити рачуна о ученицима који буду радили на најтежим пословима, у фабрикама које често неће имати апсолутно никакве везе с оним за шта се они школују, или ће имати попут савијања каблова – то није неки занат, признаћете – или ће радити на стварима за које данас Влада Републике Србије нуди отворена радна места, а то је да стоје 10 сати за траком када неће моћи да иду у тоалет па ће морати да купе себи пелене, или као у „Лиру“, господине Недимовићу, када су закључили уговор са једним такси удружењем да их по повољнијој цени вози у Ургентни центар у случају да падну у несвест. Е, о томе је, дакле, реч.

На таквим радним местима не можете да гарантујете – ја се и даље обраћам, наравно, вама – ни господин Шарчевић ни ви, да ће неки ученик бити заштићен. Апсолутно не. Нити се тиме бави инспекција рада нити се баве остале надлежне службе.

Мислио сам да ћу вас моћи да уверим, за разлику од господина Шарчевића, да ви прихватите макар један од ових амандмана и да тако падне цео закон, јер верујте ми на реч да овај закон, можда ви то разумете, није добар за будућност Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Милимир Вујадиновић.

Изволите.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Хвала, уважена председнице.

Па, наравно, ево, наслушали смо се флоскула. Мени је заиста жао, пре свега, уважени министре, што је расправу о једном овако добром законском предлогу опозиција претворила у сакупљање јефтених политичких поена, бавила се дневнополитичким стварима, али закон заиста јесте добар, као што је добар и члан 10, и не мислим да у било ком сегменту треба мењати члан 10. у предложеном законском решењу. Наиме, ту се говори о заштити права ученика, видимо да је ученик максимално заштићен кад је у питању овај законски предлог, али не само у овом сегменту.

Мало је и лицемерно од кога долази овај предлог. Ми те ученике штитимо и тиме што смо запослили сто четрдесет хиљада њихових родитеља да раде у фабрикама, за разлику од оних који су их штитили тако што су им родитеље избацили на улицу, и то немали број, четиристо хиљада људи, па сад упоредите тежину заштите ученика и деце у том периоду и сада, било да се ради о запошљавању њихових родитеља, било да се ради о њиховој заштити кад је у питању овај законски предлог.

На крају, свакако да тај предложени амандман нећемо подржати. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 10. амандман, у истоветном тексту, поднели су посланици: заједно Зоран Красић, Ружица Николић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Члан 10. предложеног закона о дуалном образовању носи наслов „Заштита права ученика“. У ставу 1. побројано је по којим ће се све законима штитити право ученика, али, рецимо, нема закона који регулише социјално осигурање. Дакле, та права која би ти ученици на раду, као радници, имали из Закона о социјалном осигурању, дакле пензионо, инвалидско и тако даље, тог закона нема. Сматрамо да су на тај начин права умањена.

Овде је у расправи изнето неколико теза: да се опозиција противи да деца у учењу кроз рад стичу практичне вештине, теза да омаловажавамо средње стручно образовање, и људе са том врстом образовања и тим нивоом образовања, теза да омаловажавамо послове за такве образовне профиле. Нажалост, нема таквих послова. Ако их и има, плаћени су на начин да не омогућавају достојан живот.

Рекао сам у пленуму, и баш користим прилику што је овде министар пољопривреде па ћу поновити, нема ко да вози комбајн. Најмлађи комбајнер има 53 године у селу у ком је најквалитетнија земља у Србији. Али, исто тако, ниједан родитељ који живи у том селу свом детету не жели да живот проведе возећи тај комбајн, зато што зна да ће му дете живети у проблемима и сиромаштву као што и они живе у тим селима – у којима је неуређена инфраструктура, у којима нема адекватне здравствене заштите па за најобичније лекарске прегледе треба да се возите неуређеним путевима док не дођете до амбуланте за било какав обичан лекарски преглед.

Ја бих дао своје дете на дуално образовање да је показало афинитет и жељу да буде ауто-механичар, али сам сигуран да би и он помислио оно што му ја већ сада кажем – ако постанеш квалитетан ауто-механичар, од тога квалитетно живети овде нећеш. А зашто? Разлози леже у свему ономе што нисте урадили, а имали сте седам година да урадите, па се и после седам година позивате на претходне власти, машући, једначећи нас све овде. Седам година! Бог је створио свет за седам дана; за седам година се могло свашта урадити, а није.

Спомињано је овде јуче да треба квалитетно и у пракси обучени зидари да дижу хотеле. Да, али ако произведемо квалитетне зидаре, то неће подићи хотелијерску индустрију у Србији само по себи. Узмите медицинску струку. У медицинској струци се људи обучавају учећи уз рад – од средње медицинске школе, преко факултета, налазе се у болницама, у клиничким центрима, у клиникама, здравственим установама, деца у средњој школи затежу кревете пацијентима и тако даље. Имамо учење уз рад. Немамо уговор о раду и плату, 70% минималца, да бисмо и то назвали дуалним, али је врло слично – говори о томе да се практична знања форсирају уз теоријску наставу да би такви ђаци из средње школе лакше постали добри студенти медицинских факултета.

Па да ли нам је то учење уз рад у медицинској струци поправило ниво здравствене заштите у земљи? Није, напротив. Да ли нам је такво учење уз рад у медицинској струци спречило одлив лекара и здравствених радника свих профила у иностранство? Није. Зашто није, запитајте се. Имали сте седам година о томе да размишљате и пронађете одговоре. Време истиче. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народна посланица Ружица Николић.

РУЖИЦА НИКОЛИЋ: Овим амандманом предложили смо да се члан 10. Предлога закона о дуалном образовању брише, зато што у ситуацијама где нечија права зависе од више неповезаних субјеката веома их је тешко заштити. Предлог закона о дуалном образовању штити интересе послодавца, а не ученика. Овај предлог закона има много мањкавости и великих могућности за злоупотребу.

Предлогом закона је прописано да се учење кроз рад код послодавца реализује у периоду од 8.00 до 20.00 часова, најдуже шест сати дневно, односно 30 сати недељно. Ту се поставља питање шта се дешава када ученик на радном месту проведе више од тих шест сати дневно. Послодавцу се више исплати да ученике користи као јефтинију радну снагу, а не сталнозапослене раднике, јер је ученичка надокнада нижа од радничког минималца, који се често исплаћује нередовно.

Такође, имамо ситуацију кад послодавци неоправдано повећавају радно време, а смањују плате, на пример због неиспуњавања норми или неких других, само њима знаних, разлога. У том случају ствара се простор за нетрпељивост радника према ученицима, у којима виде главне кривце за такво стање и не желе да их упуте у посао, односно не желе ништа да им објасне.

Затим, није јасно одређено радно место и не зна се тачно које ће послове ученик обављати, који су послови које ученици могу да обављају. Уместо да ученик који је код послодавца дошао да учи струку, занат, послодавци им дају најтеже и најпрљавије послове да обављају, значи обављају секундарне послове у фирми, а не уче, чиме се директно угрожавају њихова права.

Постоји још низ других недостатака у овом предлогу закона којима се нарушавају права ученика, где су они директно дискриминисани, и најбоље би било да се овај предлог закона повуче.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народна посланица Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председнице.

Дошли смо до члана 10, који гласи „Заштита права ученика“, и ми из Нове странке, Клуба самосталних посланика тражимо да се и овај члан брише, као и сви остали чланови закона, а ако, министре, заиста желите да заштитите права ученика, још једном вам препоручујем и апелујем на вас да повучете овај закон из процедуре, да се не огрешите о наше будуће средњошколце и да их не претварате у најјефтинију радну снагу у Републици Србији. Тај терет је јако тешко носити, нарочито што сте ви човек из струке и знате шта све то подразумева.

Оно што додатно хоћу да нагласим јесте да смо овде у неколико наврата, да не кажем стално, од посланика власти слушали о томе како или не читамо добро закон или имамо врло лоше намере или у једном тренутку јуче сећам се добро констатације колеге Ђукановића када је рекао да нико неће да ради и давао пример да немамо лифтације; тога се сећам јако добро.

Знате шта, колеге? Ту атмосферу сте створили ви. Ви сте створили атмосферу да не треба да се ради, да не треба да се учи, да не треба нико да се усавршава, јер је довољно да има чланску карту СНС-а и да ће му то бити гаранција у животу. Не мора да учи ни за диплому јер ће је купити, не мора да има никакве квалификације јер ће се запослити по сагласности министра финансија, мимо Закона о забрани запошљавања, и да је то сасвим довољно.

Ви сте ту атмосферу створили, а не ми. И немојте нама на терет стављати нешто што не стоји, што је измишљотина, што је замазивање очију, већ на свом личном примеру покажите ...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Време. Захваљујем.

Реч има народни посланик Владимир Орлић, реплика.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: То је мање важно, али није оно да неко овде неће да чита или неће да размишља, било ексклузивно или... Па или једно или друго. Не, неће ни да чита ни да размишља, то смо ми рекли. И то се показало и сада.

Дакле, још једном на тему ко може да се запосли, да ли му па треба чланска карта СНС-а. Па нек се договоре међу собом, нек се мало изразговарају, изанкетирају међусобно. Ми смо већ указивали на примере људи који седе с оне стране сале и радо су ангажовани у државним институцијама, чак у јавном сектору у Србији данас, а наравно да нису чланови СНС-а него су чланови тих њихових странака, покрета, удружења грађана, младих филателиста, шта су већ. Дакле, најнормалније ти људи раде и никакав проблем немају да говоре најгоре о држави за коју раде.

Е, ако сад говоримо... Да, да, свима. Свима заједно, значи никакву разлику ја ту не правим ако се не разумете.

А што се тиче рада у приватном сектору, ко то не разуме, тај, ја мислим, може само да се претвара да не разуме. Неће ниједан приватник да уништи сам себе само зато што су неки умишљени политички генији фиксирани да ће то да уради и у стању су да понове стотину пута на дан да је то тако. Па неће, ни у земљи Србији ни у било којој другој земљи на свету. Они лепо дођу, отворе погон, ангажују раднике који су довољно добри да њима сутра обезбеде пословни резултат и донесу профит. Што би рекли, просто ко кекс.

Стотину и четрдесет хиљада радних места по том здравом основу у Србији је формирано. Ако се то неке не свиђа, нек се не жали нама. Нек говори грађанима Србије, нек обави стотину и четрдесет хиљада разговора и објасни тим људима да није добро што раде, да им је много боље на улици на коју су их отерали.

И кад говори о атмосфери нерада, још једном, нек се осврне мало сам око себе. Ако је врхунац радног ангажмана и радне етике да доделиш сам себи виноград да би га после продао за стотине хиљада евра и по цео дан се правио да си филозоф полутан, свака част...

(Председник: Време. Хвала.)

Али то наша радна етика никад није била. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Као предлагач амандмана.

Мислим да се овим законом апсолутно ни на који начин не штите права ученика и да то што у члану 10. пише апсолутно није довољно да би се заштитила права ученика.

Права ученика треба да штити министарство. Права ученика треба да штити министарство које се бави образовањем у овој земљи, а не да очекујемо да ће права ученика да се заштитите по прописима из области рада, дакле по оном закону о раду по коме сви у Србији знају да радници немају никаква права.

Немојте да се залуђујемо да радници у Србији имају нека права. Па сада када уподобите ученике и децу од 15 до 18 година са радницима биће вам јасно да ни та деца неће имати никаква права и да је једино што ће они моћи то да раде на једном радном месту које им да послодавац за плату 30% мању од минималца. Све се своди на јефтину радну снагу и интерес крупног капитала. Дакле, нема никакве заштите ученика.

И ово што је написано, написано је уопштено, да не можете да знате шта то значи, ни које послове ће моћи да обављају ни које послове неће моћи да обављају.

Ви кажете – послодавац остварује део плана и програма наставе и учења, послодавац је одговоран за систематично и квалитетно извођење учења кроз рад... Сад ће послодавци да образују ту децу? Неће образовати, схватите. Послодавац има свој интерес, њега води велики профит, он 'оће да има још већи профит и баш га брига да л' ће наша деца нешто да науче.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председнице.

Наравно, по амандману, и користићу и време посланичке групе, а најпре време овлашћеног председника, као заменик председника посланичке групе с обзиром на то да председник није присутан на седници.

Пре свега, замолио бих све нас овде присутне да водимо рачуна о изговореној речи. Одговорност за изговорену реч је велика. Подводећи ситуацију која се везује за дуално образовање на једну врсту баналности и тривијалности могу се изазвати велике последице. Не знам колико смо свесни тих последица. Ако се деца поједностављују и подводе под најамну радну снагу, а то су наша деца, ученици, и где се етикетају као јефтина радна снага поистовећујући са некаквим робовласничким уређењем све оно што би требало да се регулише овим законом, за који сам ја сигуран да ће бити усвојен, онда је то најтежа увреда и за децу и за њихове родитеље.

Није смисао овог закона, и то су и они који амандмане предлажу апсолутно уверени да је тако, да се неко злоупотребљава, да се користи као најамна радна снага. Овде је у питању суштина, а суштина јесте претварање теорије у праксу, а то значи да теоријска знања која се стичу током школовања не могу без практичног рада имати онај ефекат који се очекује. А очекивани ефекат може да се постигне искључиво праксом, праксом која се не може нигде другде спровести него код послодаваца.

И није ово једини правни институт који је познат само у Србији у односу на све земље ЕУ, па и света. Готово све земље ЕУ имају овакав или врло сличан концепт образовања. Шта је ту лоше?

Речено је чак и да Закон о раду доводи до тога да се злоупотребљавају права запослених, да се радници унижавају. Па управо је тај закон о раду вреднован од ЕУ као закон који је достигао онај степен хармонизације домаћег законодавства са законодавством ЕУ. Ако је тако, у чему је онда проблем?

Заиста сматрам, пре свега као човек који има децу која су се школовала и школују се, да и те како морамо имати у виду да од њих морамо добити корисне грађане друштвене заједнице. Да би у пуном смислу речи били корисни грађани друштвене заједнице, онда им морамо омогућити образовање које подразумева да и онај теоријски корпус свега што су научили могу да примене у практичном смислу речи оног тренутка када се кроз практичан рад за то оспособе. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Наташа Јовановић.

НАТАША СТ. ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Досада нисам имала прилику да често говорим у Парламенту, а хтела бих да кажем следеће – овде код нас се увек по јутру дан познаје. То је једна пословица која је и овог пута на снази.

Од самог почетка, како крене седница, без обзира на то колико министар објашњава закон, без обзира на то колико се посланици позиције труде да тај закон образложе, опозиција увек исто реагује. Значи, они само критикују, без давања икаквог решења. Зато и кажем да се по јутру дан познаје, јер се њихово, да кажем, образложење у суштини своди искључиво само на критику.

Сами ови амандмани који су дати говоре само о једном, да образовање у суштини има веома велику важност, и драго ми је да опозиција то схвата. образовање заиста јесте веома важно и могу да кажем да ми се код министра јако свиђа то што каже да је тимски играч. Значи, ово што је одрађено није одрадио он сам, него је одрадио један читав тим људи који стоје иза њега и то треба поштовати.

Такође, поручила бих опозицији само једну ствар, која је мени овде очигледна, да многи људи доживљавају брутално задовољство у осуђивању и нападању оних који су успешнији од њих; то значи да сте нешто постигли и да сте вредни пажње. У овом случају и ово министарство и министар јесу вредни пажње и зато их оволико и нападате. Само толико. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 10. амандман, у истоветном тексту, поднели су Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, овај члан и амандман говоре о заштити деце. Штитити децу значи научити их да штите друге. Онај ко је имао заштиту, тај ће знати да цени ту заштиту и неће после угрожавати друге. Кроз дуално образовање се стварају не само добри мајстори већ и добри људи, који се међусобно друже, испомажу, иду на мобе и тако даље. Међу њима ретко кад има насилника и насиља.

Дуално образовање је боље, госпођо председнице, него „дуелно“ образовање. Ми смо сведоци да ови који нам замерају углавном примењују „дуелно“ образовање. Заштита на раду отприлике иде овако, каже – наводи да је имала стресну ситуацију на послу када је неколико људи упало у њену канцеларију, наводи да су викали, претили, узнемирена, има вртоглавицу, несвестицу, није губила свест, али има осећај да јој срце лупа, убрзано ради, осећа стезање у грудима. Да ли вам је то нешто познато, госпођо председнице?

Ово је „дуелно“ образовање ових герилаца, дверодавитеља. Они су тако обучени, сви имају „дуелно“ образовање, а ово је медицински извештај из Пећинаца од 28. марта. Има овде оних који су били присутни, дверодавитељи. Дакле, 28. 3.2017. године. Ово је тај упад, који је јуче

поновљен у Скупштини. Три посланика Народне скупштине упадају у Општину Пећинци на „дуелно“ образовање, дверодавители, герилци, и даве секретара Општине Пећинци – ја сам на ово упозоравао – који је жена. Дакле, то су поновили.

И данас они који подржавају те дверодавители, а ево овде фотографије, кад су улазили у Скупштину Пећинци, рекли су портиру да клекне, а он је човек инвалид, кад долазе три посланика. Тако су рекли. Ово су њихове заставе, њих 50 у пратњи малолетника. Ваљда га обучавају за то „дуелно“ образовање. И онда кажу ми измишљамо, председница је измислила „дуелно“ образовање. Е, то су ти дверодавители и њихови будући коалициони партнери. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована председнице, овде у члану 10. се говори о заштити права ученика.

Оно што представници опозиционих странака нису схватили или нису желели да схвате, или је и једно и друго, то је да не штити права и одговорности ученика само закон о дуалном образовању, већ и онај закон који смо недавно донели у овом високом дому, о основама система васпитања и образовања, и овај закон о средњем образовању и васпитању, а поред њих, осим тога, и Закон о раду. Никада у историји школства и педагошких идеја није ученик био заштићенији него управо сада у ова три закона. Према томе, њихове су намере заиста врло лоше.

Оно што се још спочитава код одређених права ученика, ученик има право после дуалног образовања да настави школовање на било којем факултету. Дакле, та права нико не ускраћује. Представници бившег режима стално нам спочитавају да то право нема. Ја заиста мислим да они нису прочитали закон. Нека се не љуте, предлажем им заиста да читају, а чини ми се да им је то лоша особина, читање, јер су они спаљивали књиге библиотеке овог високог дома.

Још једанпут ћу да цитирам Јосифа Бродског, који је добитник награде за књижевност за 1987. годину, који је рекао: „Постоји гори злочин од спаљивања књига, један од њих је нечитање“. Господо из опозиционих клупа, читајте књиге, читајте законе, за срећу наших ученика и родитеља.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народна посланица Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Имам две повреде Пословника да пријавим. Прва се односи на члан 103. став 3. Пословника, који говори да је председавајући Народној скупштини дужан да посланику који се јавља по повреди Пословника одмах да реч и да то има предност пред било којим другим јављањем, тј. да је

јављање по Пословнику непосредно након извршене повреде, што ви, председавајућа, нисте учинили.

Ја сам се јављала, јасно држала Пословник док га је грубо кршио посланик Ристичевић. А тада сам хтела да пријавим повреду Пословника, члан 109. став 1. алинеја 3: „Опомена се изриче народном посланику који, и поред упозорења председника Народне скупштине, говори о питању које није на дневном реду“, пошто је посланик Ристичевић то радио уздуж и попреко. У складу са повредом члана 109. Пословника, молим да казните, пре свега, посланика Ристичевића, који се није држао теме, а потом да и сами себи изрекнете казну због тога што га нисте упозорили, иако овде јасно стоји да сте морали на то да га упозорите. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Размислићу. Размислићу стварно о вашим предлозима.

Реч има Иван Костић.

Изволите.

ИВАН КОСТИЋ: Сматрамо да је повређен члан 108. Пословника: „О реду на седници Народне скупштине стара се председник Народне скупштине.“ Ви сте претходном говорнику дали реч да говори о нечему што није тачка дневног реда. Ја предлажем овде Служби да уведе један инструмент, „лажиметар“ или „блесиметар“, и да сваком посланику Српске народне странке који крене да лаже изричете опомену за оно што је рекао...

ПРЕДСЕДНИК: То је Јеремићева партија.

ИВАН КОСТИЋ: Нико није давио у Пећинцима...

ПРЕДСЕДНИК. Народна странка је Јеремићева странка и нема посланике.

ИВАН КОСТИЋ: Ја вам се дивим колико успевате да лажете овај... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, то што вршите насиље у просторијама Парламента не значи да можете другима да говорите да лажу. А друго, Вук Јеремић нема посланике, не могу да казим ниједног посланика. Хвала. Хвала пуно.

(Иван Костић: Како можете да слушате лажи Маријана Ристичевића? Како вас није срамота?)

Посланиче, уздржите се од тога, поштујте посланике и овај парламент. Веровала сам да сте другачији, барем ви, ал' нисте.

На назив изнад члана 11. и члан 11. амандман су заједно поднели посланици Посланичке групе Демократска странка.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има Маја Виденовић.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Председнице, господине министре са сарадницима, даме и господо, на члан 11. поднели смо амандман у којем предлажемо „брише се“ из врло конкретних разлога. Овде говоримо о условима за извођење учења кроз рад код послодаваца.

Свих ових дана, и када смо говорили у начелу и ових дана када разговарамо о амандманима, говоримо о посебном положају који ће практично деца-радници имати и да је то посебан положај, који ни на који начин ви нисте посебно заштитили. Не само посебно заштитили, него банализујете све аргументе који вам долазе превасходно од народних посланика из опозиције, који су врло аргументовани, који говоре врло јасно да деца неће имати једнаку шансу са толико смањеним фондом часова и знања које њихови другари у другим школама имају.

Деца која ће се примарно због социјалног статуса одредити за дуално образовање неће имати, тј. само у теорији имају шансу да положе матуру која је шанса да упишу факултет, тако да икакви аргументи да они сви имају шансу да наставе школовање падају у воду управо одредбама овог закона, које ви игноришете и имате те популистичке, политикантске изјаве које стварно никога не интересују.

У 1. ставу овог члана, ја не знам, министре, да ли ви разумете шта овде заправо стоји. Кажете: „Обављање делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад прописане одговарајућим планом и програмом наставе учења“. Шта то значи? То говори много, а не значи ништа. Знате, када говоримо о малолетницима који ће дефакто бити радници, јефтини радници, требало би да се потрудите да, уколико то постављате као приоритет за будућност, да дуално образовање буде приоритет ове владе за будућност, да посебно строжим механизмима, посебно строжим условима, који су строжи не само од Закона о раду него свим релевантним законима који се односе на ову област, то пропишете.

Када говоримо о условима за извођење учења кроз рад код послодаваца, не говори се ништа у каквом су положају ученици који су на дуалном образовању у неколико врло јасних ситуација, на пример када компанија с којом је склопљен уговор раскине тај уговор, када те већином стране компаније код којих ће та деца учити реше да побегну из ове земље зато што Влада у неком тренутку реши да укине субвенције...

(Маријан Ристичевић: Време.)

Користим неколико секунди посланичке групе, не морате да интервенишете.

Шта се дешава када компаније код којих та деца раде промене технологију зато што ће, у тренутку када су ученици отпочели дуално образовање то је било на неким другим машинама, апаратима, какогод, то

бити превазиђено? Овде би требало да стоје неке ствари, некакви услови да штите ученике, а не ово што сте ви навели.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Изволите, Михаило Јокић.

МИХАИЛО ЈОКИЋ: Само хоћу да кажем да најбољи ученици у дуалном образовању могу да завршавају факултете тако што ће се одмах у првом разреду већ препознати и поред редовне наставе у школама постоји такозвана додатна настава. Немојте се чудити, ја долазим из образовања, ту радим 38 година. Додатна настава, појединачна настава која ће ученицима – наравно, то је мали проценат – омогућити да, поред тога што ће постати добри мајстори, заврше и факултет.

Оно што хоћу да кажем грађанима, ученик код послодавца не ради оно што му каже послодавац, него оно што пише у наставном плану и програму. Ако послодавац не може да му обезбеди да ради то што пише у наставном плану и програму, школа раскида уговор са послодавцем. Са учеником је све време наставник практичне наставе и представник послодавца који је прошао обуку кроз привредну комору датог града или општине. Према томе, оптимални су услови у којима ће радити и обучавати се ученик.

Значи, он је до своје осамнаесте године све време ученик, а не радник, да се разумемо, чија су права потпуно обезбеђена и школа склапа уговор са више послодаваца. У оном моменту кад послодавац не може да испуни своје обавезе које су прописане наставним планом и програмом школа је дужна да прекине тај уговор, да прекине ту сарадњу и може да повуче своје ученике у школе, а школе су дужне, и о томе ће водити рачуна Министарство, да имају одговарајуће кабинете, где ће у самим школским просторијама, учионицама и кабинетима, поред теоријске наставе моћи да се одржава и та практична настава. Толико од мене. Јер сам то радио.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Претходни говорник је рекао да ће деци бити заштићена сва права. Дакле, немају сва права. Ако се деси трајни инвалидитет и трајни губитак радне способности ученика, нема право на инвалидску пензију, он остаје трајно осакаћен за живот и радно неспособан. Дакле, таква ситуација законом није решена. Немају ПИО, немају социјално осигурање, имају здравствену књижицу од родитеља и то је све.

Ево, дајте неки амандман, предлагач или владајућа већина нека напише, да се та правна празнина реши. Ради се о безбедности деце,

закрпите ту рупу. Ето, не морамо ми из опозиције предлагати амандман, него нек неко из владајуће већине испегла тај недостатак. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Захваљујем се посланику који је рекао да смо увели неколико мера заштите и да је овај закон само део Закона о средњем образовању, иза њих је кровни Закон о систему образовања и васпитања.

У садашњој пракси сваки тро- и четворостепени модел средње стручне школе који има школске радионице, где се симулира рад као да је у фабрици или некој другој компанији, има наставника практичне наставе, али за разлику од немачких, аустријских, свих других модела, ми смо у наш уградили и ту додатну меру заштите. Не тај инструктор, он је инструктор само за технолошки процес, има мала педагошка знања док их не стекне, али смо ми увели ту категорију координатора, они раде у тиму и тако даље. Тако да ту нема ниједан битан разлог да се ово дешава под неким очекивано лошим исходима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре.

(Владимир Ђурић: Реплика.)

Немате основа за реплику.

(Владимир Ђурић: По амандману.)

По амандману, изволите, колега Ђурићу.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Захваљујем министру на претходном одговору.

Да, инструктор, координатор, све је то океј, услови за рад, биће ту вероватно и фирми које поштују европске стандарде када су у питању услови за рад и када је у питању безбедност на раду, штите своје раднике, нису сви послодавци у Србији такви да им радници раде у небезбедним условима, али понављам – шта се дешава ако се ученик од 17 година тако повреди на том раду и задобије трајни и потпуни губитак радне способности? Када се то догоди пунолетном раднику, он стекне право на инвалидску пензију. Шта се догађа када се то деси седамнаестогодишњем ученику? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Маја Виденовић: Реплика.)

Немате основа за реплику, колегинице Виденовић.

На члан 11. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Мирослава Станковић Ђуричић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован

Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Мирослава Станковић Ђуричић.

Изволите.

МИРОСЛАВА СТАНКОВИЋ ЂУРИЧИЋ: Захваљујем, председавајући.

Посланичка група СРС предлаже брисање и овог члана Предлога закона о дуалном образовању. Чланом 11. су таксативно наведени услови које послодавац мора да испуни ради извођења учења кроз рад. Посланичка група СРС не препознаје решења која нуди овај предлог закона као вид образовања у средњим стручним школама у Србији и сви знамо да се закони доносе у контексту у којем треба и да се примене, а у овом предлогу закона жеље и могућности се не сусрећу у пракси.

Овим законским решењима мањка пажње и посвећености привредних субјеката, који срљају да се укључе у њихову примену. Сви знамо да су деца јако осетљива друштвена група и овај предлог закона битно залази у слободу и права која су им гарантована. У најбољем случају, и да је намера предлагача потреба заштите права на образовање, увидели сте и сами да овим потенцирате и контекст економско-социјалних права деце. Деца ће радити за 70% од минималца, а нисмо далеко од ризика да ће запослени добијати отказ јер ће имати јефтинију замену.

С обзиром на то да је немогуће амандманима афирмативно деловати и поправити овај закон, наш став је да се овај и овакав предлог повуче из процедуре. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Дакле, ми тражимо да се избрише и члан 11. из овог закона, зато што и тај члан, као и сви остали, чини да овај концепт дуалног образовања који је предложило Министарство буде такав да доведе до нелојалне конкуренције и јефтине радне снаге а никако до смањења незапослености.

То што се овим чланом предвиђа као услови које послодавац мора да испуни, а то је располагање потребним бројем на пример лиценцираних инструктора, то нам је свима јасно да не значи ништа, зато што се тај инструктор лиценцира тако што га за 40 сати неко из привредне коморе обучи. Не може нико да се обучи за 40 сати да постане тако стручан да може да преноси другима знање, јер кад би могао, онда не би било потребе

да у Закону о основама система образовања предвиђамо да за професоре који предају стручне предмете у школама морају да буду људи који су завршили факултет, односно мастер студије.

Дакле, радници, садашњи, за 40 сати ће да се обуче па ће да преносе знање даље, а њих ће да лиценцира комора и, ако послодавац има те лиценциране раднике, он је испунио услове. И ако има простор и тако даље. Наравно да има простор, има машину која му иначе ради у фабрици и неко треба да ради за том машином.

Суштински услов који је требало унети у овај члан, а који недостаје, то је да постоји обавеза послодавца да тај који заврши трогодишњу или четворогодишњу школу у учењу кроз рад после тога добије стално радно место. То треба да буде услов за послодавце. Могу да учествују у овом програму они који се обавезу да ће после запослити те наше обучене ђаке у стални радни однос и да они добију пуну плату у сталном радном односу. Овако су они само јефтина радна снага без икакве гаранције да ће се после запослити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Ми предлажемо да се овај члан, као и сви остали чланови овог предлога закона о дуалном образовању, брише. Сматрамо да овај закон не треба доносити, да је преурањено доношење овог закона, зато што дуално образовање није решење за огромну количину проблема од којих наше образовање пати, већ ће послужити као оправдање да прихватимо те проблеме као нормалне.

Да бисмо уопште могли да причамо о концепту дуалног образовања, ми прво морамо да реформишемо из корена предшколско и основно образовање. Предшколско мора бити свима доступно и потпуно бесплатно да би деца на почетку основног образовања била на истим стартним позицијама, што данас није случај. И пошто то није случај, пошто је систем неправедан, кроз цело предшколско и основно образовање онда имамо фаворизовање деце бољестојећих родитеља, који имају да плате све оно што је само као бајаги бесплатно у нашем образовању.

Значи, наше образовање ће бити праведно кад буде потпуно бесплатно и ми предлажемо да као прву ствар, као први корак учинимо уџбенике бесплатним за сву децу. Ми смо израчунали да је то сасвим изводљиво, набавка уџбеника за сву децу у основним школама на годишњем нивоу кошта 0,15% буџета Републике Србије. Нема нама ничег

пречег него да родитеље растеретимо финансијског притиска што пре и да кренемо од уџбеника. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Јелена Жарић Ковачевић.

Изволите.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, поштовани председавајући.

Поштовани министре, јавила сам се да говорим о овом амандману, али говорићу и о свим амандманима који гласе „брише се“, јер је струка сада на мојој страни и на страни посланика СНС-а, који данас упорно покушавају да врате расправу на Предлог закона...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Жарић, само тренутак, надокнадићу вам време, можете да говорите о овом амандману.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Да, говорићу о овом амандману.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изволите.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Хвала.

Дакле, говорићу о амандману на који сам се јавила и хоћу да кажем да је струка данас на мојој страни и на страни посланика СНС-а, који су упорно целог дана покушавали, дакле све време смо покушавали да вратимо дискусију на Предлог закона о дуалном образовању.

Предлог јесте важан и тачно је да је данас други дан расправе у појединостима у којој се говори о Предлогу закона о дуалном образовању, али ми коначно сада повезујемо привреду са образовањем и то је јако важна тема и потребно је о томе говорити.

Наравно, сложила бих се апсолутно са мишљењем Владе да и овај амандман који гласи „брише се“ треба одбити. И у начелној расправи и данас смо слушали различита образложења, међутим, оно што мени није јасно јесте зашто опозиција, која има прилике да буде конструктивна и помогне да ови предлози буду још бољи, није конструктивна у том смислу већ износи у образложењу да су закони које доносимо штетни, да су предлози закона чак глупости, да имамо различите варијанте плашења народа, да легализујемо дечји рад, да од наше деце правимо јефтину радну снагу. Молим вас да будемо конструктивнији у расправи.

Управо из свих ових разлога подржаћу мишљење Владе и одлуку да се овакви амандмани одбију. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По амандману реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић.

Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Не бих да одузимам од времена посланичке групе, само начелно да кажем да су врло потенцијално важни и

битни и могу да буду круцијални амандмани који гласе – брише се. О томе су више пута говориле неке колеге народни посланици. То може да буде и про форме, а може да буде и суштински...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Вукадиновићу, надокнадићу и вама време, али ћу морати да вам сугеришем као и колегиници Жарић Ковачевић. Дакле, молим вас да говорите о амандману о којем се води расправа. Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: То је управо то, ми имамо предлог амандмана који гласи „брише се“ и имамо примедбу да су то лоши амандмани. Хтео сам да кажем да они могу да буду, и нећу да крадем много вашег нити времена својих колега, дакле то могу да буду и круцијални амандмани.

Ми овде имамо серију, стотине, заправо, лажних амандмана, који се подносе и који се толеришу зато што долазе из редова представника владајуће већине, а овде се гледа... Ако имате лоше решење, онда је предлог „брише се“ врло користан и конструктиван. Мислим да је и у конкретном случају, дакле амандман колегинице управо такав, као и низ других. Молим вас да са дужном пажњом погледамо садржај тих амандмана, а не да идемо на то да ли пише „брише се“ или не. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 11. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче, овде се ради о извођењу учења кроз рад на два места, то је оно битно рећи, с једне стране. С друге стране спочитава нам се поново да ми овим законом о дуалном образовању желимо произвести јефтину радну снагу.

Ја молим заиста посланике из опозиције да не подмећу. Ја верујем, поготово они који су високообразовани, а и они са средњом спремом, јер је то у уџбеницима економије у средњој школи, у свим, ајмо рашчистити то за минуто-две, шта се подразумева под радном снагом. Ево вам једне дефиниције – под радном снагом подразумевамо скуп умних и физичких способности. Подвлачим, умних и физичких активности, које постоје у живој личности човековој, које он покреће кад год жели произвести употребну вредност било које врсте. Има ли нешто нејасно у вези са овим законом о дуалном образовању? Да ли ће, господо, народни посланици, бити јефтинија радна снага ако ученик учи само теоријску наставу у вези са употребном радном снагом или ако користи и производни део наставе итд.?

Према томе, немојте лагати родитеље ученика, јавност, него им заиста представите онако како јесте. Управо овим законом боримо се за рад, богато плаћени рад. Па неће ваљда онај који нема праксу бити боље плаћен, а има само теорију?

И дозволите на крају, пошто је бивши режим требало овај закон о дуалном образовању да донесе пре четрнаест година, а и данас се бори против њега да се донесе, а није, а довео је школство на најнижу могућу меру у историји школства и педагошких идеја Републике Србије, а председник Републике Александар Вучић иницирао је доношење овог закона о дуалном образовању, који представља прворазредни педагошкообразовни реформски искорак СНС-а и Министарства просвете и његовог министра, ево овде господина Шарчевића, у задњих четрнаест година, зато треба подржати овај закон. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Повреда Пословника, Ненад Константиновић.

Изволите.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Колега Милићевићу, ви морате ипак да водите рачуна о чему говорите посланици. Дакле, овде имамо ситуацију да господин Атлагић не говори о амандману, а мора ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само члан, колега Константиновићу, који је повређен.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Члан 106.

А мора да говори о амандману који је предложио ако говори као предлагач амандмана.

Он је предложио амандманом да се дода зарез између речи „рад“ и „су“. И он мора да нам објасни зашто он сматра да треба да се дода зарез између речи „рад“ и „су“ у 1. ставу члана 11, а не да реплицира другим посланицима, да објашњава нешто шта су други рекли или нису рекли.

Молим вас, водите рачуна. И ви то добро знате. Погледајте који је амандман и замолите га да говори о амандману. Исто то важи и за колегу Ристичевића.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Константиновићу, не мислим да сам повредио наведени члан 106, а вас питам да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника. (Не.) Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Ја се извињавам и колеги Константиновићу. Повређен је члан 107. Погрешно сам му рекла да су колеге хтеле да се стави између речи „рад“ и „су“ запета, јер ми се учинило да је то њихова грешка јер то није у складу са правописом српског језика, а

сад видим у консултацијама с колегом Вукадиновићем да је Министарство, да је Влада тако ставила па вас молим, господине Шарчевићу, субјекат и предикат у српском језику се не могу одвајати зарезом. Дајте да неко лекторише ове законе пре него што нам дођу. Срамота је да Министарство просвете предлаже законе који нису у складу са правописом српског језика.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Јерков, у чему сам повредио Пословник?

(Александра Јерков: Па не бих знала да кажем.)

Обраћате се министру, не мени. Морате мени да се обраћате.

(Александра Јерков: Да, извињавам се.)

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, амандман није само запета. Амандман гласи овако. (Показује амандман.) Ово је цео амандман. Дакле, то што он садржи једну промену у односу на Владин предлог, али текст који смо ми предложили је овај.

Један од разлога је да додатно оснажимо Владу у правилном настојању да се приступи дуалном образовању. И ова што се сад онако клибери, није се толико клиберила када је то Павићевић предлагао, ваљда зато што треба тамо неко да дипломира, а знам и ко, с оне стране.

Али да се ја вратим на амандман. Дакле, ради се о условима...

(Народни посланици говоре углас.)

Могу они да добацују колико год хоће, мудрог човека не могу омести.

Услови под којима послодавац може да ангажује ученике. Овде стоји, што ми је драго, да није покренут стечајни поступак. Замислите да неко оде на „дуелно“ образовање код оног високог стечајног управника; онај би га учио да свира гитару. Зато је добро, и ми амандманом то подржавамо, да не може ученик да иде код некога ко је у стечају и киме руководи стечајни управник, будући да ми мислимо да су двеста тридесет пет хиљада врхунских мајстора у злочиначком подухвату отпустили странка бившег режима и стечајни управници заједно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

На члан 11. амандман су заједно поднели народни посланици др Санда Рашковић Ивић, др Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић.

Изволите

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Ради се о условима које послодавац мора да испуни ради извођења учења кроз рад и наша примедба и наша сугестија јесте била да ти услови буду што строжи када се већ иде на ово решење, да гаранције буду што чвршће, па смо због тога и сугерисали овај предлог од пет година обављања те врсте активности на којима се ти ученици ангажују.

Рачунали смо да ипак пракса од пет година може да буде нека врста гаранције и у том смислу смо сугерисали ову измену. Мислили смо да она не може да шкоди. Јесте генерално на линији онога што јесте и интенција самог закона и, мислим, штета је што тај амандман није прихваћен. Само толико.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 11. амандман су заједно поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 12. и члан 12. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ђирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маја Виденовић.

Изволите.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Народни посланици ДС су предложили да се и овај члан брише. Он се односи на непосредно претходни члан, о коме смо вам детаљно говорили а који је поред циљева дуалног образовања, те невероватне вредности које у 21. веку 2017. године представљате као приоритет реформе образовања...

Дакле једна од најважнијих ствари су такође услови за извођење учења кроз рад. Како смо у малопређашњем покушали да аргументујемо због чега је то постављено погрешно, због чега ни на један могући начин нису прописани строжи услови заштите на раду малолетних радника, оно што сте у члану 12. прописали, што такође ништа не значи, као што је прописано у члану 11, овде се говори о провери испуњености услова из члана 11. који су некаква декларација коју не разумете, видели смо, ни ви који браните овај закон.

Али оно што смо малопре имали прилике у репликама на нашу аргументацију због чега је овај члан погрешан, и закон наравно, имали смо

невероватну изјаву да ће деца у првом разреду средње стручне школе препознати да ли су за факултет или не.

Мислим да је то јако прецизна политичка порука, да то није никакав лапсус. Мислим да колега народни посланик из СНС-а није направио лапсус него да он озбиљно стоји иза тога, и то је сва погрешност намере Српске напредне странке, која је преточена и у овај закон, преточена у све оне активности, све оно што ви радите ових година.

Ви треба да омогућите једнаке шансе за сву децу, да им омогућите квалитетно образовање, на које по Уставу сва деца имају право, и основношколско и средњошколско, а не да приморавамо децу у првом разреду средње школе да се они тада одлуче да ли су за наставак школовања или не.

То је невероватно. Влада треба да омогући амбијент који ће омогућити једнаке шансе да током читавог школовања квалитетна деца препознају своје компетенције, које су компетенције за 21. век а не компетенције које су заборављене. Ускраћивање једнаких шанси је нешто што је дубоко погрешно. То није лапсус, то је порука СНС-а и сматрам да је то јако опасно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Орлић, право на реплику.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Једнаке шансе, наравно. Једнако ће свако моћи да бира да ли жели да иде на ову или ону врсту школовања, колико јуче, толико данас, а таман толико и сутра. Ако га занима средња стручна школа, моћи ће да изабере свако сходно својој слободној вољи. Ако га можда више занима да иде у гимназију, ако га занима одређени факултет после, све ће моћи лепо да изабере; као што је могао јуче, тако ће моћи и сутра. Ништа немојте да се брину они којима је најважнија брига била да ли ће једнаке шансе важити и за оне које су истерали на улицу и за оне који су им партијски блиски и за које је увек било свега, укључујући разноразне врло уносне послове за државу али и на сваком другом нивоу и у сваком другом смислу. Колико су се бринули о једнакости, показали су. Хвала, нема потребе да нам показују и да нас уверавају додатно.

Него, та успешност о којој причамо сада кад већ улазимо у расправу на тему шта ко предлаже и какав аргумент има за своје предлоге, да ли је успешност, како сте рекли, то да неко овде себи даје за право да коментарише туђе амандмане и туђа образложења а притом му је образложење у амандману, слушајте сада ово: „амандманом је последица амандмана“. Врхунска писменост, морам да признам. И ово пише буквално у сваком амандману који су ти велики стручњаци предложили. Или да неко

пита за позицију зареза а у сваком свом амандману, али сваком, користи зарез уместо тачке. Велика стручност, морам да признам; васколико знање у сваком смислу. И подједнако неозбиљно као и она прича о бесплатним уџбеницима, али не само о бесплатним уџбеницима него и бесплатним рачунарима и филозофској дилеми да ли је воће исто што и поврће, исто што и ужина, коју слушамо од оних удружења грађана горе.

Све то заједно, даме и господо, колико има смисла, толико има резултата. Не само оних негативних резултата по грађане Србије које сте показали, већ и резултата на изборима. Онај цензус погледајте сви заједно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Орлићу.

Реч има народни посланик Михаило Јокић, по амандману.

Изволите.

МИХАИЛО ЈОКИЋ: Као професор математике ја могу да препознам ђака кад изађе на таблу и узме креду и почне да решава задатак да ли ће да га реши или неће да га реши. То сваки искусан професор може да учини.

Ја сам рекао да се одмах у старту може видети коме је потребна додатна настава, са којим ученицима треба радити на вишем нивоу, којим ученицима треба давати теже задатке. А то се, наравно, наставља у другом, трећем и четвртном разреду, када се доноси коначна одлука и ствара могућност да појединци који су све четири године, или све три године, имали додатну наставу, и у ком фонду, могу успешно да заврше факултете.

И одговорно овде тврдим да они који су завршили дуално, који су завршили средњу стручну школу, који су добри мајстори а који су способни да заврше факултет, да су то најбољи факултетски образовани радници у својој струци. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 12. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Милорад Мирчић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић и Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Хвала.

Клуб самосталних посланика је такође предвидео брисање и овог члана, јер сматрамо да је закон лош и предузели смо брисање свих чланова.

Нама није јасно зашто Министарство бежи од образовања. Неколико закона је у последње време донето и није нам заиста јасно зашто Министарство образовања бежи од образовања па је некад дало Министарству финансија да едукује проценитеље непокретности, некад Националној академији да државне службенике школује и образује, а сада видимо да је Привредна комора добила неоправдано велики значај у образовању младих људи.

Јер како, рецимо, да протумачимо ову реченицу, члан 12? „Привредна комора Србије образује Комисију за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца (у даљем тексту: Комисија) за образовни профил или групу образовних профила.“

У предлогу овог закона ништа даље не знамо, никакве ближе одредбе нису дате о саставу, условима и критеријумима за избор и о мандату чланова комисије. Значи, која је то комисија, који су то услови по којима се она бира ми заиста у овом предлогу закона нисмо видели. Колико траје мандат члановима комисије такође нисмо видели и сматрамо да је то апсолутно недопустиво.

Та привредна комора не може да има толики утицај на образовање младих људи и зато ми сасвим оправдано сматрамо да ће млади људи бити јефтина радна снага и да ће се повлашћени послодавци...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Павловић.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Ми смо, што се тиче овог члана, такође поднели амандман да се овај члан брише, зато што сматрамо да је немогуће овај закон на било који начин поправити било каквим амандманима.

Ви сте свесни, министре, и сами, а верујем и остали посланици уколико су добронамерни, да данашње образовање ученика у огромној мери, ако не и у круцијалној мери, зависи од финансијске ситуације родитеља.

Подсетимо само на чињеницу да је на Блумберговој листи беде за 2017. годину Србија на осмом месту. Дакле, Србија је осма најсиромашнија земља на свету. Подсетимо, за оне који можда нису толико упућени како се овај „индекс беде“ формира. Он се формира тако што се у обзир узима инфлација и степен незапослености. Незапосленост је у Србији огромна. Тако да немојмо дозволити да сутрашње образовање деце, њихова едукација зависи од материјалне ситуације родитеља.

Деца у огромном броју случајева морају да одустану од својих снова, од својих жеља, од својих настојања за образовањем управо зато што

њихови родитељи не могу да им пруже адекватно образовање. Зато вас позивам да започнете конкретне корените реформе да бесплатно образовање буде доступно свим ученицима и позивам и апелујем да то почнемо тако што ће уџбеници за сву децу основних и средњих школа бити бесплатни.

Ми смо извели једну рачуницу, која каже да само за децу која се школују у Београду та цифра износи негде око пет милиона евра. Тако да, уколико се одрекнемо непотребних трошкова попут јарбола, попут фонтана које никоме не служе, можемо да пружимо деци у Београду, али после и у осталим деловима Србије, бесплатне уџбенике, а то је један од предуслова за квалитетно образовање и заиста једнаке шансе за све и за свакога. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Ненад Константиновић.

Изволите.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Даме и господо народни посланици, малопре смо причали о томе шта је то, које то све услове треба послодавац да испуни, а сада се следећим чланом, чланом 12. утврђује ко је тај ко ће да провери да ли је послодавац испунио услове.

Према концепту вашег закона и према вашем предлогу, тај што проверава услове је Привредна комора. Дакле, удружење послодаваца проверава послодавца да ли је испунио услове.

Ми сматрамо да то није прихватљиво, да би Министарство требало да проверава да ли су испуњени услови, да Министарство треба да формира комисију, да није довољно да један представник Министарства буде у комисији а да целу ту комисију формира Привредна комора Србије. То бисмо могли чак да назовемо и сукобом интереса.

Дакле послодавац, који је одговоран за спровођење учења кроз рад, испуњава услове, а проверава га практично његова привредна комора да ли је испунио или не. На овај начин ми дубоко сумњамо да ће послодавци који се укључе у овај програм у ствари испуњавати услове. Министарство би требало да буде то које такву ствар проверава. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Никола Савић, по амандману.

Изволите.

НИКОЛА САВИЋ: Даме и господо народни посланици, овим и осталим амандманима СРС изражава свој став према овоме закону. Ми смо најискреније убеђени да је овај закон непримењив у пракси. Непримењив је

из више разлога, а ја ћу овде навести само један, о којем су данас мало говориле моје колеге посланици.

Наиме, огромна већина послодаваца неће бити у стању да испуни услове који се траже овим законом. То ће можда испунити мали број њих и неке стране фирме. Нешто ми све мирише на то да се овај закон, попут још неких других закона, и прави због тих страних фирми. А да је то тако ево један пример.

Пре неколико дана имао сам прилику да разговарам са власником једне приватне фирме која се бави ископом земље. Он ми је рекао дословце овако: „Питај ти горе те твоје колеге у Скупштини и министра да ли они знају колико кошта један сат рада са булдожером, са багером.“ Па онда наставља даље, буквално га цитирам, па каже: „Да ли сам ја луд да о свом трошку, са својим машинама обучавам неког, обучавам га бесплатно, па још за све то и да му платим?“

Онда ја сад додајем овде – чак и када би пристао човек на све то, поставља се питање а где наћи ту базу где би могли да се обучавају, где наћи њиву, ливаду, утрину, пашњак или шта већ све, а знамо да је, рецимо, багериста, виљушкар, дизаличар, да су то дефицитарна занимања, која потпадају под одредбе овога закона.

Дакле, овај закон се пре свега односи на профит. Значи, главни интерес му је профит, а није образовање. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Милетић Михајловић, по амандману.

МИЛЕТИЋ МИХАЈЛОВИЋ: У вези с овим амандманом сматрам да треба имати у виду да ту имамо један партнерски однос између онога што је школство, између онога што је Министарство као капа у области образовања, и онога што је производња, што је фабрика, што је погон.

Ми имамо овде категорију учења кроз рад, па самим тим и део програма наставе и учења произлази из онога што је процес производње, што је технологија у том привредном субјекту, тако да је, у сваком случају, тај партнер најкомпетентнији за програм и за испуњавање услова. Из тих разлога природно је да Привредна комора буде та, која је, са друге стране, капа над привредним субјектима, која оцењује испуњеност услова.

Овде имамо један потпуни партнерски однос између онога што је учење у школи и учење кроз рад. Оно што се учи кроз рад, што се учи у фабрици, у погону, у производњи, не може да се учи у школи, и обрнуто. Према томе, то је један нови вид сарадње, који даје сутрадан стручњака који ће бити и теоријски поткован, а са друге стране апсолутно у току са свим оним што је сама технологија и ток производње, што није било у ранијем периоду. Из тих разлога такав амандман не треба прихватити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има Ђорђе Вукадиновић, по амандману.

Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Исто као и са овим претходним, 11. и 12. су везани амандмани и, без обзира на то што смо ми издвојени из ове групе колега, слажем се генерално са оним што је рекла већина колега.

Услови су дакле неодређени, доста неодређени, сад да не бих трошио време, да не бих читао, то је да нису осуђивани, да нису кажњавани, да испуњавају услове, а онда као тело, као инстанца која ће утврдити да ли се ти услови испуњавају појављује се Привредна комора.

То је садржај нашег амандмана који је следећи, али поента је у томе да, и ту је колега Константиновић у праву 90%, што би се рекло, да једно тело које је у суштини удружење послодаваца треба да процењује да ли послодавац испуњава услове. Нама је то од почетка била проблематична формулација и на то се односи наш следећи амандман.

Сувише велики терет, сувише велика одговорност се придаје и у руке ставља једном телу које, по нашем осећају, није за то оспособљено и већ ако нешто мора да се ради, ако се иде у том правцу. онда боље да Министарство преузме одговорност у потпуности, а не да, као што стоји, Министарство контролише Комору, која утврђује, ако сам добро разумео, испуњеност услова. Министарство је отприлике онда нека виша инстанца, контролна инстанца.

Господине министре, кад већ идете, као и онда када је био онај претходни закон у питању, онда сам рекао океј, то јесте у правцу централизације, али преузмите одговорност до краја па онда да знамо кога да хвалимо или кога да критикујемо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Колегинице Стевановић, ви сте у систему. Да ли желите поново по амандману да говорите? (Не.) Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Милимир Вујадиновић.

Изволите

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Врло помно сам испратио ову расправу поводом овог амандмана и наравно да је неистина генерално све ово што је изречено приликом образложења амандмана.

Исправно је што ће Привредна комора свакако вршити контролу испуњености услова за учешће послодавца у настави кроз рад. Оно што је дефинитивно неистина и што је мало пре изречено, важно је то пре свега због грађана Србије, јесте да Министарство неће имати увид у испуњеност тих услова. То није тачно. Једноставно, пре свега, поштовани грађани

Србије, Привредна комора формира комисију, у комисији се налазе, ево како прецизно каже закон – наставници из области средњег стручног образовања и васпитања, инспектор рада и представник Министарства.

Није ни чудо отприлике од кога долази ова квалификација да Министарство неће имати увид у испуњеност ових услова, с обзиром на то да долази од човека који се данас, не могу да заборавим, цинично смеје свима онима који су настрадали у НАТО бомбардовању, притом оптужујући своју земљу да је сама проузроковала бомбардовање не водећи рачуна свакако о деци која су изгубила животе тих дана, о осећањима родитеља Милице Ракић, родитеља деце у Плаву и тако даље и тако даље.

Али, на крају крајева, чули смо и образложење од стране представника Посланичке групе Доста је било да, ето, боже мој, стварамо јефтину радну снагу, да неће имати сви једнаке могућности. Па, имаће једнаке могућности. Морају да науче да не може свако у овој земљи да буде стечајни управник који ће да намешта послове својој куми, фирми своје супруге, не може свако у овој земљи да буде виноградар који је виноград подигао народним новцем од пар стотина хиљада евра, не може свако у овој земљи да буде заменик директора Поште за 150.000 динара и тако даље и тако даље. Неко у овој земљи мора и да ради, да се бави занатом, па у том погледу предлажем да одбијемо овај амандман и свакако да подржимо предложено законско решење. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Ана Стевановић као заменик председника посланичке групе.

Имате основа за реплику јер је поменута Посланичка група Доста је било. Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Свакако ћу је искористити.

Слажемо се колега и ја да сви грађани Србије треба да имају једнаке шансе. Ми обоје знамо, и сви овде у овој сали, грађани Србије и те како добро знају, и неке колеге из опозиције су такође рекле, да ви данас у оваквој Србији, ако немате чланску карту СНС-а, не можете да будете ни радник у тоалету малтене. Тако да немојмо да се заваравамо. Немојте, молим вас, да се правимо наивни и блесави.

А да не говоримо о могућностима за децу. Деца немају никакве шансе, а да их одређујемо према сиромаштву. Значи, сиромаштво у Србији већ смо видели колико је, најсиромашнија смо земља у Европи. Тако да немојмо причати о једнаким шансама кад су једнаке шансе последња ствар коју деца у Србији, и људи у Србији и грађани Србије имају. Молим вас, немојмо да будемо цинични и да будемо неискрени док причамо у овом дому. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ђукановић је указао на повреду Пословника.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Ја вас молим, ал' заиста вас молим, то се већ трећи пут понавља. Члан 107. је у питању, вређање достојанства овог парламента и уопште вређање интелигенције свих нас овде. Овде се стално помиње како је Србија најсиромашнија земља у Европи. Молим вас да реагујете. То није истина. То је ноторна лаж која се овде износи. То је заиста ноторни безобразлук оних који нам причају како су деца сиромашна, а они су путем стечаја зарађивали милионе и милионе, односно њихов лидер.

Ја вас молим да убудуће реагујете, зато што овакве ствари не смеју да се износе и да се овако обмањује јавност. То једноставно није истина, а баш овај закон може да нас доведе дотле да имамо кудикамо бољу привреду него што смо имали досада, кад су махери за стечај овде управљали, кад су владали овом земљом и када су је пљачкали. Овај закон доводи до тога да се привреда побољша, тако да апсолутна подршка овом закону а овакве ствари морају да се сузбију. Хвала вам.

(Ана Стевановић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стевановић, немате основа за реплику; ово је била повреда Пословника, која је указана мени. Ја могу да учиним повреду Пословника и на то је указао малочас колега, тако да ви немате основа за реплику.

(Ана Стевановић: Онда реагујте на вређање.)

Немате основа за реплику, колегинице Стевановић.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.)

Право на реплику има народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Јесте, погрешно је, ми смо то већ неколико пута данас објаснили, а објаснићемо опет, није спорно. Помињање СНС-а у контексту – шта ти данас све не можеш у смислу посла ако ниси у СНС-у. Додуше, с друге стране, разумем да је неко морао да помене тоалет, јер отприлике тај ниво расправе ми и слушамо с те стране.

Да ли је, кажите сами, грађани Србије, неко из СНС-а ако припада редовима посланика који седе баш на супротној страни сале и баш ради у јавном сектору Србије данас, прима неку плату. Мени је невероватно да је тај неко у исто време и члан СНС-а. Знамо сви да није. Представља тамо неке друге странке, покрете, измишљена друштва грађана, Младе горане и шта су већ. Није у СНС-у а ништа му не фали да буде плаћен из буџета, или

његов члан породице. На разним местима, можете да бирате институцију, има их, људи раде и у Народној скупштини, у различитим судовима, у Агенцији за борбу против корупције, шта год вам падне на памет наћи ћете неког. Јесу ли они чланови Српске напредне странке? Не бих рекао. Дакле, толико о истини и озбиљности.

А ако ћемо да причамо на тему једнаких шанси, ајде да видимо овако. Можда неко сматра за добар пример једнаких шанси то да бира сопствене кандидате за народне посланике на интернет онлајн-конкурсу. То је вероватно добар пример демократије једнаких шанси, а да ли је то озбиљан приступ? Па то видимо кроз последице, кроз резултате таквог рада, кроз свирање и певање у Дому Народне скупштине. Тај ниво озбиљности иде са оним нивоом озбиљности за селекцију сопствених кадрова. Пребацивање кампањског новца на приватне рачуне, на рачуне фирми које су основали ти на онлајн-конкурсу изабрани посланици. Је л' то озбиљност? Па јесте, ал' таман на нивоу таквог постављања политичких темеља и таквог бирања кадрова.

Крајњи резултат, број гласова, даме и господо, број гласова испод броја неважећих листића, и то је једна потпуно јасна...

(Председавајући: Захваљујем, колега Орлићу.)

И тиме завршавам, господине председавајући, неизбежна последица таквог кадрирања, таквог одсуства политике и такве штетности у сваком смислу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем још једном.

На члан 12. амандман у истоветном тексту...

(Ана Стевановић: Реплика.)

А ви сте се препознали у овоме што је говорио колега Орлић? Али није поменута Посланичка група Доста је било, не знам зашто сте се препознали. Захваљујем.

На члан 12. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић, предлагач амандмана.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине, овде се говори о провери испуњености услова и улози привредне коморе, у овом случају Привредне коморе Србије и других привредних комора, у дуалном образовању. Овај закон о дуалном образовању у својој примени ангажоваће управо све оне којих се тиче овај закон, почевши од наставника, односно школе, послодаваца, локалних заједница, Министарства просвете, привредних комора, до родитеља и самих ученика. На тај начин ћемо се

моћи најбоље укључити у процес модернизације Србије коју спроводимо сада, на жалост наших коалиционих партнера а на срећу грађана Србије.

Када се малопре једна посланица изразила да ће овај закон о дуалном образовању у првом реду штитити оне који имају чланске карте СНС-а, морам да кажем да то није истина. Управо се њена мајка налази у једној институцији а нема чланство СНС-а, и то је заиста лицемерно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Атлагићу, молим вас да говоримо о амандману.

Реч има предлагач амандмана Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овим амандманом и чланом Привредној комори се даје одређени значај. За време власти странака бившег режима имали смо непривредну активност, непривредну комору. Дакле, мени је дирљиво кад произвођачи ничега покушавају да причају о образовању мајстора, занатлија и тако даље. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: О повреди Пословника, народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Члан 104 – забрањено је да посланик на било који начин износи ствари из приватног живота других посланика. Тако да, што се тиче имовине како чланова наше посланичке групе тако и осталих, позивам грађане Србије да више не дозвољавају да њима било ко манипулише, зато што, кад говоримо о нашим примањима, о нашим рачунима, сви подаци су јавни, како на сајту Агенције за борбу против корупције тако и на сајту Отворени парламент, тако да бих заиста молила да више престанемо са тим суманутим оптужбама да је неко украо неке стечајне милионе или да не знам колико новца свако од нас има на рачуну. Сви подаци су јавни, тако да би било занимљиво упоредити наше имовинско стање са имовинским стањем неких других посланика, који се упорно на ово позивају.

А што се тиче чланских карата и запослења неких, пошто су посланици поменули чланове наших породица, постоје људи који имају изузетне биографије, изузетна достигнућа, изузетну стручност, тако да оно што њих квалификује јесте управо то.

И молим да се више овакве ствари заиста не дозвољавају у Скупштини. Пре свега мислим на вас, председавајући. Апелујем да не дозволите овакве сумануте аргументе док говоримо о амандманима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стевановић, то да ли сте се препознали и ако сте се препознали није на мени да судим. Да је поменута посланичка група којој припадате, сигурно бисте имали основа за реплику.

Малочас сте тражили реплику на указану повреду Пословника. То је елементарно познавање или непознавање Пословника о раду Народне скупштине Републике Србије.

Нисам желео да вас прекинем, саслушао сам вас, а злоупотребили сте Пословник и, сходно члану 103. став 8, време које сте искористили кроз злоупотребу Пословника одузећу од времена ваше посланичке групе.

Повреда Пословника, народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, члан 107 – достојанство. Под достојанством се подразумева истина. Претходни говорник је рекламирао члан 104. и ви сте то пустили; додуше, санкционисали сте. Он не говори о приватном животу других лица, он говори о праву на реплику. Дакле, неко ко је доктор неких наука требало би макар да зна да прочита Пословник о раду Народне скупштине. Ја јесам земљорадник, али сам макар успео некако да прочитам, са тешком муком, Пословник, из простог разлога што га је доносила странка бившег режима.

Члан 107. каже – који се односи на приватни живот других лица. Да би се ово десило, неко мора да каже име и презиме тог лица, а ако узмемо да неко због тога што је рекао да неко ради у Агенцији за борбу против корупције – што је, успут, тачно – а нема чланску карту СНС-а, то је исто приватни податак као и тврдња, нетачна тврдња, да сви запослени у јавном сектору имају чланску карту СНС-а. Очигледно да немају, и по овим примедбама то се види.

Не тражим да се о овоме гласа, али вас молим да убудуће обратите пажњу на ове писмено неписмене да не цитирају погрешан члан Пословника. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ристичевићу, мислим да сте у уводном излагању кроз образлагање повреде Пословника коју сматрате да сам учинио дали одговор који сам ја желео да пружим на указану повреду Пословника. Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни? Моје је да питам. (Не.)

На члан 12. амандман су заједно поднели народни посланици др Санда Рашковић Ивић, др Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић.

Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Оно што сам рекао у прошлом јављању, и сада бих замолио само господина министра да прокоментарише, видим да је с разумевањем слушао.

Дакле, имамо неке услове, они су доста неодређени, и имамо Привредну комору, која треба да контролише испуњеност тих услова, а

Министарство ту само партиципира као контролна инстанца. Нисам рекао да ту Министарства нема.

Моје питање је врло једноставно, господине министре. Зашто нисте обрнули мало ред ствари па да Министарство прави комисију и контролише а Привредна комора, и то би било логичније, има члана у тој комисији Министарства, него да Министарство има члана у комисији Привредне коморе?

И сами знате да то није само ситница него је суштинска ствар, и волео бих да, ако бисте били љубазни, просто прокоментаришете зашто сте ту, на неки начин, скинули тај део терета или одговорности, бар посредно, индиректно, са Министарства а пребацили га на Привредну комору, која, верујем, није у стању да тај терет изнесе. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив Главе III и члан 13. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Господине министре, сада од члана 13. почињу они чланови закона који посебно указују на то колико је овај закон неморалан и колико заправо иде искључиво у корист послодаваца, а од деце, коју ћете преварити лажним обећањима да упишу дуално образовање, прави јефтину радну снагу.

Наиме, сада долази серија чланова који говоре о уговорима у дуалном образовању, а видећемо у осталим члановима да има две врсте уговора. Један је уговор о дуалном образовању, други је уговор о учењу кроз рад. Један уговор склапају школа и послодавац, други дете или законски заступник, уколико се ради о малолетном лицу, и послодавац итд.

Оно што се види из свих ових уговора јесте то, господине министре, да Влада Републике Србије нема апсолутно никакву намеру да обавезе послодавце ни на какву врсту обавезе према тој деци која сутра треба да упишу неки од дуалних профила.

Зато ми кажемо да ви њима дајете лажно обећање, јер то све што сте ви нама рекли – да ће се они запослити, да ће моћи да наставе школовање, да ће моћи после да започну бизнисе, то све у овим уговорима не пише, и у томе је кључна разлика између тог вашег тако чувеног и тако радо

помињаног немачког модела и нашег, у томе што у Немачкој дуално образовање подразумева да се ниједно дете не упише у школу уколико не постоји радно место код тог истог послодавца код којег се то дете обучава на ком ће он сутра, за три године или четири, да почне да ради. И само то је дуално образовање, а то што ви нама нудите није дуално образовање. То је дечји рад што ви нама нудите.

Ви послодавца нећете, господине Шарчевићу, о томе ћемо причати кад дође тај члан, да обавезете чак ни на то да, уколико раскине уговор са школом, он буде задужен за то шта ће та деца радити у будућности. Па чекајте, како може школа да нађе баш истог послодавца, са истим потребама, са истим образовним профилима који ће да преузме сву ту децу ако је један послодавац раскинуо уговор? Не знам како можете такву обавезу да наметнете било коме; да нађе истог послодавца, са истим потребама за истим бројем деце, са истим образовним профилима.

Дакле, или не можете то да урадите или вас је баш брига за ту децу коју шаљете у дуално образовање. Како можете да претпоставите да ће се тако лако наћи фирма која ће моћи сву ту децу да преузме? Зашто нисте обавезали фирму да има неку обавезу према тој деци која ће сутра тамо радити за 70% минималца?

Због ових чланова који сада следе ми говоримо да је све што тој деци нудите лаж, и у овим члановима је то и доказано.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Љубица Мрдаковић Тодоровић, по амандману.

Изволите.

ЉУБИЦА МРДАКОВИЋ ТОДОРОВИЋ: Поштовани господине министре, ми из СНС сматрамо да је закон о дуалном образовању добар и да све предложене амандмане типа *copy paste* „брише се“ треба одбацити.

Наравно, господине Милићевићу, одмах да се разумемо, легитимно право посланика је да предлажу амандмане, чак и овакве врсте, али имам и ја легитимно право да коментаришем на свој начин, кроз фигуративно изражавање, овакве и сличне амандмане.

Зарад јавности и будућих школараца, који ће се, рецимо, одлучити на овакав вид школовања и образовања, желим да кажем неколико података. Рецимо, Техничка школа „15. мај“ у Прокупљу се спрема да оствари сарадњу са компанијом „Џонсон електрик“. На истом путу је и Пољопривредна школа из Прокупља. Млекарска школа Пирот се спрема да постане компанијска школа, зато што имају своју производњу млека и млечних производа, желе да прошире то тржиште, чак се и размишља о оснивању сточарског одељења; ако грешим, ви ме исправите.

Што се тиче Ниша, Електротехничка школа „Мија Станимировић“ и Машинска школа имају изузетну сарадњу са домаћим и страним компанијама. Рецимо, Прехрамбено-хемијска школа у Нишу има изузетну сарадњу са „Идеом“ и са „Кланицом“, тако да се ученици који похађају овакву школу касније запошљавају.

Посебно ћу поменути Правно-пословну школу у Нишу, за коју влада велико интересовање од стране ђака. Има дугогодишњу сарадњу са ГИЗ-ом. Ту је учествовала и Немачка влада у сарадњи, и ова Правно-пословна школа у Нишу има изузетну сарадњу и са Економским факултетом у Нишу и са Правним факултетом у Нишу, и са многим банкама у Нишу, и ученици те школе су углавном на европским такмичењима у виртуелним предузећима односили прве награде, наравно захваљујући свом раду али и ентузијазму својих професора и наставника.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Колега Ђурићу, желите по амандману? (Да.)

По амандману, народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Врло кратко. Ево сада је речено – две школе планирају да се вежу за једну фирму. Две. Океј, нека је и само једна школа, то је солидна количина деце. Шта ће се догодити када та једна фирма сутра прода погоне или прода удео...?

(Александар Мартиновић: Ти децу мериш у килограмима?)

Рекао је „количина деце“.)

Молим вас, опомените колеге да не добацују.

Шта ће се догодити кад та једна фирма сутра прода удео или акције, или прода погоне неком трећем лицу и дође неки нови власник који ће да промени производњу и ти образовни профили том новом власнику постану непотребни? О томе је малопре колегиница говорила; то законом није решено.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По амандману реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Ради се о једној...

Ја бих замолио само мало, ако може, да...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само мало тише, молим вас.

Изволите, колега.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Ја бих замолио само мало, уколико постоји могућност за једну толерантну расправу и, наравно, дискусију у једној атмосфери која подразумева поштовање принципа демократије.

Застрашивање да ли ће се нешто десити или се неће десити у смислу да ли ће се мењати производни погони, да ли ће се мењати планови рада, да ли ће се мењати послодавци, отворати нове фабрике итд. ипак нема основа, због тога што је, иако могу да прихватим да можда и у Предлогу закона стоји могућност бољег прецизирања, и ово што је наведено и нормирано као предлог који ћемо усвојити, по дубоком убеђењу Посланичке групе Социјалистичке партије Србије, довољно имајући у виду да се дуални систем образовања везује за планове који се у оквиру просветних планова средњих школа дефинишу и не везују се на тај начин за послодавца. Како се мења послодавац, тако се може променити и просветни план и усмерити на другог послодавца.

Осим тога, не сме се послодавац поистоветити са професором и наставником, јер ће наставник разредне наставе или наставник који ће спроводити практичну обуку ученика увек бити присутан уз ученике који ће ту обуку морати да прођу.

Дакле, ако се на тај начин посматра и тај приступ има када је у питању дуално образовање, онда нема разлога за страх. То је отприлике разлог због чега овакве и сличне амандмане не треба прихватити. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 13. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Божидар Делић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

С обзиром на то да се предлагачи нису јавили, реч има народни посланик Дубравко Бојић по амандману.

Изволите.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Говорећи у начелној расправи изнео сам став Српске радикалне странке о овом облику образовања и изразио одређену сумњу да оно не може заживети у земљи Србији као земљи слабе и неразвијене привреде. То што сте у креирању овог закона користили искуства из неких западних, развијених земаља никако не може нити сме бити гарант да ће оно опстати на нашем образовном простору.

Члан 13. Предлога закона регулише постојање две врсте уговора – уговор о дуалном образовању, којим се уређују међусобни однос школе и

послодавца, и уговор о учењу кроз рад, којим се уређује међусобни однос послодавца и ученика, односно родитеља или другог законског заступника.

Нашим амандманом тражили смо брисање овог члана, зато што су услови које овај уговор предвиђа неповољни и по школу и по послодавца, а делимично и по ученика, односно његовог правног заступника.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Ми из Нове странке, Клуба самосталних посланика сматрамо да је овај закон о дуалном образовању штетан, да га треба повући из процедуре и стога се, наравно, не слажемо ни са чланом 13, који је тренутно у расправи. Нашим амандманом тражимо да се он брише, као и сви остали чланови закона, а он, иначе, говори и дефинише уговоре о дуалном образовању.

Господине министре, не постоји ниједан закон и ниједан уговор који вам треба бити важнији од уговора који сте овде постигли са грађанима Србије оног дана када сте полагали заклетву и потписали је. То је најважнији уговор, који вас обавезује на дужности министра. Колико год да је та функција светлуцава, колико год да вам се тренутна власт у министарској фотељи чини удобном, лепом, фином, то све стоји, али немојте у позним радним данима дозволити да младе дефинишете као будуће слуге, и то за цео живот, у рођеној земљи, и да останете упамћени као неко ко их је осудио да буду најјефтинија радна снага у сопственој држави.

Мислите и сами сопственом главом, повуците овај закон, немојте се поводити аплаузима и ласкањем оних посланика који атмосферу у овој скупштини, што и сами видите, своде на ниво рудиментарне заједнице. Још једном апелујем на вас да усвојите овај амандман и повучете закон.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Тепић, ја апелујем на вас да поштујете достојанство и углед Народне скупштине Републике Србије, и да поштујете достојанство сваког посланика и да поштујете министра као представника Владе Републике Србије.

Начин на који сте се обратили не говори у прилог вашој констатацији. Молим вас да то убудуће учините. Захваљујем.

Реч има народни посланик Бранимир Ранчић, повреда Пословника.

Изволите.

БРАНИМИР РАНЧИЋ: Захваљујем.

Члан 107, достојанство Скупштине. Претходни говорник је у свом излагању обраћајући се господину министру употребио речи: „ваше позне

године“. Заиста не знам шта је ту лоше уколико човек има 50 или 60 година. Да ли стари људи немају право на живот и на рад?

Такође, ово друго што сте рекли заиста нећу да коментаришем, али у једном од излагања, мислио сам да сте по професији психолог или психијатар, употребили сте, обраћајући се посланику Орлићу, „његове инсуфицијентне когнитивне функције“.

Да ли ви знате да постоје нормалне когнитивне функције и патолошке когнитивне функције?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само се обраћајте мени, колега Ранчићу, молим вас.

БРАНИМИР РАНЧИЋ: Према томе, желим да вам кажем, уколико желите да разговарате о когнитивним функцијама, можете доћи код мене, а ја као неуропсихијатар могу са вама да водим полемику о томе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ранчићу, указали сте на повреду Пословника члан 107. Сматрам да нисам прекршио указани члан Пословника, из једног простог разлога, јер сам сугерисао колегиници да поштује углед и достојанство Народне скупштине Републике Србије и да поштује достојанство и министра, наравно, као представника Владе и сваког посланика, и позиције и опозиције.

Не желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Сматрам да је пређашњим излагањем повређен члан 107, односно достојанство, тиме што...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Тепић, не можете указати на идентичан став на који је указао малопређашњи говорник.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Не чујем вас. Можете само мало гласније?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете указати поновно на повреду члана 107. Пословника о раду Народне скупштине...

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Прекинули сте ме док нисам наставила да ређам још неколико чланова које сте повредили.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Морате најпре да се позовете на члан, па тек онда да говорите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Дакле, повредили сте уједно и члан 108, који претпоставља да треба да се старате о реду на овој седници. А ред на овој седници, као што апелује већина народних посланика, нарочито већине, односно власти, јесте да се говори истина.

Дакле, сматрам да је требало претходног говорника да опоменете оног тренутка када је почео да мени нуди овде некакве услуге, што он може

да ради у СНС-у, да тамо колегиницама и колегама нуди своје стручне или нестручне услуге. Мени његова помоћ није потребна, али је потребна овој земљи у првом реду овом парламенту, овој земљи....

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Управо ћу испоштовати члан 108, на који сте указали, да бисмо се вратили на оно што јесте тема данашњег заседања, а то су амандмани на Предлог закона о дуалном образовању.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Ја се слажем, али ви сте оставили расправу да крене у погрешном правцу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Дуално образовање неће решити ни један једини проблем од којег пати наш образовни систем. Проблема је много. Могу да се сажму у две категорије; то је да је наш образовни систем, почев од предшколског па надаље, под један – неправедан, под два – застарео. Уместо што доносимо закон о дуалном образовању, који ће да легитимише те лоше резултате, требало би да се манемо тога и да кренемо да се бавимо решавањем проблема који су у корену свих проблема нашег образовања.

Треба да почнемо од тога да је цео систем неправедан и да фаворизује децу бољестојећих родитеља. Од предшколског преко основношколског образовања родитељи грцају, дижу кредите да плате силне трошкове нашег као бајаги бесплатног образовања.

У основној школи треба да почнемо од растерећења родитеља тако што ћемо платити из буџета Републике Србије све трошкове набавке уџбеника, да родитеље макар тог трошка, за почетак, док радимо на реформи и на осталим реформама које су неопходне, поштедимо.

Посланичка група Доста је било је израчунала да би нас коштало само 0,15% буџета Републике Србије на годишњем нивоу да сва деца у основним школама добију бесплатне уџбенике. Молим вас да ово узмемо озбиљно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Милетић Михајловић.

Изволите.

МИЛЕТИЋ МИХАЈЛОВИЋ: Наравно да ја уважавам право и могућност свакога да кроз свој амандман предложи брисање одређеног члана, али то мора да има свој пуни смисао у контексту понуђеног закона. У конкретном случају члан 13. говори о врстама уговора које треба склопити у реализацији дуалног образовања. Ако се предлаже – брише се

тај члан, онда се у образложењу каже због чега се брише и шта се нуди уместо тога што је овде у Предлогу закона дато.

Дакле, дуалним образовањем се шири лепеза модела реализације наставе и учења. То је један нови вид, прилагођен новом времену, мада је таквих типова образовања, који су били везани за привредни субјект, за производњу, за занат и тако даље, било и у ранијем времену. Али ништа природније нема, ако говоримо о дуалном образовању, него дефинисати одређене услове и односе између школе и онога где се врши образовање кроз рад.

Према томе, неопходан је један такав уговор између школе и послодавца с једне стране, а са друге стране свакако је неопходан и врло важан уговор између ученика, односно родитеља или другог законског заступника и послодавца, јер ту имамо један специфичан вид учења који досада, ван дуалног образовања, није постојао, а то је учење кроз рад. И то подразумева неке нове услове, неке нове моменте, неке нове амбијенте у учењу итд., као и односе, и ту морају свакако и родитељи да имају своју улогу. Уосталом, родитељ не може да се изопшти или да буде по страни онога што јесте специфичан вид образовања, а свакако да је дуално образовање веома специфично и из тих разлога стоји неопходност ове две врсте уговора.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 13. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овај закон о дуалном образовању заиста је реформски. Он је уједно и модеран, на свој начин се уклапа у модернизацију Србије за коју смо се определили.

Трагично је и жалосно што се негира целокупан овај закон, не само овај члан, о дуалном образовању управо од оних који су довели наше школство и просвету, па и учење кроз рад и за рад на најнижи могући ниво у историји школства и педагошких идеја.

Посебно је ових дана нападала помоћница бившег министра, госпођа Турајлић, која је на ТВ Н1 ЦИА изјавила да је против доношења овог закона. Управо је она једна од главних криваца, уз Тинде Ковач, за растурање нашег васпитно-образовног система. И на крају, да има бар мало професорске части и педагошко-грађанске националне одговорности, као што нема, не би требало да се појављује у јавности са својим погубним

изјавама, јер је њу историја школства већ ставила на место као једну од растурача нашег васпитно-образовног система. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има предлагач амандмана, народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, овде се ради о уговорима и уговори ће обухватати одређени број деце.

Ја молим колеге који су већ два пута употребили израз „количина деце“ да то не раде. То показује можда њихов однос према тој деци, то показује можда жељу да је уместо дуалног образовања неке ко је вешт у рукама, неке коме одређени предмети не иду у школовању и ко је способан да буде добар зидар, тесар, механичар и тако даље, неке ко жели да се школује тако кроз рад алтернатива углавном улица.

Дакле, боље је дати шансу младима којима одређени предмети у школи не иду, који желе да кроз рад науче, оспособе себе да знање буде применљиво – ја молим колеге да их не називају количином – јер ти људи углавном, ако наставе школовање буду добри инжењери, то је рекао колега Јокић, али уколико буду мајстори, буду врхунски мајстори и могу да направе све што пожелеле; све што око види, они су спремни да то направе.

Друго, као људи буду изузетно квалитетни, а као младићи буду веома способни за војску, патриотски су углавном опредељени, и чим напуне 19 година, заврше занат и запосле се, момак и девојка са 18 и 19 година, прво следеће што ће да им се деси у тој фабрици је брак.

Дакле, то је веома значајно и за породицу и молим оне који се наводно залажу за породичне вредности да кроз дуално образовање виде да је то добро и за породице, за оне које ће настати и за оне породице из којих та деца долазе, и кроз дуално образовање, односно кроз образовање кроз рад постају врхунски мајстори, а морам рећи, за разлику од припадника странке бивших режима, многих од њих, част изузецима, постају и добри људи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На назив 1 дела Главе III, назив изнад члана 14 и члан 14 амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Дакле, опет о уговорима. Уговор о дуалном образовању, који је овде први сада у неколико чланова, закључује се између школе и послодавца најмање на период од три, односно четири године, јелда, колико већ том ученику траје образовање.

Сад у овим наредним члановима ви имате разне обавезе школе, ниједну обавезу послодавца, између осталог и врло чудновату и проблематичну обавезу школе, за коју ћемо инсистирати да нам објасните – у случају да послодавац раскине уговор, на који начин ће школа која је на то обавезна да обезбеди деци да наставе образовање у некој другој фирми.

Ево, једна колегиница је мало пре говорила у суперлативу о некаквој школи која ће за извесну млекару школовати децу која ће тамо радити. Када та млекара раскине уговор са школом и одлучи да више не жели да спроводи програм дуалног образовања, а по ономе што сте ви дефинисали то може да уради када просто процени да више нема потребе за тим, министре Шарчевићу, где ће та средња школа у Нишу наћи нову млекару која ће да запосли сву ту децу, која ће да преузме њихово образовање на истим тим профилима, да наставе тамо где су почели у претходној школи?

И због чега, господине Шарчевићу, не желите послодавца да обавезете ни на једну једину ствар, па између осталог чак, ево, ни на овако основне обавезе према школи?

Друга ствар је што нећете према деци да их обавезете, али о томе ћемо причати када будемо причали о уговорима о учењу кроз рад, сада смо у делу који говори о односу школе и послодавца. Дакле, и школе су подређене послодавцима, Привредној комори, и морате нам објаснити такве ствари.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Једва сам чекао нешто конкретно. Ово је досад било све исто, па сам записивао. Ево, сад је конкретно. Значи, све досада је било – лажи, треба да ме је срамота, варамо децу, јефтина радна снага. Па пошто не могу да одговарам стално на исто, хајде да вам кажем о Млекарској школи.

Није у Нишу него у Пироту. Она је право национално благо, и то је нешто што раде већ деценијама, чувени пиротски качкаваљ као бренд. Имају своју продавницу у центру Пирота. И ту ће се дешавати. То је сад појам ученичке компаније.

Претходни закон, који смо прошли пут усвајали, и ако дођу на ред остали закони који су сада у Скупштини, о средњем и основном, говори о

ђачким задругама. Оне могу прерасти, као и на факултету, у спиноф-компанију. Тако да овде нема ни послодавца.

Ово је један редак, добар пример и то је уникатна школа. Таква се иста сада организује у Зрењанину. Тако да је ово једна добра срећа да су очувани мајстори, деца, има и дом ученика. Значи, једна изузетно добра прича. Ето.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре Шарчевићу.

По амандману, реч има народни посланик Наташа Вучковић.

Изволите.

НАТАША ВУЧКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Оно што је највећа примедба на овај закон, али посебно и на овај члан, јесте што се никаква озбиљна обавеза не предвиђа за послодавце. Оно што је за нас највећа брига јесте шта ће се десити са децом која заврше дуално образовање а за коју послодавац нема никакву обавезу да их запосли у својој фирми, него једноставно кад се заврши циклус школовања он може да покрене нови циклус са новом групом ђака и да тако стално обнавља на неки начин јефтину радну снагу, младу, а да он нема никакво образовање за друга радна места, за друге области индустрије и могућност да нађе посао код неког модерног послодавца.

Проблем је што је наша привреда, притом, врло заостала и технолошки. Ми кад говоримо о моделу дуалног образовања из Немачке и Швајцарске заборављамо, губимо из вида разлику између економије, између привреде тих земаља и нас. Тамо је привреда дигитализована и кад ви ђаке пошаљете на дуално образовање код неког послодавца, он ће добити и модерно дигитализовано образовање, дакле образовање за дигитализовану економију. Овде код нас то није случај у највећем броју случајева. Дакле, за шта ћемо ми ту децу образовати? Ако још притом нема ни обавезе послодавца да га запосли, шта ће бити исход овог дуалног образовања?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Оливера Пешић.

ОЛИВЕРА ПЕШИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Предлажем да се овај амандман не прихвати. Опозицији очигледно није јасно да ви не можете да натерате послодавца данас, било да се ради о домаћем или страном послодавцу, било којој компанији, да неког упусти и задржи на одређеном месту, али сигурно је да ће ђаци који су учећи кроз рад стекли знање и вештине у тим компанијама и постали конкурентнији на тржишту имати приоритет приликом запошљавања.

Зашто би једна компанија, кажем, било да се ради о страном или домаћој компанији, узимала нове генерације ђака које ће, како сам ја

закључила из излагања, бити експлоатисане на тај начин, зашто ће такве компаније узимати нове генерације ђака на нова радна места која су им на располагању и запошљавати људе који немају искуства у тој струци? И колико би то коштало те компаније?

Предлажем да се овај амандман одбије и навешћу само још једном пример Лесковца, где имамо шест компанија, три домаће и три стране, које имају уговор о учењу кроз рад са школама иако се ради о пилот-пројекту из 2013. године – четири генерације ђака који су завршили своје стручно образовање већ је запослено у компанији „Фалке“, три генерације ђака у компанији „Аутостоп“, у Власотинцу у „Грунеру“. Чули смо пример од колегинице Љубице из Ниша, чули смо и пример из Ужица. Дакле, јасно је да ће се усвајањем закона о дуалном образовању постићи реформа средњег образовања. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Милетић Михајловић.

Изволите.

МИЛЕТИЋ МИХАЈЛОВИЋ: Још један аспект треба имати у виду када говоримо о дуалном образовању. Сад имамо компаније или привредне субјекте, или оне који су заинтересовани, који заправо улазе у образовни процес тиме што чине уговор о дуалном образовању са школом и на другој страни са родитељем, односно учеником, а то је да нико те послодавце на силу не тера да уђу у процес дуалног образовања. Дакле, улазе они привредни субјекти, они послодавци који су заинтересовани. Подразумева се да највећи број њих и потребују, односно заинтересовани су за те кадрове који ће бити школовани.

Наравно, и ту ће бити нека селекција. Знате како, када неко уђе у неки посао, када нађе посао и тако даље, млад човек сам себи кроји судбину да ли ће опстати у тој фирми или неће опстати. Па исто тако и ученик који учи кроз рад сам себе препоручује да ли ће бити он користан и важан за ту компанију, односно за тог послодавца, и наравно да ће послодавац свакако да обрати пажњу на оне најбоље, на оне заинтересоване и узети их, а понављам да су у процесу дуалног образовања они послодавци који су заинтересовани за такав вид образовања, јер су им потребни такви кадрови.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 14. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Петар Јојић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко

Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Петар Јојић.

Изволите.

ПЕТАР ЈОЈИЋ: Даме и господо, што се тиче овог амандмана, сматрам да је он био основан и да њега треба прихватити.

Сматрам да овај закон није довољно усклађен са Законом о радним односима. Наиме, одредбом члана 84. Закона о раду, када је у питању заштита омладине, запослени млађи од 18 година живота не може радити на следећим пословима: на којима се обавља нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на великој висини. Поред тога, запослени млађи од 18 година живота не може да ради ноћу. Разумем ја да ово није класичан радни однос, али овај закон није у довољној мери усклађен са Законом о радним односима.

Што се тиче уговора, уговор је непрецизан. Наиме, у уговору се предвиђа, односно у овом следећем члану 15, евентуално решавање спорова. Ја сматрам као адвокат да је овде морало да се прецизније одреди – у случају спора биће надлежан тај и тај орган, а најчешће биће надлежан суд. Ту је требало додати да ће бити надлежан суд. Из своје праксе као адвокат могу да вам кажем да ће бити тешко ускладити овај закон, односно биће тешка његова примена и да ће, уколико се усвоји, а не сумњам, брзо доћи и уследити измене и допуне.

Што се тиче мог неког скромног искуства, завршио сам и Вишу педагошку школу и Правни факултет, и као адвокат бавио сам се малолетничком делинквенцијом, ово може да има одређеног позитивног утицаја на малолетничку делинквенцију, али се плашим да ће послодавци злоупотребити овај закон. Стога сматрам да је било основа да се овај закон уподоби и усклади са Законом о радним односима, поготову што ће овде бити тешко да ће Привредна комора успети да прати рад инструктора, господине министре. По мени, ови инструктори који треба да се за 40 часова оспособе да прате и предају у овим школама уз рад, то су курсације. Курсације су сви они који су приватне факултете завршавали.

Према томе, Привредна комора нема капацитета да покрије све школе и оне субјекте који буду заинтересовани за ученике да се укључе по овом закону о дуалном образовању.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

И овим амандманом ми тражимо да се доследно као и сви претходни и будући чланови овог закона бришу, јер сматрамо да овај закон не треба да буде донет и да дуално образовање не треба уводити у наш образовни систем. У најмању руку не у овом тренутку, не док не решимо горуће проблеме од којих пати основношколско и предшколско образовање и због којих на крају основне школе имамо лоше резултате због којих имамо и некакву потребу за легитимисањем тих резултата овим такозваним дуалним образовањем.

Подсетићу вас да у Стратегији образовања до 2020. године стоји да нама јесте циљ да повећамо и број високообразованих у овој земљи, њих има само 7%. Ми то нећемо постићи увођењем дуалног образовања. Ми ћемо то постићи само кореником реформом предшколског и основношколског образовања, који су застарели и неправедни, који су само као бајаги бесплатни.

Молим вас, када је дете моје кренуло у припремни предшколски програм, који је као бајаги бесплатан, на првоме часу од нас је захтевано да дамо новац за уџбенике, да дамо новац за играчке, да дамо новац за поправку сијалица и да дамо новац за сапун, за куповину убруса, за куповину тоалет-папира. Исто се од нас захтевало и у прва четири разреда основне школе. Шта је ту бесплатно? Да не причамо о уџбеницима, који хитно морају да почну да се плаћају из буџета Републике Србије. Посланичка група Доста је било се залаже да то буде тако. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само ради истине да кажемо да, рецимо, ми имамо око 7-7,5% дуалних модела где су озбиљни послодавци, да је то све прошло све могуће провере, а да има 1.800 компанија заинтересованих. Ово тек почиње, а тек примењујемо за две године. Врло опрезно улазимо у ову причу.

С друге стране, Аустрија има 40% средњошколаца у дуалном моделу, Немачка 60%, а Швајцарска 70%. А квалитет високошколованих кадрова обезбедићемо ако подигнемо гимназије на очекиваних 40%.

Лепо је све то написано у Стратегији, само није постојао ниједан акциони план како да се спроведе. Мислим да ћемо сада спровести то. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре.

По амандману реч има народни посланик Весна Ракоњац.

Изволите.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Хвала, уважени председавајући.

Поштовани министре, драге колеге, па мало ми је мучно више да слушам о бесплатним уџбеницима. То нисмо имали ни у време социјализма. И у време социјализма родитељи су плаћали својој деци уџбенике, социјалне категорије су имале бесплатне уџбенике и бесплатне ужине. Према томе, определите се шта желите – утопију или капитализам. Капитализам сте желели, то сте добили. Према томе, уживајте у ономе што сте тражили. Као што рекох, то сте и добили.

Друга ствар, ако желите да се угледате на земље ЕУ, погледајте модел Данске и како изгледа један вртић у Данској. Нема шарених зидова, нема играчака, зидови су сиви, деца су препуштена васпитачицама које нису баш много посвећене, јер код њих преовладава мишљење да деца треба сама да се изборе за своје статусе и родитељи нису толико брижни као ми па неће јурити за дететом да му стави капу на главу када пада снег, него ће га пустити да изађе па када осети да му је хладно вратиће се сам.

Значи, то је управо написала једна Српкиња која је напустила Србију у потрази за бољим животом и настанила се у Данској. Каже да су Данци најсрећнија нација на свету по неким евалуацијама.

Према томе, изаберите шта хоћете. Хоћемо ли такав систем или вашу утопију, која, кажем вам, није била ни у време социјализма. Не знам где сте ви живели седамдесетих и осамдесетих; ја сам живела у Србији, школовала се по оном социјалистичком систему који је био такав какав јесте, али никада све категорије ученика нису имале ни бесплатне уџбенике, ни бесплатну ужину. Према томе, немојте више да нам продајете маглу и да залуђујете народ, молим вас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите.

(Бранка Стаменковић тражи реч.)

Можете по амандману.

(Бранка Стаменковић: Да.)

Наравно, добићете реч.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Мислим да би требало поћи од неких чињеница кад говоримо и закону и о већини амандмана, који отприлике имају потпуно идентичну садржину, садржина је „брише се“, са образложењима која су таква каква јесу.

А чињеница која се тешко може довести у сумњу јесте да ће од дана када будемо усвојили овај закон до његове практичне примене проћи сасвим довољно времена за уодавање и за прилагођавање дуалног система образовања у оном смислу речи у коме се то очекује од законодавца. А

законодавац јесте дужан да сваки закон у практичном смислу речи доведе на онај ниво да он има правилну оптималну и сврсисходну примену.

Да ли ће овај закон то доживети? Надајмо се да ће то сигурно да буде у наредне три године, и онда не треба робовати предрасудама да ли ће један послодавац бити адекватан послодавац или неће, да ли ће га бити или га неће бити, да ли ће ући у одговарајуће планове и програме или неће.

То ће у сваком случају бити један концепт рада који ће тек да се развија и у том развоју тог концепта рада и прилагођавању пракси, односно ономе што 2019. или 2020. године, када будемо имали потпуну практичну примену овог закона, тек тада можемо пројектовати да ли ће бити оријентисан овај систем према једном, другом или трећем послодавцу. До тада сам сигуран да ће и привредна кретања и економско-финансијска кретања бити далеко повољнија него сада и да ће далеко лакше бити сваком ко закључује ону врсту уговора која се односи на дуални систем да одабере правог послодавца. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Ово је у ствари реплика колегиници Ракоњац, на коју имам право а која ми је ускраћена па ми се одузима време од посланичке групе. Чисто грађане да обавестим како се води Скупштина...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стаменковић – надокнадићу вам време, наравно – то да ли имате основа за реплику или не, сходно Пословнику о раду, одлучује председавајући. Немате основа за реплику.

Ја сам вам рекао да можете добити реч и имате могућност да говорите јер имате време посланичке групе.

Да ли желите да говорите о амандману на члан 14? (Да.)

Молим вас да се пријавите. Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Колегиница Ракоњац се мени директно обраћала и причала о томе како ни у социјализму уџбеници нису били бесплатни, па, боже мој, нису ни у данашњем овом нашем капитализму.

Само да знате, колегинице Ракоњац, нисмо ми „к“ од капитализма видели. Ово што ми имамо није капитализам него клептократија и партократија. А, иначе, у најкапиталистичкијим земљама света уџбеници су бесплатни: у Сједињеним Америчким Државама, у Канади, у Норвешкој. У Боцвани су бесплатни уџбеници, али у Србији, пошто у социјализму нису били бесплатни, нису ни у клептократији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману народни посланик Весна Ракоњац.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Не по амандману, реплика, прозвана сам именом и презименом.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да, реплика је. Јесте, поменути сте.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Па знате, у том никаквом социјализму ми смо имали такав социјални статус каквом сада теже нордијске земље. Шта се догодило, потражите одговор код вас самих.

Да поновим још једном, ово друштвено уређење у ком смо сада је капиталистичко, а ви мало проучите уџбенике па изволите.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не, није у питању реплика него има више пријављених.

Колегинице Стаменковић, добићете реч али када дође ваш ред. Само тренутак.

По амандману народни посланик Жика Гојковић.

ЖИКА ГОЈКОВИЋ: Само бих се надовезао по амандману и подржао расправу која је била малопре и од једне и од друге колегинице када су у питању набрајања земаља где је однос према образовању далеко напреднији у односу на све остале земље, па чак и на најразвијеније земље ЕУ, и подсетио да су све то краљевине. Све те земље су краљевине и код њих је, наравно, најразвијенији систем образовања. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, желите по амандману да говорите?

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Дакле, причамо о дуалном образовању и шта су све грађани, односно они који су похађали школе имали у неком ранијем периоду и у неком ранијем, комунистичком систему, а шта имају данас. Дакле, нема то много везе до система. Социјалистички систем је био дубоко, у једну руку, неправедан, зато што није признавао грађанска права и слободе, често ни владавину права. У неку руку је био и добар, зато што су грађани били у много чему једнаки.

У том систему, драга госпођо Ракоњац и колеге из СНС-а, уџбеници нису коштали пола нечије плате, иако су коштали. Након 2000. године Демократска странка као једна од водећих која је мењала социјалистички, односно такозвани социјалистички или клептомански, ратнохушкачки режим СРС-а и СПС-а Слободана Милошевића, залагала се за то да ипак ђаци добију прилику да, у складу са Уставом, имају бесплатно и основно и средње образовање.

Нисмо често успевали у томе, али смо заједно са својим партнерима много тога и урадили. Никада се овакве разлике између најсиромашнијих и

најбогатијих нису виделе као у последњој деценији, последњих пет година власти СНС-а, када је нови сет уџбеника пола нечије плате, када родитељи узимају најскупље кредите да би платили школарине, да би школовали своју децу, да би облачили своју децу, да би их на било какав начин било могуће едуковати или обезбедити им оно што је у свим напредним западноевропским државама потпуно нормално и подразумева се.

Ако је толико баш био добар социјалистички систем, не знам зашто су га, на челу са Војиславом Шешељем, ови радикали који сада седе прекопута нас, разбијали ту државу...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ајмо о амандману, колега Божовићу.

БАЛША БОЖОВИЋ: Одговарам такође на оптужбе, пошто смо ми оптужени да смо учествовали у разбијању неког система који је био савршен.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нико вас није оптужио.

БАЛША БОЖОВИЋ: Дакле, и господин Мартиновић је учествовао у забијању глоговог коца на гробу Јосипа Броза Тита заједно са својим тадашњим лидером.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Је л' говорите о амандману на члан 14?

(Балша Божовић: Допустите ми да завршим.)

Наравно да вам нећу дозволити да говорите мимо дневног реда и да на тај начин вређате достојанство Народне скупштине, наравно да не.

Значи, можете да говорите о амандману на члан 14. Нисте говорили. Да ли желите да говорите? (Да.)

Пријавите се. Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Кад причамо о уговорима који ће бити прекарни, прекарни уговори за оне који нису заштићени, за оне који и по закону неће имати апсолутно никакву заштиту, за оне који ће бити изабљивани, за клинце и клинцезе који неће више моћи да се дошколују, који више неће моћи да се образују, који ће изгубити сву своју животну енергију радећи најтеже и најсуровије послове.

Ви овде, када су у питању уговори о дуалном образовању, кажете да ће послодавац и школа радити у најбољем интересу детета. А шта ако сутра један „Лир“ из Новог Сада или „Меита“ из Обреновца, где се десет сати стоји на траци, то је сав посао који тамо постоји, буду закључивали исте такве уговоре са школама које ће нудити јефтину радну снагу да за 10.000 динара неко дете десет сати стоји за траком, да неће смети да оде у тоалет него ће морати да носи пелене да га ви не бисте истерали из школе, зато што Привредна комора Србије, која се у 21. веку, једино она, бави образовањем у Србији...? Америчка привредна комора, швајцарска привредна комора, италијанска привредна комора одређују нашој деци, у

Србији, како и на који начин ће се образовати и да ли је за њих добро да стоје десет сати за траком или не. То је све што ви нудите неким млађим генерацијама.

Да сте се питали у неко раније време, вероватно би Никола Тесла завртао неке шrafoве уместо радио свој посао у науци. Ви ћете неки таленат да упропастите само зато што су му родитељи сиромашни, само зато што немају новца да купе уџбенике, само зато што немају новца да плате смештај свом детету да оде негде да студира или да заврши неку средњу стручну школу.

Дакле, не ради се овде о, на пример, средњој стручној школи „Борис Кидрич“ која се налази у Шапцу. То треба реформисати, такву школу треба унапредити, јер су ђаци из тих школа знали да поправљају и кола и машине али су имали и прилику да се образују, а ви им сада дајете прилику не чак да науче да читају и пишу него искључиво да раде најсуровије и послове који од њих неће правити грађане, него искључиво робове и јефтино бирачко тело. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Само тренутак. Колега Орлићу, имате основа за реплику. Имате и ви, колегинице Јовановић, и колега Неђо Јовановић, и колегиница Весна Ракоњац. Ви јер је поменута СРС, поменута СПС, поменута СНС, а директно и колегиница Ракоњац.

Колега Орлићу, видео сам да сте се јавили, али систем је пун јер су се колеге јавиле да говоре по амандману, тако да ћу најпре дати реч колегиници Јовановић.

Изволите, реплика. Само, молим вас, пријавите се поново.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Хвала вам, господине Милићевићу.

Балша Божовић је, ничим неизазван, у недостатку неких својих аргумената и своје пропале ДС, почео да помиње СРС, нашег председника и да прича о нечему о чему он заправо ништа не зна. Зато што не верујем када бисмо сада, да за то имамо времена и да је то тема ове дискусије, кренули о концепту социјалистичког самоуправног владања, могли нешто да чујемо и да нешто господин Божовић зна о томе, зато што није живео то време, и зато што иначе пуким флоскулама само жели данас кроз коришћење израза ратнохушкачи, овакви, онакви да увреди народне посланике који су увек били на бранику отаџбине и српства, у шта спадају посланици СРС-а.

Деветог децембра 1990. године, када су одржани први вишестраначки избори, требало је да кренемо путем парламентарне демократије и обнављањем вишестраначја у Србији да се залажемо за оне вредности које су систематски уништавали комунисти и које су биле, на

штету и нашег, у једном делу, образовног система, учења деце, погрешне, о нашој историји, о нашем културном наслеђу. Али ови који су дошли, тај пут је био мукотрпан, задесио нас је рат и агресија Америке и западних сила и НАТО-а, борба да очувамо наше територије са друге стране Дрине и Дунава, али господине Милићевићу, сведок сте тога, као и грађани Србије, да нас ниште горе није задесило у протеклих седамдесет година, чак и горе него оно што смо проживели за време комунизма, него владавина ДОС-а и сав муљ и шљам који је испливао после 5. октобра.

Они који су опљачкали Србију, они који су оставили на стотине хиљада људи без посла...

(Председавајући: Захваљујем, колегинице Јовановић.)

Данас нам држе придице о томе како смо неуспешно бранили земљу, док су они за то време били Соросеви плаћеници...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Право на реплику.

Колега Божовићу, ви јако добро знате колико сте реплика изазвали. Сад морате да сачекате свој ред. Полако.

Реч има народни посланик Владимир Орлић, право на реплику, помињање СНС-а.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Па на оно што је урадио овај човек, односно оно двоје људи који су изазвали реплике, пошто смо, је ли, у духу расправе о просвети, мислим да би професор Арон са Сорбоне рекао – каква гомила глупости. Каква гомила глупости! Чули смо је од људи који не могу да се усагласе не једни са другима, него сами са собом шта причају.

Колико су, беше, оно рачунице да сви добију све бесплатно у овој земљи, на свим нивоима образовања, 0,15% буџета? Па неће бити. Проверите мало то. Кажите уједно овима доле да то није пола просечне плате. Знају ли ти људи уопште шта причају? Ајде не чуди ме да су се опет мало неке помешали живци, већ смо их хватали како за целу милијарду промаше калкулацију изречену овде у Народној скупштини, ал' бар нек се договоре, ако ће да лажу, шта ће да кажу.

Значи, клептократија од стране оних који су све навикли по систему једнаких могућности, ал' сами за себе. Клептократија од стране оних који помињу Николу Теслу а не знају ни ко је. Ни за Надежду Петровић још нису утврдили ко је. Али по систему вредности – сине, иди ти у школу, није важно коју, заврши није важно шта, бићеш једног дана активиста „жутог предузећа“ или оне веселе дружине горе, неће те ценити нико али бар ћеш моћи да видиш Малдиве. Је л' то систем једнаких вредности и прича о томе да ће нешто идеолошки другачије и боље да буде?

Зашто причају о социјализму, то ми никако није јасно. Ево, баш никако. Они који су постали социјалисти или социјалдемократе прекјуче, и то преко ноћи. Немају појма ни шта су били. Слушали смо овде каква им је била идеолошка матрица деведесетих година. Да, кад су обилазили линије фронта кад су имали своје паравојне формације, а онда једног дана неко каже – е, биће популарно да будемо социјалдемократе. И преко ноћи промене и програм и статут и друштво. Само су, изгледа, заборавили да промене лого па им је онај жути круг на плавом пољу остао у десном ћошку јер су били десничари, заборавили су и њега да пребаце лево.

Неће грађани Србије никада послати децу на нешто што за децу није добро – и тиме завршавам, господине председавајући – а неће гласати ни за жута предузећа, ни за клептократе и за оног из удружења грађана распеваних. То никоме овде не треба. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Право на реплику, помињање СПС-а, народни посланик Неђо Јовановић.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Када говоримо о бесплатном здравству и бесплатном школству, ајде да будемо искрени, то су тековине које баштини СПС. И баштиниће их увек, због тога што су те тековине искреног левичарског покрета и то су тековине које су постојале у време једног потпуно стабилног система, једног нормалног друштвеног уређења, једног егзистенцијалног статуса који су на један задовољавајући начин уживали сви грађани тадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Али ајде због грађана наше земље, ајмо због истине да кажемо нешто што грађани и те како добро знају, а одавде то треба да се упути, добро је да послодавци у дуалном систему образовања неће бити они који су по Закону о приватизацији из 2002. године опустошили „Магнохром“ у Краљеву, опустошили „Војин Поповић“ у Новом Пазару, уништили ФАП у Прибоју и многе друге јаке, изузетно стабилне фирме у Србији.

Те 2002. године СПС и њени чланови су сатанизовани, стављени у функцију нечега што подразумева линч, што подразумева обрачун са неистомишљеницима до потпуне ликвидације. То је оно што је била буквално страховлада оних који су после 5. октобра обећавали све и свашта а нису испунили ништа.

Е, управо због тога добро је што 2019. и 2020. године неће послодавци тамо где наша деца буду праксу спроводила бити они који су то радили после 5. октобра 2000. године. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем господине Јовановићу.

Право на реплику, народни посланик Весна Ракоњац.

ВЕСНА РАКОЊАЦ: Уважени председавајући, поштовани министри, не бих желела да изазовем даље реплике и обратићу се искључиво вама.

Имам једно питање. Да ли чланови ДС знају да су уједно и чланови Социјалистичке интернационале? Па сада не знам, овај, ове врсте говора чему иду у прилог.

Друга ствар, 1999. године, после бомбардовања, у Крушевцу је било 40.000 запослених, од тога 30.000 у реалном сектору. После дванаестогодишње владавине у Крушевцу је било 12.000 запослених, од тога 3.000 у реалном сектору. То је катастрофално. Зато немају родитељи да плате уџбенике деци. Зато родитељи немају да плате уџбенике деци, о томе се ради. Зато многа деца немају за ужину. А нама спочитавају.

И још једна ствар. Зашто гледамо на дуално образовање са неке црне позиције? Зашто гледамо са позиције будућности без перспективе? Да ли је, једноставно, визија ДС-а таква да све буде црно и ништавно? Зашто не пустимо закон да живи, па да га променимо ако није добар? Зашто се ослањамо на њихово дванаестогодишње пређашње искуство, где су биле фирме од два-три дана, два-три месеца, па ћемо производни програм мењати како се тајкунима прохте?

Ове фирме које долазе сада у Србију су фирме са респектом, фирме са дугом традицијом, са производним капацитетима и програмима у свету који су чувени и стабилни. Према томе, нема бојазни ни за нашу децу када је безбедност на раду у питању.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

С обзиром на то да је осамнаест часова и два минута, овим завршавамо данашњи рад.

Са радом настављамо сутра, дакле у четвртак, 2. новембра 2017. године, са почетком у 10.00 часова. Захваљујем.

(Седница је прекинута у 18.05 часова.)